

ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี (E-Offering)

Problems on Civil Legal Execution Procedure
in Electronics Auction Sale (E-Offering)

ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี (E-Offering)

Problems on Civil Legal Execution Procedure in Electronics Auction Sale (E-Offering)

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เรื่อง ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี (E-Offering)

ผู้วิจัย กนกอร สุวรรณโรจน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.ภราดา แก้วภราดัย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ดร.วรรณวิภา พัวศิริ

ผู้เชี่ยวชาญ

อาจารย์ปริญญา ตีผดุง

กนกอร สุวรรณโรจน์. ปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและ
ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์), ตุลาคม 2565, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี (E-Offering) (97 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.ภราดา แก้วภราดัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรม
บังคับคดี ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายและรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาด ปัญหา
การยืนยันตัวตน ปัญหาการแสดงเจตนาและความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดรวมถึงข้อจำกัดใน
การเสนอราคา ปัญหาการจัดทำเอกสาร โดยจะทำการศึกษาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขาย
ทอดตลาดของประเทศไทย วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรณีศึกษาและกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่
สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับอย่างเพียงพอต่อวิธีการขายทอดตลาด
ทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ เพราะมีเพียงกฎกระทรวงที่เป็นการเพิ่มช่องทางการเสนอราคา
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งเมื่อสภาวะการณ์ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ทำให้การดำเนินการของภาครัฐถูกจำกัด ต้องยอมรับนำเอาเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น หากนำ
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดด้วย ย่อมทำให้มีรูปแบบและวิธีการที่
แตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดแบบปกติธรรมดา ทำให้กฎหมายทั่วไปไม่อาจนำมาปรับใช้
ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเป็นหลักอาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความ
เสถียรภาพของระบบหรือความปลอดภัยในข้อมูลได้

ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการขายทอดตลาด
ทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและรองรับวิธีการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีให้มีความชัดเจน การมีกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยและวิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อรองรับความน่าเชื่อถือของระบบ รวมไปถึงให้การ
ดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก
ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง เพราะข้อดีของการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดจะเป็นการช่วย
ลดต้นทุนในหลาย ๆ ด้าน และยังทำให้กระบวนการขายทอดตลาดมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ต่อคู่ความทุกฝ่าย เพราะการดำเนินการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยมีกฎหมาย

รองรับเพียงพอที่จะทำให้ทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดนั้นกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของ
ประเทศได้รวดเร็วขึ้นเช่นกัน

คำสำคัญ: การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์, วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์, กรมบังคับคดี

Suwanrot, K. Master of Law (Law of International Business and Electronic Transactions), October 2022, Graduate School, Bangkok University.
Problems on Civil Legal Execution Procedure in Electronics Auction Sale (97 pp.)
Advisor: Parada Kaewparadai, Ph.D.

ABSTRACT

This research focuses on the problems of electronic auction conducted by the Legal Execution Department. The study problems are problems about legal status and form of e-auction, problems about verification process, problems about the intention and the validation of the auction, problems about restrictions on bidding and documentation problems. The researcher has conducted research on the laws relating to electronic auction, comparative laws with international case studies and laws of China, South Korea, The United States of America, and Australia.

From the abovementioned studies, it is found that presently, there is no sufficient law to support the full system of electronic auction because there is only a ministerial regulation for the Legal Execution Department to use the electronic bidding system. While the epidemic situation of the coronavirus disease 2019 has caused economic disruption, it is a good opportunity to push general public including the executing officer to cooperate in the use of electronic auction. However, the use of electronic auction can make varied forms and methods differs from normal auction. This may cause problems when apply general laws to electronic auction. Also, the use of technology may cause system instability or data security problems. Therefore, there should be development and improvement of laws and regulations fully in accordance with electronic auction. This is to make the auction more efficient and more in compliance with electronic methods of the Legal Execution Department. There shall also be clear regulations that set the minimum-standards for security and data protection to support system reliability which will result in a fair enforcement process for all involved parties. This includes enhancing efficiency of legal execution officers to truly facilitate populations. The advantages of using an

all-electronic approach will make cost-saving in different aspects and allowing the auction process to be more transparent, which is beneficial to all stakeholders. In addition, because of the quick and efficient operation with sufficient legal support, the assets sold at auction can be swiftly returned to the national economy.

Keywords: Electronic Sale by Auction, Electronics Method, The Legal Execution Department

กิตติกรรมประกาศ

งานสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องมาจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือของท่านอาจารย์ ดร.ภราดา แก้วภราดัย และท่านอาจารย์ ดร.วรรณวิภา พัวศิริ ซึ่งได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัย โดยได้ให้ความเมตตาและสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำปรึกษา ชี้แนะให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันมีค่า และเป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์เล่มนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ รวมตลอดถึงกรรมการสอบสารนิพนธ์ คือ ท่านอาจารย์ปริญญา ตีผดุง ที่กรุณาเสียเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ โดยได้ชี้แนะและเสนอแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้ให้ออกมาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์แก่การวิธีดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี

นอกจากที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่น้องทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งให้กับผู้วิจัยในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ตลอดมา

ประโยชน์หรือกุศลอันใดที่ได้เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน หากมีข้อผิดพลาดคือความบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กนกอร สุวรรณโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	17
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	17
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	17
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	18
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	18
บทที่ 2 แนวคิด ลักษณะ และความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	
2.1 ความหมายและความเป็นมาของการขายทอดตลาด	20
2.2 แนวคิดและทฤษฎีของการขายทอดตลาด	24
2.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด	25
2.3.1 ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินในการขายทอดตลาด	25
2.3.2 ผู้ดำเนินการทอดตลาดทรัพย์สิน	26
2.3.3 ผู้ซื้อราคา	28
2.3.4 ผู้ซื้อทรัพย์สิน	28
2.4 ความหมาย ลักษณะ และความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	28
2.5 การขายทอดตลาดในคดีแพ่งของกรมบังคับคดี	32
บทที่ 3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	
3.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามกฎหมายไทย	36
3.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	36
3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	40
3.1.3 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ) หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	
3.1.4 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560	50
3.1.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562	51
3.1.6 พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช 2474	53
3.1.7 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544	53
3.1.8 ร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ....หรือ พ.ร.บ. ดิจิทัลไอดี	57
3.1.9 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564	58
3.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดตามกฎหมายต่างประเทศ	58
3.2.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน	58
3.2.2 สาธารณรัฐเกาหลี	59
3.2.3 สหรัฐอเมริกา	65
3.2.4 เครือรัฐออสเตรเลีย	67
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี	
4.1 ปัญหาที่เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ และรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี	72
4.2 ปัญหาการยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด รวมถึงวิธีการดำเนินการก่อนขายทอดตลาดทรัพย์สิน	74
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงเจตนาในกระบวนการขายทอดตลาด ความบริบูรณ์ ของการขายทอดตลาดและข้อจำกัดในการเสนอราคาของผู้เข้าร่วมการประมูล	76
4.4 ปัญหาของการจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขายภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นแล้ว	80
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป	84
5.2 ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	94
ประวัติผู้เขียน	97

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1: เปรียบเทียบรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดของแต่ละประเทศ	69
ตารางที่ 4.1: เปรียบเทียบวิธีการและขั้นตอนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ในแต่ละประเทศ	81

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การดำรงชีวิตของผู้คนในปัจจุบันย่อมหนีไม่พ้นที่จะต้องมิตินิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งการมี นิตินิสัมพันธ์ระหว่างกันนั้นย่อมส่งผลให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิและหน้าที่ต่อกัน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผิดสัญญา ย่อมทำให้เกิดสิทธิในการฟ้องเป็นคดีต่อศาลบังคับชำระหนี้ค่าเสียหายฐานผิดสัญญาได้ เจ้าหนี้จะต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ดังกล่าว เจ้าหนี้สามารถดำเนินการกับกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้¹ แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหนี้ก็ไม่สามารถบังคับ คดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้โดยพลการได้ แต่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย กล่าวคือ เจ้าหนี้จะต้องยื่นฟ้องลูกหนี้ต่อศาล เพื่อที่ศาลจะได้มีคำพิพากษาตัดสินให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ก่อน ต่อมาหากลูกหนี้ไม่ยอมปฏิบัติตามชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ จะต้องดำเนินการขออนุญาตหมายบังคับคดีต่อศาลเพื่อที่จะมีหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ บังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้² และเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้นำทรัพย์สินที่ได้ทำการยึดไว้ นั้น ออกขายทอดตลาด และนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จนครบถ้วน³ ซึ่งการขายทอดตลาดเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างหนึ่งโดยมีลักษณะเป็นการนำเสนอ ขายสินค้าต่อสาธารณชนในลักษณะของ Public Sale ซึ่งมีลักษณะพิเศษอันแตกต่างจากการซื้อขาย ทั่วไปที่เป็นเรื่องของการเจรจาต่อรองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสองฝ่าย แต่การขายทอดตลาดนั้นจะเป็น

---

¹ มาตรา 214 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตน จากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่นๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย”.

² มาตรา 274 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่าย แพ้คดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำ พิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน อายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติแห่งภาคนี้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือ คำสั่ง”.

³ มาตรา 331 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 332 และ มาตรา 336 เมื่อได้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องทั้งหมดหรือบางส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือได้มีการ ส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ถ้าไม่มีเหตุสมควรงดการบังคับคดีไว้ก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พินิจฉัยและกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้นหรือตามที่ศาลมีคำสั่งกำหนด หรือขายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง”.

การจำหน่ายทรัพย์สิน โดยจะมีการกำหนดราคาขั้นต่ำเอาไว้ก่อน และให้ผู้เสนอราคาตามที่ตนประสงค์โดยจะยังไม่ผูกพันจนกว่าจะมีการสุ่มราคาจนเสร็จสิ้น ซึ่งผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินได้มักจะเป็นผู้ที่เสนอราคาสูงที่สุด⁴ อันถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ราคาทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดเป็นราคาที่เหมาะสมกับความต้องการในทรัพย์สิน ณ เวลานั้น ๆ และแม้การขายทอดตลาดจะมีการรับรองผลของสัญญา รวมถึงสิทธิ หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะเอกเทศสัญญาไว้แล้ว เพราะการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายเฉพาะอย่าง ไม่ใช่เอกเทศสัญญาอีกลักษณะหนึ่งต่างหาก จึงต้องใช้หลักทั่วไปในเรื่องของการซื้อขาย⁵ แต่การขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะมีความแตกต่างออกไปอีก เพราะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย และการกำหนดราคาทรัพย์สินก็จะแตกต่างกันออกไปจากการขายทอดตลาดแบบปกติ กล่าวคือ การกำหนดราคาทรัพย์สินจะไปตามราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งอ้างอิงจากราคาประเมินของราชการและหักลบด้วยค่าเสื่อมของทรัพย์สินนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อลักษณะพิเศษของการขายทอดตลาดถือเป็นวิธีการจำหน่ายทรัพย์สินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส โดยมีกลไกการสร้างราคาที่เหมาะสมให้กับทรัพย์สิน ดังนี้ ในการบังคับคดีทางแพ่งด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งได้มีการกำหนดราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินจากราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดีถือเป็นราคาเริ่มต้นที่เหมาะสมแล้ว เพราะถือเป็นราคากลางที่ควรจะเป็น ณ เวลานั้น ๆ และถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งเนื่องด้วยขั้นตอนของการบังคับคดีถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อที่จะบังคับเอาทรัพย์สินนั้นขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่ตนได้ การบังคับคดีเพื่อนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้

และด้วยลักษณะของการขายทอดตลาดถือเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินรูปแบบหนึ่งเพื่อให้ได้ในราคาที่เหมาะสมและสูงที่สุด จึงอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในภาคของเอกชนและภาครัฐ โดยผู้วิจัยขอแบ่งประเภทการขายทอดตลาดออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

1) การขายทอดตลาดโดยไม่มีคำสั่งศาล กล่าวคือ เป็นการขายทอดตลาดโดยเอกชนซึ่งอาจเกิดจากกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดด้วยตนเอง หรือการมีคนกลางหรือแพลตฟอร์มส่วนกลางคอยช่วยเหลือในการทำการขายทอดตลาด รวมถึงการขายทอดตลาดที่เกิดจาก

⁴ รวยรื่น พรวิวัฒน์ชัย, การขายทอดตลาดออนไลน์ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), 1.

⁵ กรมบังคับคดี, รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการขายทอดตลาดและข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุง โดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง [Online], 2562. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/factors-rep.pdf>.

การยึดทรัพย์ขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายรัษฎากรหรือฝ่ายปกครองตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้⁶

ทั้งนี้ เอกชนผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและมีอำนาจจำหน่าย จ่าย โอน ได้ตามกฎหมาย ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจึงสามารถนำทรัพย์สินของตนออกขายทอดตลาดได้ด้วยตนเอง⁷ แต่เอกชนผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดก็สามารถดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อื่นได้ด้วยเช่นกัน โดยจะได้รับค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน เช่น บริษัท สหการประมูลจำกัด เป็นต้น

แต่ในบางกรณี การขายทอดตลาดอาจเกิดขึ้นได้จากบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ที่เป็นเจ้าหนี้สามารถดำเนินการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ขาย ซึ่งจะนำไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 470 วรรคสอง⁸ กล่าวคือ หากเป็นการซื้อขายทรัพย์สินระหว่างกันโดยปกติธรรมดา ถ้าผู้ซื้อผิดนัดชำระราคา ผู้ขายซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าหนี้จะบังคับให้ผู้ซื้อชำระหนี้ด้วยการบังคับชำระหนี้เองไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยเริ่มจากการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อบังคับชำระหนี้ แต่มาตรา 470 นั้นถือเป็นข้อยกเว้นที่ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว เพราะกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ผู้ขายในสถานะเจ้าหนี้ที่มีสิทธิได้รับชำระราคานั้น สามารถดำเนินการบังคับชำระหนี้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นเรื่องที่แตกต่างจากหลักกฎหมายทั่วไป จึงต้องมีกฎหมายรองรับไว้โดยชัดแจ้งและจะต้องมีการตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ผู้ขายจะทำการบังคับคดีชำระหนี้ด้วยตนเองได้นั้นจะต้องมีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ซื้อซึ่งอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้ตามสัญญาได้ผิดนัดไม่ชำระราคาหรือชำระราคาไม่ครบถ้วน และทรัพย์สินนั้นยังคงอยู่ในความครอบครองของผู้ขาย ซึ่งยังมีได้มีการส่งมอบหรือโอนการครอบครองทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อแต่อย่างใด โดยผู้ขายจะต้องมีหน้าที่ในการส่งจดหมายบอกกล่าวทวงถาม

⁶ ศุทธิณี แซ่ตัน, “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด โดยเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474”, วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์ 4, 2(ก.ค.-ธ.ค. 2563): 269-270.

⁷ มาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกัทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”.

⁸ มาตรา 470 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าผู้ซื้อผิดนัด ผู้ขายซึ่งได้ยึดหน่วงทรัพย์สินไว้ตามตราทั้งหลายที่กล่าวมา อาจจะใช้ทางแก้ต่อไปนี้แทนการแก้สามัญในการไม่ชำระหนี้ได้ คือ มีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้ซื้อให้ใช้ราคากับทั้งค่าจำเป็นเกี่ยวกับการภายในเวลาอันควรซึ่งต้องกำหนดลงไว้ในคำบอกกล่าวนั้นด้วย ถ้าผู้ซื้อละเลยเสียไม่ทำตามคำบอกกล่าว ผู้ขายอาจนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้”.

ไปยังผู้ซื้อ พร้อมกำหนดเวลาให้ผู้ซื้อชำระราคาก่อน เพื่อที่ผู้ซื้อจะได้รับทราบและชำระราคาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ซื้อทราบค่าบอกรถแล้วกลับเพิกเฉยไม่ชำระราคา ก็จะส่งผลให้ผู้ขายสามารถนำทรัพย์สินที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนและได้ดำเนินการยึดหน่วงไว้รอการขายทอดตลาดได้⁹

ซึ่งหากพิจารณาการขายทอดตลาดภาคเอกชนแล้วจะเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดมีวัตถุประสงค์หลายประการด้วยกัน ได้แก่¹⁰

(1) การได้รับผลประโยชน์ทางธุรกิจ เพราะการประกอบอาชีพขายทอดตลาดถือเป็นการรับดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อที่ตนจะได้รับค่าบริการเป็นการตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดได้ รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและการค้าของเก่า พ.ศ. 2474¹¹ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า¹² กำหนดไว้ด้วย จึงถือได้ว่าการประกอบอาชีพขายทอดตลาดนี้เป็นอาชีพที่รัฐควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด ทั้งรัฐจำเป็นต้องป้องกันมิให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

(2) เพื่อให้ทรัพย์สินถูกจำหน่ายได้ในระยะเวลาอันสั้นและรวดเร็ว โดยได้ราคาทรัพย์สินที่สูงและเหมาะสม เพราะการขายทอดตลาดจะต้องมีการประกาศขายต่อบุคคลทั่วไปอันเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้มีผู้สนใจซื้อทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นการเพิ่มโอกาสในขายทรัพย์สินให้ได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว และด้วยกระบวนการเสนอราคาและการเข้าสู่ราคายอมเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่าทรัพย์สินอาจถูกขายได้ในราคาสูง เพราะหากมีผู้สนใจทรัพย์สินรายการเดียวกันหลายคน ย่อมทำให้เกิดการแข่งขันในการเสนอราคาอันเป็นการเพิ่มมูลค่าและสะท้อนราคาที่เป็นจริงของทรัพย์สินนั้นไปในตัวด้วย

(3) เพื่อที่เจ้าหนี้จะได้บังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาลอันเป็นการประหยัดเวลาและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่การบังคับชำระหนี้จะต้องดำเนินการตามวิธีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะเนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของลูกหนี้โดยที่ศาลไม่ได้เข้ามากำกับดูแลด้วย

⁹ ศนันทรณ์ โสทธิพันธุ์, คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยนให้, (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2552), 180-183.

¹⁰ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์, การขายทอดตลาด (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), 14.

¹¹ ราชกิจจานุเบกษา แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474, เล่ม 48 หน้า 72.

¹² ราชกิจจานุเบกษา แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2549, เล่ม 123 ตอนพิเศษ 1 ง หน้า 12.

(4) เพื่อที่จะได้เก็บรักษาเงินแทนทรัพย์สิน ในกรณีที่ทรัพย์สินมีสภาพที่ไม่เหมาะสมแก่การเก็บ และจะต้องเป็นกรณีที่เจ้าหนี้บอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ หรือเจ้าหนี้ไม่สามารถรับชำระหนี้ได้ หรือลูกหนี้ไม่สามารถหยั่งรู้ถึงสิทธิหรือตัวเจ้าหนี้ที่แน่นอนโดยมิใช่ความผิดของลูกหนี้ ลูกหนี้จึงสามารถนำทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งหนี้ไปวางไว้ ณ สำนักงานวางทรัพย์สิน เพื่อให้ตนหลุดพ้นจากหนี้ได้¹³ ซึ่งหากทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ไม่ควรแก่การวาง ลูกหนี้อาจขออนุญาตศาลเพื่อนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดและนำเงินที่ได้มาวางไว้แทนทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้¹⁴

2) การขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลหรือคำพิพากษาของศาล กล่าวคือ เป็นขั้นตอนการขายทอดตลาดที่เริ่มต้นจากการฟ้องร้องคดี และผู้ที่อยู่ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิร้องขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อกำหนดเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาด เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

ดังนั้น ในการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งขั้นตอนการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องมีคำพิพากษาของศาลก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ โดยคู่ความผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะเป็นผู้มีสิทธิที่จะออกหมายบังคับคดีเพื่อกำหนดเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้โดยเร็วที่สุด และลูกหนี้จะได้หลุดพ้นจากภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มมากขึ้นด้วย แต่การดำเนินการนั้นผู้มีส่วนได้เสียในคดีจะต้องได้รับความยุติธรรมอย่างเหมาะสมด้วย ซึ่งอำนาจในการบังคับคดีรวมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นจะอยู่ในประมวลกฎหมายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งระเบียบกระทรวงยุติธรรม รวมถึงคำสั่ง นโยบาย และแนวปฏิบัติของกรมบังคับคดี

อาจถือได้ว่า การบังคับคดีโดยยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น เป็นกระบวนการทางกฎหมายที่สำคัญที่สุดกระบวนการหนึ่ง เพราะเป็นกระบวนการสุดท้ายในการผลักดันทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

¹³ มาตรา 331 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าเจ้าหนี้บอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ก็ดี หรือไม่สามารถจะรับชำระหนี้ได้ก็ดี หากบุคคลผู้ชำระหนี้วางทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้ว ก็ย่อมจะเป็นอันหลุดพ้นจากหนี้ได้ ความข้อนี้ทำให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่บุคคลผู้ชำระหนี้ไม่สามารถจะหยั่งรู้ถึงสิทธิ หรือไม่รู้ตัวเจ้าหนี้ที่แน่นอนโดยมิใช่เป็นความผิดของตน”.

¹⁴ มาตรา 336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งการชำระหนี้ไม่ควรแก่การจะวางไว้ก็ดี หรือเป็นที่พึงวิตกว่าทรัพย์สินนั้นเกลือกจะเสื่อมเสีย หรือทำลาย หรือบอบสลายได้ก็ดี เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล บุคคลผู้ชำระหนี้จะเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด แล้วเอาเงินที่ได้แก่การชดเชยแทนทรัพย์สินนั้นก็ได้ ความข้อนี้ทำให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่คำรักษาทรัพย์สินจะแพงเกินควรนั้นด้วย”.

ให้เสร็จสิ้นไปจากกระบวนการบังคับคดีทางแพ่ง โดยการเปลี่ยนจากตัวทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้นำยึดไว้มาเป็นเงินเพื่อแบ่งชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ดังนั้น หากกระบวนการของบังคับคดีทางแพ่งมีประสิทธิภาพเพียงพอก็ย่อมเป็นการสะท้อนมูลค่าของทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดว่าจะดำเนินการให้เกิดมูลค่าที่สามารถกลับคืนสู่ระบบได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการขายทอดตลาดทรัพย์สินจะประกอบไปด้วยรูปแบบและวิธีการขาย ซึ่งจะส่งผลถึงราคาของทรัพย์สินที่จะสามารถขายได้ แต่เมื่อการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นกระบวนการที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงต้องดำเนินการตามกรอบของกฎหมายด้วย ซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง รวมไปถึงกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง¹⁵

และเมื่อสถานการณ์ปัจจุบันมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันและการทำงานของผู้คนเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก เพราะรัฐได้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งผลจากการประกาศนั้นทำให้รัฐมีช่องทางตามกฎหมายที่จะเข้าควบคุมหรือบริหารสถานการณ์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการปิดสถานที่เสี่ยง การจำกัดการเคลื่อนย้าย ลดการรวมกลุ่มของผู้คน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จึงส่งผลกระทบต่อกิจกรรมหลาย ๆ ด้านทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีต่าง ๆ เพราะกรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีความจำเป็นที่จะออกมาตรการเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการต่าง ๆ ของรัฐภายใต้พระราชกำหนดดังกล่าว ทางกรมบังคับคดีจึงต้องมีการจัดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) การจำกัดจำนวนคิวของผู้เข้ามาติดต่อที่สำนักงานการยึดทรัพย์สินผ่านระบบ E-Filing รวมไปถึงการงดการขายทอดตลาดเนื่องจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความล่าช้า และย่อมส่งผลกระทบต่อโดยตรงทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ดังนั้นทางกรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของรัฐ มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลด้านการบังคับคดีของประเทศไทย จึงมีแนวคิดที่จะผลักดันให้มีการขายทอดตลาดโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกขึ้น ทั้งนี้ โดยกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2559 ข้อ 22 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจจัดให้มีการขายทอดตลาดโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ดังนั้น เมื่อปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและความทันสมัยของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมือสื่อสารถูกพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว ก็ควรจะให้ความสำคัญกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

¹⁵ ศุทธิณี แซ่ตัน, “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด โดยเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474”, 2-3.

อย่างเต็มที่ รวมไปถึงการนำมาปรับใช้กับวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี สังกัดกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรมด้วย ซึ่งหากมีกฎหมายที่สามารถรองรับสถานะการขายทอดตลาดที่ใช้เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยดำเนินการในขั้นตอนการขายทอดตลาด และมีการกำหนดกฎเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาบังคับใช้กับวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบแล้ว ก็ย่อมส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งหากมีการวางระเบียบกฎเกณฑ์ไว้เป็นอย่างดีแล้วย่อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้สนใจมากขึ้นไปด้วย ซึ่งหากมีวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสม ก็ย่อมเป็นการแบ่งเบาภาระให้แก่คู่ความทุกฝ่าย เพราะหากการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นไปด้วยดี เจ้าหนี้ก็ย่อมได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้รวดเร็วขึ้น และทางด้านของลูกหนี้ก็ย่อมได้ประโยชน์ด้วยเช่นกัน เพราะไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยต่อไป ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี ในรายละเอียดต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายและรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาดทาง

อิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี ซึ่งหากพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ให้อำนาจแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ตนนั้น ไม่ได้มีการบัญญัติรูปแบบหรือวิธีการที่ชัดเจนเอาไว้ โดยการดำเนินการและขั้นตอนต่าง ๆ ทางกรมบังคับคดีจะออกเป็นคำสั่งให้เป็นแนวปฏิบัติโดยทั่วไป ทั้งนี้จะถือได้หรือไม่ว่าการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีจะมีผลทางกฎหมายเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในเรื่องของการขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นกฎหมายสารบัญญัติ แต่ก็ไม่ได้มีการรองรับในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ไว้แต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดในประเทศไทยได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติขายทอดตลาด พ.ศ. ....¹⁶ โดยเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพื่อแยกประเภทกฎหมายการขายทอดตลาดและค่าของเก่าจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งแต่เดิมต้องบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช 2474 ด้วยเหตุผลที่การขายทอดตลาดและการค้าของเก่านั้น เป็นกิจการคนละประเภท และการดำเนินกิจการก็มีความแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายสากล โดยได้มีการ

¹⁶ สำนักงานการสอบสวนและนิติการ, **รับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติขายทอดตลาด พ.ศ.. และร่างพระราชบัญญัติค่าของเก่า พ.ศ..** [Online], 2565. แหล่งที่มา <https://multi.dopa.go.th/ilab/news/cate1/view48>.

ให้คำนิยามไว้ในมาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ ว่า “ขายทอดตลาด หมายความว่า การขายทรัพย์สินที่กระทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อสู้ราคากัน ผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยวิธีการตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดนั้น การซื้อขายย่อมเป็นอันสมบูรณ์ ทั้งนี้ รวมถึงการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย” แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวคงบังคับใช้แก่เอกชนผู้ทำการขายทอดตลาดเท่านั้น ซึ่งผลของการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายระหว่างการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีกับการขายทอดตลาดตามปกติของเอกชนย่อมมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ เพราะหากเป็นการขายทอดตลาดการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล สิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดจะไม่เสียไป แม้ภายหลังจะทราบว่าทรัพย์สินนั้นมีเจ้าของจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา¹⁷ ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลอันเป็นการตัดกรรมสิทธิ์โดยเด็ดขาดของเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงที่ไม่สามารถเรียกคืนทรัพย์สินของตนคืนมาได้ แต่หากเป็นความคุ้มครองการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเอกชนนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดแม้จะสุจริตในขณะที่ได้ทรัพย์สินนั้นมา แต่หากเจ้าของที่แท้จริงขอใช้ราคาให้ก็จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินนั้นไป¹⁸ ซึ่งพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของเอกชนไม่ได้เป็นการได้กรรมสิทธิ์โดยเด็ดขาด เนื่องจากผู้มีการกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงยังคงใช้สิทธิติดตามเอาคืนได้ ดังนี้ แม้จะมีบทบัญญัติคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดเหมือนกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในสาระสำคัญ โดยการขายทอดตลาดที่มีใช้การขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลนั้น หากผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงขอใช้ราคาแล้ว ผู้ซื้อทรัพย์สินก็มีหน้าที่คืนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของนั้น ซึ่งแตกต่างจากผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลซึ่งไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องคืนให้แก่เจ้าของที่แท้จริงแต่ประการใด จึงทำให้ประชาชนทั่วไปนิยมประมูลทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลเสียมากกว่า ซึ่งถึงแม้จะมีระยะเวลาดำเนินการที่ยาวนานกว่า และยุ่งยากซับซ้อนมากกว่า แต่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่มากกว่า อีกทั้งกฎหมายของไทยไม่ได้มีการรองรับให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทนได้ ซึ่งหากมีการพัฒนากฎหมายที่รองรับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะแล้ว ย่อมเป็นการตัดปัญหาความคลุมเครือของการบังคับใช้กฎหมายออกไปได้

¹⁷ มาตรา 1330 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งได้บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตในการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล หรือคำสั่งเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินในคดีล้มละลายนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ภายหลังจะพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นมีเจ้าของจำเลย หรือลูกหนี้โดยคำพิพากษา หรือผู้ล้มละลาย”.

¹⁸ มาตรา 1332 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติว่า “บุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินมาโดยสุจริตในการขายทอดตลาด หรือในท้องตลาด หรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้น ไม่จำเป็นต้องคืนให้แก่เจ้าของแท้จริง เว้นแต่เจ้าของจะขอใช้ราคาที่ซื้อมา”.

ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติของกรมบังคับคดีที่ผ่านมา ได้เริ่มมีการจัดให้มีการขายทอดตลาดโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์บ้างแล้ว โดยรายละเอียดขั้นตอนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีนั้น จะเริ่มต้นจากการที่ผู้ประสงค์ซื้อทรัพย์สินต้องทำการเข้าสู่เว็บไซต์กรมบังคับคดีแล้วเลือกไปยังปุ่มขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ และเลือกทรัพย์สินที่สนใจ โดยจะต้องจำลำดับทรัพย์สินที่สนใจเอาไว้ด้วย เพื่อที่จะต้องไปดำเนินการติดต่อจองเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมบอกลำดับทรัพย์สินที่สนใจกับเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่ายนั้น ๆ โดยในวันที่มีการซื้อทรัพย์สินจะต้องตรวจสอบเครื่องและลำดับการซื้อทรัพย์สินที่ได้ทำการจองเอาไว้จากสำนักงานบังคับคดีอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงไปวางเงินมัดจำตามที่กำหนดไว้กับเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้มอบรหัสผู้ใช้งานและรหัสผ่าน พร้อมแจ้งรายละเอียดข้อห้ามต่าง ๆ แก่ผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สิน จากนั้นรอลำดับทรัพย์สินที่ได้ทำการจองไว้ โดยเมื่อถึงลำดับทรัพย์สินที่ได้ทำการจองไว้แล้วจะมีเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบ จากนั้นจึงให้ผู้สนใจเข้าสู่ซื้อทรัพย์สินกรอกรหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน เพื่อรอสัญญาณเริ่มการขายทอดตลาด ทั้งนี้ เมื่อสิ้นสุดการขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้ว ผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้จะต้องทำสัญญาซื้อขายกับเจ้าพนักงานบังคับคดี ณ สำนักงานที่มีการขายทอดตลาดนั้น โดยทำขึ้นและจัดเก็บในรูปแบบของกระดาษ

แต่เมื่อศึกษาตามลักษณะของการขายทอดตลาดไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดของภาคเอกชนหรือภาครัฐ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี กล่าวคือ

- (1) การขายทอดตลาดโดยปกติธรรมดา ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง อันเป็นวิธีการขายทอดตลาดตามปกติที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สิน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ถูกจัดเตรียมไว้สำหรับการขายทอดตลาด
- (2) การขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสด (Live Auction) อันเป็นวิธีการขายทอดตลาดตามปกติที่ใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์สื่อสารเข้ามาช่วยในการอำนวยความสะดวก โดยมีวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการขายทอดตลาดยังคงอยู่ในลักษณะที่มีการขายทอดตลาด ณ สถานที่จริงอยู่ด้วยพร้อมกัน กล่าวคือ มีการจัดการขายทอดตลาด ณ สถานที่จริงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประมูลทรัพย์สินสามารถตรวจดูทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดได้ โดยมีการดำเนินการผ่านผู้ทำการทอดตลาดโดยทำการเคาะไม้เมื่อมีผู้ให้ราคาสูงสุด ณ สถานที่จริงไปพร้อม ๆ กับการถ่ายทอดสดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้สามารถเข้าสู่ราคาแข่งขันผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ด้วย ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งสั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งการขายทอดตลาดในลักษณะนี้ถือเป็นเพียงการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สุ้ราคาให้สามารถเข้าร่วมการประมูลทรัพย์สินได้แม้จะมีได้อยู่ ณ สถานที่นั้นในเวลานั้นได้เท่านั้น ซึ่งจะเรียกการขายทอดตลาดในลักษณะนี้ว่า “Live Auction”

(3) การขายทอดตลาดออนไลน์ (Electronic Auction) อันถือเป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างหนึ่งที่มีการพัฒนามาจากรูปแบบการขายทอดตลาดด้วยวิธีปกติธรรมดา แล้วนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธีการขายทอดตลาดในลักษณะที่มุ่งขายทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดผ่านการเสนอราคาอย่างเปิดเผยบนหน้าเว็บไซต์ในระยะเวลาจำกัด ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์อาจดำเนินการในฐานะผู้ทอดตลาดด้วยตนเองหรือเป็นเพียงการให้บริการเช่าพื้นที่บนหน้าเว็บไซต์ของตนเพื่อให้บุคคลผู้สนใจขายทรัพย์สินดำเนินการเองก็ได้

ซึ่งจากการพิจารณารูปแบบวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี สังกัดกรมบังคับคดีนั้น เห็นได้ว่าเป็นการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินที่อยู่คนละสถานที่ให้ได้เข้าร่วมการขายทอดตลาดพร้อมกันได้เท่ากัน โดยมีข้อดี คือ ช่วยลดความแออัดของผู้คนไม่ให้เกิดไปกระจุกตัวอยู่ในสถานที่เดียวกันในเวลาเดียวกัน โดยผู้สนใจซื้อทรัพย์สินสามารถเลือกซื้อทรัพย์สินนอกเขตบังคับคดีของสำนักงานนั้น ๆ ได้ แต่รายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบังคับคดียังคงมีความยุ่งยากพอสมควร เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลภายนอกผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินยังคงต้องเดินทางไป ณ สำนักงานที่มีการขายทอดตลาดเพื่อจับจองเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการซื้อทรัพย์สิน อีกทั้งยังต้องมีการติดต่อวางเงินมัดจำและรับรหัสผู้ใช้งานจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งล้วนแต่เป็นการกระทำทางกายภาพที่ยังต้องให้ตัวบุคคลเดินทางไปยังสถานที่ที่มีการขายทอดตลาด จึงถือเป็นลักษณะการขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสดที่มีลักษณะของการเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ควรจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เข้าร่วมการขายทอดตลาดมากขึ้นจากรูปแบบการขายทอดตลาดด้วยวิธีปกติ กลับกลายเป็นว่าอาจต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวนานกว่า เพราะต้องรอความพร้อมของระบบและผู้คนที่อยู่กันคนละสถานที่

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการเสนอราคาในการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีโดยปกติจะมีการกำหนดให้ผู้ประมูลเข้าซื้อทรัพย์สินสามารถเสนอราคาได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องใส่ราคาเป็นไม้ แต่ในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีที่ผ่านมา การเสนอราคายังคงต้องมีการยกไม้ อันถือเป็นลักษณะทางกายภาพ และหากมีผู้สนใจซื้อทรัพย์สินหลายคน ก็จะต้องใส่สู่อุราคากันเรียงเป็นไม้โดยเพิ่มราคาตามระเบียบกรมฯ ซึ่งการหารูปแบบที่เหมาะสมกับการเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาในกระบวนการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีจึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาจากแพลตฟอร์มการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจทำให้เป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2) ปัญหาการแสดงเจตนาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งจะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง ทำให้การเสนอราคาของบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่ในเวลาเดียวกันอาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ โดยปัจจุบันรูปแบบวิธีการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีจะมีลักษณะเป็นการเพิ่มช่องทางการเสนอราคาผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อันมีลักษณะเป็นการขายทอดตลาดในลักษณะถ่ายทอดสด ซึ่งยังคงมีสถานที่ทางกายภาพรวมอยู่ด้วย ดังนั้นรูปแบบของการแสดงเจตนา ยังคงมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า ซึ่งการแสดงเจตนาจะมีผลต่อเมื่อผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบถึงการแสดงเจตนา¹⁹ แต่หากเป็นการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แพลตฟอร์มที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ในการดำเนินการจะทำให้การแสดงเจตนาของผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดจะอยู่ในรูปแบบของการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง โดยการแสดงเจตนาจะถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา²⁰ ดังนี้ หากในการขายทอดตลาดนั้น มีบุคคลผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจมีการส่งคำสั่งซื้อพร้อมกัน จะทราบได้อย่างไรว่า บุคคลใดเป็นผู้ประมูลซื้อทรัพย์สินได้ในราคาสูงสุด การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์จึงจำเป็นต้องมีระบบที่มีประสิทธิภาพเพียงพอเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการล่มของระบบ ซึ่งหากพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเรื่องของความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด จะเห็นว่า การขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ต่อเมื่อทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด²¹ ดังนี้ หากมีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นย่อมไม่อาจมีการเคาะไม้ได้โดยสภาพ เพราะไม่มีสถานที่ทางกายภาพ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีอื่นในการรองรับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด โดยอาจเป็นการใช้วิธีการส่งจดหมายเพื่อแจ้งให้ผู้เสนอราคาสูงสุดทราบ ซึ่งจะถือได้หรือไม่ว่าการส่งจดหมายเพื่อตอบกลับรับคำสั่งเสนอของผู้เสนอราคาสูงสุดนั้น เป็นวิธีทางจารีตประเพณีอันจะทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์แล้ว จึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ความบริบูรณ์ของการ

¹⁹ มาตรา 168 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่ผู้รับการแสดงเจตนาได้ ทราบการแสดงเจตนา นั้น ความข้อนี้ให้ใช้ตลอดถึงการที่บุคคลหนึ่งแสดงเจตนาไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งโดย ทางโทรศัพท์ หรือโดยเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่น หรือโดยวิธีอื่น ซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกัน”.

²⁰ มาตรา 169 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา..”.

²¹ มาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์ เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมิได้แสดงเช่นนั้นอยู่ทราบใด ท่านว่าผู้สุ่ราคาจะถอนคำสั่งราคาของตนเสียก็ยังคงถอนได้”.

ขายทอดตลาดตามกฎหมายไทยในปัจจุบันสามารถนำไปปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่

อีกทั้งการจะถือว่าสัญญาเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใดนั้น เมื่อเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้ อยู่เฉพาะหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 361²² โดยการส่งหรือรับข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์จะต้องพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 22²³ และมาตรา 23²⁴ ประกอบด้วย แต่เมื่อลักษณะของคำเสนอของผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินเป็นคำเสนอ ที่มีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนองเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ซื้อทรัพย์สินย่อมไม่อาจรู้ได้เลยว่าตนจะต้อง ผูกพันในราคาดังกล่าวไปจนถึงระยะเวลาใด จึงจะถือว่าการเสนอขายทรัพย์สินนั้นเป็นอันสิ้นสุดลงแล้ว จึงอาจเกิดความล่าช้าของการขายทอดตลาดและอาจเกิดช่องทางการปั่นราคาทรัพย์สินให้สูงเกินจริง ได้ ดังนี้ ความสำคัญของระบบจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญ

3) ปัญหาการยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด รวมถึงวิธีการ ดำเนินการก่อนขายทอดตลาดทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นการลงทะเบียนตัวบุคคล การตรวจล้มละลายหรือ การวางประกัน ซึ่งปัญหาหนึ่งคือ ระบบของการทอดตลาดจะต้องมีความรัดกุมและปลอดภัยสำหรับผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาด เพราะจะต้องมีการยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตนของบุคคลผู้สนใจ เข้าร่วมเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นได้มีการเข้าร่วมขายทอดตลาด ณ สำนักงานบังคับคดีที่ทำการขาย ทอดตลาดขึ้นจริง ดังนั้นการดำเนินการจึงจำเป็นต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน ทางด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้เพียงพอที่จะรักษาข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้เกิดการรั่วไหลของ ข้อมูลไปได้ โดยอาจจะมีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ และมีการเข้ารหัสไฟล์

²² มาตรา 361 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “อันสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ห่างกัน โดยระยะทางนั้น ย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้นแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ ถ้าตามเจตนาอันผู้เสนอได้แสดง หรือตามปกติประเพณีไม่จำเป็นจะต้องมีคำบอกกล่าวสนองไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเกิดเป็นสัญญาขึ้นในเวลาเมื่อมี การอันใดอันหนึ่งขึ้น อันจะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ”.

²³ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “การส่งข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่ง ข้อมูล”.

²⁴ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “การรับข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล

หากผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่จะประสงค์จะใช้ในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลได้กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าวข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นของผู้รับข้อมูลซึ่งมีระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลกำหนดไว้ ให้ถือว่ากรรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ได้เรียกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบข้อมูลนั้น.....”.

อิเล็กทรอนิกส์ในระบบ รวมไปถึงการยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดและ ผู้มีส่วนได้เสีย

และด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยีทำให้ปัจจุบันมีการยืนยันตัวตนด้วยระบบไบโอเมตริก (Biometric) กล่าวคือ การวัดลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล ที่อาจเกิดขึ้นจากการยืนยันตัวตนผ่านบัตรประชาชน ซึ่งทางผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดจะต้องเตรียมไว้สำหรับให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบในเบื้องต้นก่อนอยู่แล้ว รวมถึงการวางเงินมัดจำก็ย่อมสามารถกระทำได้ ผ่านช่องทางชำระเงินในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งย่อมเป็นการสะดวกกว่าการนำเงินมัดจำใส่ซองเอาไว้แล้วมารับคืนในภายหลัง อันเป็นการลดความเสี่ยงในการสูญหายได้อีกด้วย ทั้งนี้ เมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนากฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่รองรับสถานะทางกฎหมายของเอกสารและลายเซ็นทางอิเล็กทรอนิกส์โดยให้มีผลทางกฎหมายเทียบเท่ากับการลงลายมือชื่อบนกระดาษอันเป็นต้นฉบับที่แท้จริง รวมถึงได้มีการรองรับหลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี อีกทั้งผลักดันให้มีร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. .... ซึ่งบังคับใช้ถึงหน่วยงานของรัฐด้วย อันถือเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่บุคคลทั่วไปในการเข้าทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐ จึงเห็นควรศึกษาในประเด็นนี้ด้วยเพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสะดวกรวดเร็วขึ้น

4) ปัญหาของการจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขายภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นแล้ว กล่าวคือ แม้ว่ากรมบังคับคดีจะมีการผลักดันให้มีการขายทอดตลาดโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยลดต้นทุนการเดินทางและประหยัดเวลา แต่กลับกลายเป็นว่าไม่อาจนำเทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มารองรับในทุก ๆ ขั้นตอนของการขายทอดตลาดได้ กล่าวคือ เมื่อมีผู้เสนอราคาทรัพย์สินในราคาสูงสุดซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการเคาะไม้ขายให้แล้ว อันถือเป็นการเสร็จสิ้นของกระบวนการขายทอดตลาดก็จะต้องมีการทำสัญญาซื้อขายต่อกันอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งขั้นตอนของการทำสัญญาซื้อขายนี้ยังคงเป็นข้อจำกัดของระบบ เพราะผู้ชนะการขายทอดตลาดยังคงต้องเข้าไปทำสัญญาซื้อขายกับเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งหากมีการพัฒนาให้การทำธุรกรรมภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นลงสามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ก็จะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังเป็นการลดกระดาษซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่ต้องการให้สังคมช่วยลดกระดาษในปัจจุบันด้วย โดยอาจจะทำในรูปแบบของลายเซ็นทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ เพราะการพัฒนาระบบให้มีการทำสัญญาซื้อขายผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อีกช่องทางหนึ่งย่อมทำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยอีกหนึ่งข้อจำกัดของขั้นตอนภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นแล้ว คือ ขั้นตอนในการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจาก ผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดจะต้องมีหน้าที่ไปติดต่อสำนักงานที่ดินเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจึงทำให้ไม่อาจใช้วิธีการทาง

อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งๆ ที่ประเทศไทยได้มีการผลักดันให้หน่วยงานรัฐมีการติดต่อระหว่างกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ (e-Saraban) โดยอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2464 และยังมี การผลักดันร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ซึ่งมีสาระสำคัญคือการกำหนดให้มีการยื่นคำขอหรือติดต่อใด ๆ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันสามารถทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาในกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย

โดยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สิน ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedure Law of the People's Republic of China) โดยขั้นตอนของการขายทอดตลาดทรัพย์สินจะเกิดขึ้นเมื่อศาลสูงสุด หรือที่เรียกว่า Supreme People's Court (SPC) ได้มีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล โดยศาลจะมีแผนกบังคับคดี (Enforcement Bureau of SPC) ซึ่งเป็นแผนกที่จัดตั้งภายใต้ศาลดำเนินขั้นตอนการขายทอดตลาดเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดนั้นมาชำระให้แก่เจ้าหนี้ โดยจะรวมถึงวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย²⁵ ซึ่งศาลสูงสุด (SPC) จะมีอำนาจในการแนะนำแพลตฟอร์มในการขายทอดตลาดด้วย²⁶

ในสาธารณรัฐเกาหลี ก็ได้ให้ความสำคัญกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างยิ่ง โดยกฎหมายสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วย กฎหมายพาณิชย์ (Commercial Act) กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedural Act) และกฎหมายบังคับคดีแพ่ง (Civil Execution Act) ซึ่งมีบทบัญญัติที่กำหนดนิติสัมพันธ์ในทางพาณิชย์ในเรื่องของสัญญา และกำหนดหลักการพื้นฐานเอาไว้ว่าธุรกรรมการซื้อขายที่กระทำโดยการขายทอดตลาดให้มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยลักษณะการขายทอดตลาดถือเป็นวิธีการหนึ่งของการซื้อขายที่กฎหมายรองรับ และหลังจากการขายทอดตลาดเสร็จสิ้น คู่สัญญาจะต้องผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของตน เช่น ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สิน และผู้ซื้อมีหน้าที่ชำระราคา ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทั้งการขายทอดตลาดของเอกชนและการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ www.courtauction.co.kr ให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย

²⁵ Shaojun, W., **Civil enforcement system in China and its latest development** [Online], 2015. Available from https://www.led.go.th/inter/pdf/1_China.pdf.

²⁶ Xinhua, **Across China: When judicial auctions meet livestream shopping** [Online], 2019. Available from http://www.xinhuanet.com/english/2019-12/c_138640194.htm.

และยังมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce, etc) ที่กำหนดให้ผู้ให้บริการที่ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้บริโภคจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายนี้ เพื่อที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้รับบริการ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโอนกรรมสิทธิ์สำหรับอสังหาริมทรัพย์ และการทำสัญญาซื้อขายที่สามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังมีกฎหมายธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Transaction Act) ที่ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในระบบที่ซื้อขายด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ได้รับความคุ้มครองจากการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นผ่านการซื้อขายทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความปลอดภัย ซึ่งทำให้ระบบการวางเงินประกันเพื่อเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย และเมื่อมีผู้ชนะการประมูลก็สามารถเลือกชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อีกด้วย ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปผู้มีความสนใจซื้อทรัพย์สินมีความมั่นใจในระบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น

ในสหรัฐอเมริกา แม้จะมีกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้ในแต่ละมลรัฐ แต่ก็จะมีกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายกระบวนการบังคับคดีแพ่ง (Civil Enforcement Proceedings) ซึ่งมีหลักโดยทั่วไปคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานยึดทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อเข้าสู่กระบวนการขายทอดตลาดได้ ซึ่งเจ้าพนักงานสามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้²⁷ โดยจะมีการประกาศขายผ่านเว็บไซต์ เช่น auction.com ทั้งนี้ ยังมีหลักให้อิสระแก่คู่สัญญาในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

และในเครือรัฐออสเตรเลีย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายการบังคับคดีและบริการด้านคดี (Service and Execution of Process Act) โดยสาระสำคัญคือ หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ศาลจะมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานที่เรียกว่า Sheriff เพื่อยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายทอดตลาด ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งช่องทางปกติและช่องทางออนไลน์

จะเห็นว่า วิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าพนักงานบังคับคดีในต่างประเทศที่จะทำการศึกษามีวิธีการและกฎหมายรองรับในหลายๆ ด้าน ซึ่งย่อมทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการต่าง ๆ ว่าจะเป็นไปได้ด้วยความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ ดังนี้ เมื่อการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีมีความสำคัญอย่างยิ่งและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของ

²⁷ พิชญลักษณ์ คำทองสุข, การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2554), 93.

ประเทศด้วย เพราะเป็นตัวชี้วัดการบริหารทรัพย์สินคงค้างในการบังคับคดี และควมมีประสิทธิภาพของการบังคับชำระหนี้ไม่ว่าจะเป็นจำนวนขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการบังคับคดี ซึ่งเป็นปัจจัยหลักต่อการตัดสินใจของนักลงทุนต่างชาติ ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินที่ถูกยึด ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจนำไปจำหน่าย จ่าย โอน ในฐานะผู้มีกรรมสิทธิ์เพื่อให้มีผลทางกฎหมายได้ คงแต่ต้องอาศัยการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งหากการดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ไม่มีมูลค่าเงินที่จะกลับคืนสู่ระบบตลาดตามปกติที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบการเงินของประเทศได้ ซึ่งถ้าขั้นตอนของการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกิดความล่าช้า ย่อมทำให้ไม่สามารถผลักดันทรัพย์สินให้กลับคืนสู่ระบบได้ในเวลาที่เหมาะสม และเมื่อการขายทอดตลาดในกระบวนการทางแพ่งใช้เวลามากกว่าการดำเนินการในรูปแบบอื่น ๆ ความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

และเมื่อประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยขณะที่ขั้นตอนก่อนการบังคับคดี ซึ่งเป็นขั้นตอนฟ้องร้องคดีต่อศาลก็ได้มีการเปิดช่องทางให้คู่ความสามารถฟ้องผ่านระบบ E-Filing และชำระค่าขึ้นศาลผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการไต่สวนทางอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งคู่ความที่ประสงค์คัดถ่ายเอกสารในสำนวน ยังสามารถขอคัดถ่ายเอกสารผ่านระบบ E-Filing ได้ด้วย โดยถือว่าเอกสารที่เจ้าหน้าที่ได้อัพโหลดลงในระบบแล้วนั้นสามารถใช้แทนเอกสารที่รับรองจากศาลได้

โดยในส่วนของกระบวนการบังคับคดีก็ได้มีการยึดทรัพย์สินผ่านระบบ E-Filing ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบในส่วนที่เกี่ยวข้องการขายทอดตลาดและมีกฎหมายที่รองรับอย่างชัดเจนและครอบคลุม ย่อมส่งผลให้การดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากมีการนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้กับลักษณะของการขายทอดตลาดอย่างแท้จริง ย่อมทำให้ลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี การยืนยันตัวตนของผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาด ความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดด้วยการเคาะไม้ของเจ้าพนักงานบังคับคดี รูปแบบการแสดงเจตนาที่เปลี่ยนจากการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้ามาเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง รวมถึงขั้นตอนการดำเนินการภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้น ซึ่งย่อมส่งผลต่อสถานะทางกฎหมายกรณีจึงก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งของกรมบังคับคดี และนำมาสู่การพิจารณาถึงสภาพปัญหาในแต่ละลักษณะ รวมถึงความเหมาะสมของบทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาทฤษฎีความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี และสภาพปัญหาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังไม่มีความเหมาะสม

1.2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยและของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี เพื่อแก้ปัญหาความไม่เหมาะสม

1.2.4 เพื่อหาแนวทางมาตรการและวิธีการที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ด้วยเหตุที่วิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีในปัจจุบันยังไม่มีความสอดคล้องกับกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ ณ เวลานี้ และยังเป็นวิธีการดำเนินการที่ไม่ได้นำเทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้กับวิธีการขายทอดตลาดอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดของประเทศอื่นว่ามีวิธีการดำเนินการอย่างไรบ้าง ซึ่งรูปแบบของวิธีขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของสาธารณรัฐเกาหลีถือเป็นต้นแบบที่สำคัญในการนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้กับการขายทอดตลาด เพราะเป็นประเทศที่นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนของการฟ้องคดีจนถึงขั้นตอนของการบังคับคดี ซึ่งศาลจะดำเนินการขายทอดตลาดผ่านเว็บไซต์ของศาลเอง อันมีลักษณะการดำเนินบังคับคดีที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับต้นเรื่อง ดังนั้น หากประเทศไทยมีกฎหมายที่เพียงพอต่อการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดี และมีวิธีการที่นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้กับการขายทอดตลาดได้อย่างสมบูรณ์ย่อมเป็นการทำให้การขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีขอบเขตดังนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด ทั้งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องของการขายทอดตลาดอันเป็นกฎหมายสารบัญญัติ และจะศึกษาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องของการบังคับคดีอันเป็นกฎหมายสบัญญัติ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดีในการดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจะทำการศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดด้วย

วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช 2474 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 รวมไปถึงศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานรัฐ เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 และร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ... และจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากหนังสือ บทความ วารสารทางกฎหมาย วิทยานิพนธ์ และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสารบัญญัติ หรือกฎหมายสบัญญัติ รวมทั้งเอกสารที่ได้เผยแพร่ของหน่วยงานรัฐและเอกชน และข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้ทางอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงและอ้างอิงประกอบเนื้อหาในการวิจัยในแต่ละบท เพื่อให้ได้บทสรุปและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงทฤษฎี ความเป็นมาและสภาพปัญหาจากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์
- 2) ทำให้ทราบถึงลักษณะ วิธีการ รวมไปถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์
- 3) ทำให้ทราบถึงกฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย
- 4) เพื่อได้เสนอให้เห็นถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้และมุมมองทางด้านกฎหมายจากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี พร้อมเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไข

ปัญหาในแต่ละประเด็นให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วยิ่งขึ้น
และได้ประโยชน์สูงสุดกับคู่ความทุกฝ่าย

บทที่ 2

แนวคิด ลักษณะ และความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์

การศึกษาในบทที่ 2 จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนลักษณะที่สำคัญของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งของกรมบังคับคดี เพื่อที่จะนำไปสู่การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.1 ความหมายและความเป็นมาของการขายทอดตลาด

การขายทอดตลาดถือเป็นวิธีการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยการกำหนดราคาทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดจะขึ้นอยู่กับผู้เสนอราคาเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ที่จะอยู่ในฐานะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดนั้นมักจะเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด และด้วยลักษณะของการขายทอดตลาดถือเป็นการซื้อขายเฉพาะอย่าง จึงมิใช่เอกเทศสัญญาแต่อย่างใด จึงต้องนำหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องของสัญญาซื้อขายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดด้วย

การขายทอดตลาด หมายถึง การขายทรัพย์สินในพื้นที่สาธารณะและมีผู้ดำเนินการขายโดยผู้ขายทอดตลาด ซึ่งจะเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการขายทรัพย์สินให้แก่ผู้ตกลงซื้อราคาสูงสุด¹ หรือตามความหมายของ Black's Law Dictionary² ซึ่งให้หมายความว่า การขายทรัพย์สินต่อสาธารณะทั้งที่ดินและทรัพย์สินอื่น ๆ โดยการประกาศให้สาธารณะได้ทราบเป็นการขายให้แก่ผู้ตกลงให้ราคาสูงสุด และในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของไทยได้ให้ความหมายไว้ว่า “การขายทรัพย์สินที่กระทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อสุ่มราคากัน ผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ขายทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้หรือด้วยกิริยาอย่างอื่นตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด การซื้อขายนั้นย่อมเป็นอันสมบูรณ์”³ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามคำนิยามแล้วจะเห็นได้ว่า การขายทอดตลาดจะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการซื้อขายธรรมดา ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

- 1) ผู้ทอดตลาดซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการ
- 2) ผู้ทอดตลาดซึ่งอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้ขายทรัพย์สิน หรือเป็นผู้ขายทรัพย์สินนั่นเอง
- 3) การขายทอดตลาดจะต้องมีการเปิดให้มีการแข่งขันเสนอราคากันอย่างเปิดเผย และ

¹ Encyclopedia, **Internet auction** [Online], 22 April 2019. Available from <https://www.encyclopedia.com>.

² The Law Dictionary, **What is auction?** [Online], 22 April 2019. Available from <http://thelawdictionary.org/auction/2019>.

³ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554** [Online], 5 พฤษภาคม 2565. แหล่งที่มา <http://royin.go.th/dictionary/>.

4) ผู้เสนอราคาสูงสุดที่ผู้ทอดตลาดยอมรับราคาเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น

โดยข้อดีของการจำหน่ายทรัพย์สินด้วยการขายทอดตลาด คือการที่ผู้ขายทอดตลาดสามารถกำหนดระยะเวลาของการขายทรัพย์สินให้สนองต่อความต้องการของผู้ขายทรัพย์สินได้ และไม่มี ความจำเป็นที่ผู้ขายทอดตลาดจะต้องเจรจาต่อรองเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของสัญญาซื้อขายกันอีก เพราะเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ได้ถูกกำหนดโดยผู้ขายทรัพย์สินซึ่งได้เปิดเผยให้ทราบตั้งแต่ ก่อนเริ่มต้นทำการขายทอดตลาดแล้ว ผู้ที่สนใจจะซื้อทรัพย์สินเพียงแต่ต้องตัดสินใจในเรื่องของราคา และตรวจสอบความถูกต้องของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน รวมถึงสถานะทางกฎหมายและข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนมีการขายทอดตลาดเพียงเท่านั้น

Oxford Advanced Learner's Dictionary ได้มีการให้ความหมายของการขายทอดตลาด เอาไว้ว่าเป็นเหตุการณ์ของการขายทรัพย์สินที่ปรากฏแก่สาธารณะว่าทรัพย์สินนั้นถูกขายให้แก่บุคคล ผู้ซึ่งเสนอราคาทรัพย์สินนั้นสูงสุด⁴

วิธีการขายทอดตลาดถือเป็นวิธีการขายทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งจุดกำเนิด ของการขายทอดตลาดนั้นยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าเริ่มต้นจากที่ใด เพียงแต่มีการค้นพบครั้งแรกเมื่อ สมัย 500 ปีก่อนคริสตกาล โดยคำว่า “Auction” เป็นคำที่มาจากภาษาละตินว่า “Auctus” ซึ่ง หมายถึงการเพิ่มมากขึ้น (Increasing) โดยเหตุการณ์ที่ได้มีการบันทึกครั้งแรกถึงการขายทอดตลาด เป็นเรื่องของ บุคคลในครอบครัวของชาวกรีกได้จัดให้มีการขายทอดตลาดผู้หญิงที่บรรลุนิติภาวะแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแต่งงาน

ซึ่งในขณะที่ชาวโรมันเป็นชนชาติแรกที่ได้มีการจัดให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้⁵ กรณีเป็นเรื่องที่เอกชนลอกเลียนแบบ วิธีการของรัฐที่จัดให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดมาได้จากข้าศึก ซึ่งในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ของรัฐนั้นจะมีผู้รับผิดชอบด้านการคลังของรัฐ หรือ Quaestor เป็นผู้ดำเนินการเสมือนเช่นผู้ ทอดตลาดในปัจจุบัน และการขายจะเป็นที่ยุติเมื่อผู้รับผิดชอบด้านการคลังของรัฐยอมรับว่าผู้สุ้ราคา เป็นผู้ซื้อ⁶ ซึ่งต่อมาได้มีการนำไปพัฒนาและขยายขอบเขตไปใช้กับภาคเอกชนด้วย เพราะลักษณะของ

⁴ Oxford Learner's Dictionary, **Auction** [Online], 2010. Available from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/auction_1.

⁵ วิกรม เมฆานนท์, “ทอดตลาด”, **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน** 13, (2516-2517): 8453-8460.

⁶ ปกรณ์ นิลประพันธ์, **สรุปกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาด** [Online], 2546. แหล่งที่มา www.lawreform.go.th.

ผู้ใดเสนอซื้อโดยให้ราคาสูงสุดโดยปกติก็จะเป็นผู้ได้ทรัพย์สินนั้นไป ซึ่งผู้เสนอซื้อ จะเรียกว่า “ผู้สู้ราคา” และผู้ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นก็ไม่ได้เสนอขายให้แก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่เป็นการขายให้แก่บุคคลทั่วไปผู้สนใจซื้อทรัพย์สินโดยไม่จำกัด และการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้ทำการสนองรับคำเสนอซื้อซึ่งเรียกว่า “ผู้ทอดตลาด” ได้แสดงความตกลงในการขายนั้นด้วยวิธีการเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด¹¹ โดยการขายทอดตลาดมักจะมีการกำหนดราคาขั้นต่ำเอาไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการซื้อขายทรัพย์สินกันในราคาที่ ไม่สมควร และอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย¹² การขายทอดตลาดจึงมิใช่การซื้อขายกันแบบปกติธรรมดา เพราะถึงแม้ผู้ขายจะมีเจตนาที่จะขายทรัพย์สินของตน และผู้ซื้อก็มีเจตนาที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่ในการตกลงราคาทรัพย์สินนั้นจะเกิดขึ้นโดยการเสนอเข้าสู้ราคากัน และผู้เสนอราคาที่เป็นที่พอใจแก่ผู้ทอดตลาดเท่านั้นจึงจะได้รับคำสนองให้เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น

แต่หากเป็นกระบวนการขายทอดตลาดซึ่งเกิดจากการบังคับคดีทางแพ่งตามคำพิพากษาของศาลนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการ โดยจะเริ่มต้นจากการที่ศาลได้ออกคำสั่งบังคับและเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งแล้ว ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งแต่อย่างใด ซึ่งหากเป็น การบังคับคดีเพื่อชำระหนี้เงิน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี เพื่อที่ศาลจะตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

การขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจึงเป็นขั้นตอนของการบังคับคดีที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งเพราะถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะผลักดันทรัพย์สินให้เสร็จสิ้นไปจากกระบวนการบังคับคดีแพ่ง โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงตัวทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ยึดไว้ให้เป็นเงิน เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ดังนี้ การบังคับคดีแพ่งจะเกิดมูลค่ากลับคืนสู่ระบบได้มากน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการขายทอดตลาดจึงสำคัญ¹³ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบหรือวิธีการขายทอดตลาดก็ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการขายทอดตลาดทั้งสิ้น

¹¹ ศุนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชมรมนิติศาสตร์ ม.ธ. '12, คู่มือปฏิบัติการทำสัญญาซื้อขาย, (กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง, 2532), 13.

¹² Mould, G., *Bateman on auction with forms*, (London: The Estates gazette, 1908), 156.

¹³ กรมบังคับคดี, รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Reports) โครงการศึกษาผลกระทบด้านการผลักดันทรัพย์สินต่อระบบเศรษฐกิจไทยเพื่อพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการบังคับคดีในระดับอาเซียน โดย คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [Online], 2560. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/doc/asia08012560.pdf>.

2.2 แนวคิดและทฤษฎีของการขายทอดตลาด

การขายทอดตลาดถือว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่ดีที่สุดในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราคาทรัพย์สิน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การขายทอดตลาดจะมีผลสมบูรณ์ที่สุด (Perfect) เพราะจาก “Common-value Auction Theory” ปรากฏว่า ราคาที่คาดหวังจากการขายทอดตลาด (The Expected Value of Lawsuit) จะมีจำนวนที่น้อยกว่าราคาที่คาดหวังจากการฟ้องร้องคดี (The Expected Value of Lawsuit) ซึ่งการจะทำให้ราคาที่คาดหวังจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นมีราคาใกล้เคียงกับราคาที่คาดหวังจากการฟ้องร้องคดี จะต้องทำให้ผู้เสนอราคามีความแน่ใจในคุณค่าของทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดนั้น โดยจะต้องหาวิธีเพิ่มจำนวนให้มีผู้เข้าสู่ราคามากขึ้นเพื่อที่จะทำให้เกิดการแข่งขันกัน อันเป็นข้อเสนอให้มีการปรับปรุงในกระบวนการขายทอดตลาดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ในราคาที่สูงขึ้นกว่าเดิม¹⁴

ทฤษฎีว่าด้วยการขายทอดตลาดจะมีลักษณะคล้ายทฤษฎีพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์โดยจะเป็นไปตามกลไกของตลาด ไม่ใช่พิจารณาเพียงราคาหรือมูลค่าของทรัพย์สินเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ ดังนี้ประกอบด้วย ได้แก่¹⁵

1) หลักอุปสงค์และอุปทาน โดยลักษณะของอุปสงค์ คือ จำนวนต่าง ๆ ของสินค้าและบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ณ ระดับราคาต่าง ๆ กันของสินค้าและบริการชนิดนั้น ภายในเวลาที่กำหนด ส่วนอุปทาน คือ ปริมาณเสนอขายที่น้อยลงส่งผลให้ราคาลดลง แต่ถ้าราคาสูงขึ้น ปริมาณเสนอขายก็จะมากขึ้น¹⁶

2) หลักแห่งการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสิ่งใด ๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งหรือคงที่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจเป็นการเพิ่มหรือลดก็ได้ด้วยแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของทรัพย์สินนั่นเองอันมีผลกระทบต่อมูลค่าของทรัพย์สินอย่างมาก¹⁷

3) หลักประโยชน์สูงสุดและดีที่สุดในมูลค่าของทรัพย์สินจะวัดได้จากประโยชน์สูงสุดและดีที่สุดในทรัพย์สินนั้นสามารถสร้างขึ้นมาได้ ดังนี้ การที่สามารถกำหนดว่าทรัพย์สินนั้นจะใช้

¹⁴ ไผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้, (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2552), 305.

¹⁵ กรมบังคับคดี, รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการขายทอดตลาดและข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุง โดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง [Online], 2562. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/factors-rep.pdf>.

¹⁶ บุญศิริ คำแก้ว, ปัญหาราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), 18.

¹⁷ ไพโรจน์ ชิงศิลป์, หลักประเมินราคาทรัพย์สิน, (กรุงเทพฯ: ศิธาสิน, 2538), 44-45.

ประโยชน์สูงสุดและดีที่สุดได้ถูกต้อง จะทำให้ทรัพย์สินที่จะทำการขายนั้นมีมูลค่าสูงขึ้นอันเป็นผลให้ราคาสูงขึ้นตามไปด้วย¹⁸

2.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด

2.3.1 ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินในการขายทอดตลาด

ผู้ที่จะเป็นบุคคลอันมีสิทธิขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดได้นั้น จะต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ซึ่งมีอำนาจจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินนั้น โดยอาจจะมอบหมายให้บุคคลอื่นมาดำเนินการแทนก็ได้ และอาจจะเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินที่จะทำการขายก็ย่อมได้ แต่หากเป็นเจ้าของรวมจะต้องพิจารณาถึงบทบัญญัติในส่วนของความเป็นเจ้าของรวมด้วยว่า หากให้การขายทอดตลาดนั้นมีผลผูกพันในทรัพย์สินทั้งหมดทุกส่วนสัตกก็ย่อมต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของรวมทุกคน แต่หากฝ่าฝืนกระทำลงไปหรือทำให้เกิดขอบเขตความยินยอมก็ย่อมผูกพันเฉพาะในส่วนของตนที่เป็นเจ้าของรวมเท่านั้น โดยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดนั้น ผู้ขายสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ทอดตลาดด้วยตนเองก็ย่อมสามารถทำได้เช่นกัน

ในบางกรณีกฎหมายได้ให้อำนาจแก่บุคคลที่ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น สิทธิของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะนำทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินที่ขายได้มาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ หรือผู้รับจำนำ เป็นต้น ดังนั้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายที่จะนำทรัพย์สินของลูกหนี้ ออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้แก่ตนได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะเกี่ยวข้องกับความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่ได้ยึดไว้หรือไม่ คงพิจารณาแต่เพียงว่า ทรัพย์สินที่ยึดเพื่อนำมาขายทอดตลาดเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่เท่านั้น และก็ย่อมถือว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะผู้ขายทอดตลาดด้วย

แต่สุดท้ายแล้ว บุคคลที่จะผูกพันตามกฎหมายโดยเป็นคู่สัญญากับผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดก็คือเจ้าของทรัพย์สินนั่นเอง โดยเจ้าของทรัพย์สินยังคงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินที่ได้รับเงินจากการขายทอดตลาด เพียงแต่เงินดังกล่าวจะต้องถูกกั้นไว้เพื่อชำระให้แก่ผู้มีอำนาจในการขายทรัพย์สินนั้นก่อน และในขณะเดียวกันเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงก็ต้องรับผิดชอบเมื่อมีการรอนสิทธิเกิดขึ้นในทรัพย์สินนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 455 ด้วย

โดยหน้าที่สำคัญของผู้ขายทอดตลาดคือ การบรรยายถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของทรัพย์สินที่จะทำการขายให้มีความชัดเจนและละเอียดที่สุดเท่าที่ทำได้ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้สนใจเข้าสู่อำนาจในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ โดยอาจมีภาพประกอบเพื่อความชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความ

¹⁸ บุญศิริ คำแก้ว, ปัญหาราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี, 19.

มั่นใจให้แก่ผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินว่าทรัพย์สินที่จะประมูลได้นั้นเหมาะสมกับราคาที่จ่ายไป และถูกต้องตรงกับรายละเอียดที่ให้ไว้ เพื่อลดข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นได้ในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม การอยู่ในฐานะเป็นผู้ขายทอดตลาดย่อมมีข้อจำกัด กล่าวคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 512 ได้มีการกำหนดห้ามมิให้ผู้ขายหรือใช้ให้บุคคลใดเข้าสู้อราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการปั่นราคาในการเข้าสู้อราคา ทำให้ผู้ที่ซื้อทรัพย์สินได้ไปในราคาสูงหรือแบกรับภาระเกินสมควร ซึ่งผิดไปจากเจตนารมณ์ของการขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการนำเสนอขายต่อสาธารณะ (Public Sale) และนับเป็นการฉ้อฉลอย่างหนึ่งด้วย (Fraud to Public) ยกตัวอย่างเช่น ในการขายทอดตลาดมีผู้ที่สนใจเข้าสู้อราคาเพื่อที่จะซื้อทรัพย์สินนั้น ๆ โดยเข้าใจว่าผู้ที่เข้าสู้อราคากับตนเป็นบุคคลที่อยากได้ทรัพย์สินนั้นเช่นกัน ดังนั้น หากตนต้องการเป็นผู้ที่ชนะการประมูลก็ย่อมต้องเป็นผู้ให้ราคาที่สูงขึ้นไปจนกว่าอีกฝ่ายจะไม่สามารถสู้อราคาของตนได้อีก ซึ่งหากผู้ขายเข้าสู้อราคาเองไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม ก็ย่อมก่อให้เกิดการเสียเปรียบแก่ผู้เข้าสู้อราคาและทำให้ราคาทรัพย์สินสูงกว่าที่ควรจะเป็นได้ ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงผู้แทนของผู้ขายและหน้าม้า (Puffer) ด้วย¹⁹ แต่บทกฎหมายนี้จะไม่นำไปใช้กับกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำทรัพย์สินของลูกหนี้มาขายทอดตลาดเพื่อบังคับชำระหนี้ โดยเจ้าหน้าที่สามารถเข้าร่วมการสู้อราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ได้²⁰

2.3.2 ผู้ดำเนินการทอดตลาดทรัพย์สิน

ผู้ที่จะเป็นผู้ทอดตลาดนั้นอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ และอาจดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะขายทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่นเป็นครั้งคราว หรือเป็นการประกอบธุรกิจ เป็นกิจจะลักษณะก็ได้ ดังนั้นผู้ทอดตลาดจึงอาจเป็นผู้ขายทรัพย์สินนั่นเองหรือเป็นบุคคลที่สามก็ได้ และแม้ไม่มีกฎหมายให้คำนิยามความหมายของผู้ทอดตลาดไว้ก็สามารถเป็นที่รับรู้และเข้าใจในกลุ่มผู้ประกอบการขายทอดตลาดได้ว่าผู้ทอดตลาดเป็นคณกลางที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการขายทอดตลาดให้เป็นไปอย่างราบรื่นและเหมาะสม

ดังนั้นหน้าที่สำคัญของการเป็นผู้ทอดตลาดคือการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้ขายในการดำเนินการขายทอดตลาด ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะทำการขายรวมไปถึงขั้นตอนการขายทอดตลาด ซึ่งรวมไปถึงการโฆษณาการขายทอดตลาดทรัพย์สิน การช่วยพูดหรือการดำเนินการใด ๆ ที่จะทำให้การสู้อราคนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสมและเป็นธรรม ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายและเจตนาของผู้ขายทรัพย์สินนั้น ผู้ทอดตลาดจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้การขายสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

¹⁹ ประจวบ วงษา, มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประมูลทางอินเทอร์เน็ต, 46.

²⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 635/2551.

และถือว่าเป็นตัวแทนของผู้ขายทอดตลาดโดยผลของกฎหมาย และยังเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ชนะการประมูลได้ เพราะการเคาะไม้ขายเป็นการกระทำของผู้ทอดตลาด และก็ย่อมถือว่าการขายทอดตลาดของทรัพย์นั้นเสร็จสิ้นลงเพราะมีผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว นอกจากนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือเข้าเงื่อนไขใด ๆ ที่มีเหตุให้งดการขายทอดตลาดเอาไว้ ผู้ทอดตลาดยังมีดุลพินิจในการตัดสินใจที่จะระงับการขายทอดตลาดเอาไว้ได้อีกด้วย

โดยในบทบัญญัติของกฎหมายไทยก็ได้มีการกำหนดถึงหน้าที่ของผู้ทอดตลาดไว้ ได้แก่

- หน้าที่ในการแสดงความตกลงขายด้วยการเคาะไม้หรือกิริยาอย่างอื่นใดในทำนองเดียวกันกับการเคาะไม้ตามมาตรา 509²¹
- หน้าที่ในการแถลงคำโฆษณาการขายทอดตลาดตามมาตรา 510²²
- หน้าที่ในการไม่เข้าเป็นผู้ราคาหรือผู้ใช้ให้บุคคลใดเข้าสู่อำนาจการตามมาตรา 511²³
- หน้าที่ในการถอนทรัพย์คืนจากการขายทอดตลาดเมื่อเห็นว่าราคานั้นยังไม่เพียงพอตามมาตรา 513²⁴
- หน้าที่เรียกให้ผู้ชนะการสู่อำนาจหรือผู้ซื้อทอดตลาดใช้ราคาตามมาตรา 515²⁵ และนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำเมื่อผู้ชนะการสู่อำนาจไม่ใช้ราคา ตามมาตรา 516²⁶ ซึ่งหากผู้ทอดตลาดไม่ดำเนินการหรือละเลยไม่ทำหน้าที่ตามมาตรา 515 และมาตรา 516 และก่อให้เกิดความเสียหายในลักษณะที่ทำให้เงินรายได้ในการขายทอดตลาดค้างชำระ ผู้ทอดตลาดก็ต้องรับผิดชอบต่อผู้ขายทอดตลาดด้วย

²¹ มาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์ เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือ ด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบดี ท่านว่าผู้สู่อำนาจจะถอนคำสู่อำนาจของตนเสียก็ยังคงถอนได้”.

²² มาตรา 510 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้ซื้อในการขายทอดตลาดจะต้องทำตามคำโฆษณาบอกขาย และ ตามความข้ออื่น ๆ ซึ่งผู้ทอดตลาดได้แถลงก่อนประเดิมการสู่อำนาจทรัพย์สินเฉพาะรายไป”.

²³ มาตรา 511 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ท่านห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าสู่อำนาจหรือใช้ให้ผู้อื่นใดเข้าสู่อำนาจ ในการทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการเอง”.

²⁴ มาตรา 513 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “เมื่อใดผู้ทอดตลาดเห็นว่าราคาซึ่งมีผู้สู่อำนาจนั้นยังไม่เพียงพอ ผู้ทอดตลาดอาจถอนทรัพย์คืนจากการทอดตลาดได้”.

²⁵ มาตรา 515 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้สู่อำนาจสูงสุดต้องใช้ราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ หรือ ตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย”.

²⁶ มาตรา 516 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าผู้สู่อำนาจสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาไซ้ ท่านให้ผู้ทอดตลาดเอา ทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาด ชั้นเดิม ผู้สู่อำนาจเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด”.

2.3.3 ผู้สุ้ราคา

ผู้ที่จะเป็นผู้สุ้ราคาได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่เข้าร่วมการขายทอดตลาด และจะต้องเสนอราคาแข่งขันกับบุคคลอื่นเพื่อประสงค์จะได้ทรัพย์สินนั้น โดยในการเสนอราคาแต่ละครั้ง ผู้สุ้ราคาย่อมจะต้องผูกพันในราคาที่ตนเสนอ

แต่ผู้สุ้ราคาก็ย่อมสิ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอได้ เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ผู้สุ้ราคาขอถอนคำเสนอราคาของตนก่อนที่ผู้ทอดตลาดจะได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการสนองรับคำเสนอราคาของผู้สุ้ราคา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 โดยไม่มีความจำเป็นต้องแสดงเหตุผลใด ๆ เนื่องจากการขายทอดตลาดยังไม่บริบูรณ์ แม้คำเสนอราคาจะถือว่าเป็นคำเสนอกก็ตาม แต่มาตรา 509 ได้บัญญัติยกเว้นไว้ให้ผู้สุ้ราคาสามารถขอถอนคำเสนอราคาได้
- 2) ในระหว่างที่ผู้สุ้ราคาได้เข้าสุ้ราคาอยู่นั้น ผู้ทอดตลาดได้ถอนทรัพย์สินออกจากการขายทอดตลาดไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ตามมาตรา 513²⁷
- 3) มีผู้เสนอราคาสูงขึ้น ไม่ว่าคำเสนอที่ให้ราคาสูงขึ้นนั้นจะมีผลสมบูรณ์หรือไม่ คำเสนอของผู้สุ้ราคาก็จะถูกยกเลิกไปโดยปริยายตามมาตรา 514²⁸

2.3.4 ผู้ซื้อทรัพย์สิน

ผู้ที่จะอยู่ในฐานะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดได้นั้นจะต้องเป็นผู้สุ้ราคาที่ได้เสนอราคาสูงสุดและผู้ทอดตลาดตกลงยอมรับราคานั้นและมีเจตนาจะทำสัญญาซื้อขายด้วยต่อไป โดยผู้ซื้อทรัพย์สินจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้มีการประกาศโฆษณาขายทอดตลาด รวมถึงข้อความต่างๆ ที่ผู้ทอดตลาด ได้มีการแถลงไว้ก่อนเริ่มต้นการขายทอดตลาด ทั้งนี้ตามมาตรา 510 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.4 ความหมาย ลักษณะ และความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์

การขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction หรือ E-Auction) มีลักษณะเป็นการขายทอดตลาดที่มีการซื้อขายทรัพย์สินผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้กับการขายทอดตลาดที่มุ่งขายทรัพย์สินให้ผู้เสนอราคาสูงสุดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการระบบประมูลทรัพย์สินให้มีกระบวนการเสนอราคาทรัพย์สินและการเข้าสู่

²⁷ มาตรา 513 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “เมื่อใดผู้ทอดตลาดเห็นว่าราคาซึ่งมีผู้สุ้ราคาสูงสุดนั้นยังไม่เพียงพอ ผู้ทอดตลาดอาจถอนทรัพย์สินจากการทอดตลาดได้”.

²⁸ มาตรา 514 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้สุ้ราคาย่อมพ้นความผูกพันในราคาซึ่งตนสู้แต่ขณะเมื่อมีผู้อื่นสุ้ราคา สูงขึ้นไป ไม่ว่าการที่ผู้อื่นสู้นั้นจะสมบูรณ์หรือมิสมบูรณ์ประการใด อีกประการหนึ่งเมื่อใดถอน ทรัพย์สินรายนั้นจากการทอดตลาด ผู้สุ้ราคาก็พ้นความผูกพันแต่ขณะที่ยกถอนนั้นดจกัน”.

ราคาระหว่างกันที่ตึงขึ้น และถือว่าเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งที่ได้มีการพัฒนาจากการขายทอดตลาดในรูปแบบปกติธรรมดา โดยมีลักษณะเป็นการให้บุคคลผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินสามารถต่อรองและเข้าสู่ราคากันอย่างเปิดเผยบนหน้าเว็บไซต์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างจำกัด

Encyclopedia ได้กำหนดคำนิยามของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้ว่า มีความเหมือนกันกับการขายทอดตลาดแบบเดิม แต่ในขั้นตอนการดำเนินการจะกระทำผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าที่มีศักยภาพมาทำการสู่ราคาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตามที่พวกเขาเต็มใจจะจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการนั้น โดยผู้สู่ราคาสูงสุดที่ยื่นเสนอภายในเวลาที่กำหนดและในราคาที่สูงกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำที่ผู้ขายกำหนดจะเป็นผู้ชนะการขายทอดตลาดนั้นไป ซึ่งผู้สู่ราคาสูงสุดมีหน้าที่ตามกฎหมายในการชำระเงินแก่ผู้ขาย และผู้ขายจะส่งมอบสินค้าให้เมื่อได้รับการชำระเงินเรียบร้อยแล้ว²⁹

ดังนั้น การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นการขายทอดตลาดที่ถูกพัฒนารูปแบบการขายสินค้าโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ที่สนใจซื้อขายสินค้าจากการขายทอดตลาดสามารถทำได้ง่ายเพียงแค่เข้าสู่เว็บไซต์ที่ได้มีการจัดไว้ให้มีบริการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในส่วนของภาคเอกชนนั้นได้มีการดำเนินการอย่างแพร่หลายแล้ว โดยมักจะใช้คำว่า “การประมูลทรัพย์สิน” มากกว่าคำว่า “การขายทอดตลาด” และอาจจะมีการเปิดเว็บไซต์ให้บริการสำหรับการขายทอดตลาดโดยเฉพาะ หรืออาจจัดให้มีพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งสำหรับการขายทอดตลาดก็ได้ โดยผู้ที่สนใจซื้อขายสินค้าจากการขายทอดตลาดจะเข้ามาขอใช้บริการ ซึ่งในส่วนของผู้ขายอาจขอเข้ามาใช้บริการด้วยเพื่อลงประกาศเชิญชวนการขายทรัพย์สินของตน และในส่วนของผู้ซื้อก็สามารถเข้ามารับชมสินค้าที่มีผู้นำมาลงขายเอาไว้บนเว็บไซต์ได้ ซึ่งหากสนใจสินค้ารายการใดก็สามารถสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์เพื่อเข้าร่วมการเสนอราคาสินค้านั้นได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยเจ้าของเว็บไซต์อาจเป็นเพียงผู้ให้บริการที่ดูแลเว็บไซต์ หรืออาจเป็นผู้ขายทอดตลาดเองก็ได้

ข้อดีของวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยดำเนินการนั้น คือ การทำให้ข้อจำกัดทางกายภาพหายไป เพราะผู้คนไม่มีความจำเป็นต้องไปรวมกลุ่มกัน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อทำการขายทอดตลาด และยังเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการตลาดโดยเป็นแหล่งรวบรวมให้ผู้ที่มีใจซื้อทรัพย์สินและผู้ขายจำนวนมากมาติดต่อซื้อขายกันได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

²⁹ Encyclopedia, **Internet auction**.

โดยการขายทอดตลาดออนไลน์ที่เกิดขึ้นครั้งแรกนั้นอาจมีมาตั้งแต่ช่วงเวลาก่อนที่จะมีเว็บไซต์ NCSA³⁰ ซึ่งเป็นเว็บไซต์แรกของโลกที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1993 โดยวิธีการขายทอดตลาดออนไลน์ในช่วงเวลานั้นจะเป็นการดำเนินการโดยผ่านหน้าเว็บบอร์ดสำหรับการซื้อขายประเภทการ์ดเกม โดยในระหว่างการขายของแต่ละครั้งนั้น ผู้ขายจะขายการ์ดเป็นเซตและใช้วิธีการสุ่มราคาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามเทคนิคของผู้ขายแต่ละคนที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ ซึ่งแต่ละคนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ขายโดยแท้

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1995 เว็บไซต์ Onsale ได้มีการก่อตั้งขึ้นและจัดให้มีการขายทอดตลาดออนไลน์บนเว็บไซต์ อันถือได้ว่าเป็นการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการขายทอดตลาดในรูปแบบของเว็บไซต์ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเสนอราคาอัตโนมัติ (Auto-bid) เครื่องมือค้นหา (Search Engine) และการค้นหาสินค้าตามหมวดหมู่ (Clickable Categories) เป็นครั้งแรก โดยเริ่มต้นจากการประกอบกิจการอย่างเป็นทางการเป็นพ่อค้าในการขายสินค้าประเภทคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของตนเองในรูปแบบการขายทอดตลาดออนไลน์ ซึ่งประธานกรรมการบริษัทในขณะนั้น คือ Jerry Kaplan ก็ได้ชี้ให้เห็นว่าวิธีการขายทอดตลาดออนไลน์นั้นเป็นตัวช่วยในการดึงดูดความสนใจจากผู้ที่ไม่ได้เลือกซื้อของเพื่อความบันเทิง แต่ปรากฏว่าหลักการทางธุรกิจแนวนี้ก็ได้ประสบความสำเร็จในช่วงเวลานั้น ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1977 เว็บไซต์ Onsale จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์ และแนวนโยบาย โดยได้มีการปรับเปลี่ยนและเน้นให้เป็นการประกอบธุรกิจให้บริการขายทอดตลาดออนไลน์อันมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผู้บริโภค ซึ่งต่อมาก็ได้มีการโอนกิจการในส่วนนี้ให้เป็นของ Yahoo ในปี ค.ศ. 1998

โดยเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการขายทอดตลาดออนไลน์ ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลาย คือ <http://www.ebay.com> โดย Ebay ได้มีการก่อตั้งขึ้นในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 1995 ซึ่งถือเป็นผู้ริเริ่มและสร้างกลุ่มบุคคลจากทั่วโลกให้มารวมตัวกันเพื่อทำธุรกรรมทางการค้าบนอินเทอร์เน็ต โดยประกอบกิจการในลักษณะที่ส่งเสริมให้เอกชนนำวิธีการขายทอดตลาดออนไลน์มาปรับใช้ โดยในช่วงแรก ๆ สินค้าที่ถูกนำมาขายบนหน้าเว็บไซต์จะเป็นของสะสม เช่น หนังสือการ์ตูน ตุ๊กตา การ์ดกีฬา โดยผู้ขายทอดตลาดผ่านเว็บไซต์นั้นจะสามารถกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ในการขายได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาในการขายทอดตลาด ราคาขั้นต่ำ การเปิดเผยราคาสูงสุดในขณะนั้น โดย Ebay ได้มีการพัฒนาธุรกิจอย่างต่อเนื่องและเป็นที่นิยมมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำนวนสมาชิกที่สมัครใช้บริการนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 12 ต่อเดือน โดยในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1999 มีผู้ใช้บริการใช้วิธีขายทอดตลาดบนหน้าเว็บไซต์ไปแล้วกว่า 10 ล้านครั้ง

³⁰ NSCA เป็นเว็บไซต์ค้นหาข้อมูลแรกของระบบปฏิบัติการ Windows และ Macintosh.

ซึ่งต่อมาก็ได้มีเว็บไซต์ขายทอดตลาดออนไลน์เกิดขึ้นอีกหลายเว็บไซต์ เช่น Amazon, Ebid, Webstore และอีกหลาย ๆ เว็บไซต์ แต่ไม่มีผู้ให้บริการเว็บไซต์ใดเลยที่เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงเทียบเท่าหรือมากกว่า Ebay

โดยขั้นตอนและวิธีการขายทอดตลาดในลักษณะออนไลน์นั้น ผู้ที่จะทำการขายทอดตลาดได้เป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งเมื่อการขายทอดตลาดเป็นวิธีการจำหน่ายทรัพย์สินวิธีหนึ่ง การจะพิจารณาหลักเกณฑ์ และวิธีการจึงต้องพิจารณาแตกต่างกันออกไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่หากเป็นการดำเนินการในลักษณะทางธุรกิจแล้ว ก็จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจด้วย ซึ่งโดยหลักแล้วผู้ให้บริการมักจะกำหนดให้ผู้ที่สนใจทำการขายทอดตลาดหรือสนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจะต้องเริ่มต้นด้วยการสมัครสมาชิกเว็บไซต์เสียก่อน โดยจะต้องกรอกรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวลงในฐานข้อมูลเว็บไซต์ ยกตัวอย่างเช่น ชื่อ นามสกุล หมายเลขบัตรประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรืออีเมลที่สามารถติดต่อได้ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการระบุตัวตนของผู้ใช้บริการได้

และเมื่อเป็นการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินการย่อมต้องมีมากกว่าการขายทอดตลาดแบบปกติธรรมดา กล่าวคือ นอกจากผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะทำการขาย ผู้ดำเนินการทอดตลาด ผู้สุ้ราคา และผู้ซื้อทรัพย์สินแล้ว ยังมีผู้ให้บริการเว็บไซต์ด้วย ซึ่งถือเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นสื่อกลางในการติดต่อทางการค้าระหว่างผู้ขายทอดตลาดกับผู้ซื้อทอดตลาดหรือผู้สุ้ราคา อันเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เพราะเป็นบุคคลที่ต้องจัดให้มีโครงสร้างและองค์ประกอบของระบบการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ (Website) ของตน โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์อาจไม่ได้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนร่วมใด ๆ กับการทำสัญญาซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายทอดตลาดเลย คงได้แต่ผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนคือค่าธรรมเนียมในการใช้เครือข่ายเว็บไซต์ของตนเท่านั้น และบุคคลอื่น ๆ ที่มาใช้บริการพื้นที่บนเว็บไซต์สามารถโฆษณาสินค้าหรือบริการของตนได้ในอัตราและระยะเวลาตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้ ซึ่งจะถือถือว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงผู้ให้บริการเท่านั้น แต่หากผู้ให้บริการมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำสัญญาระหว่างผู้ขายทอดตลาดและผู้ซื้อทอดตลาดหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของฝ่ายใด หรืออยู่ในฐานะที่เป็นบุคคลผู้ครอบครองทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาด ผู้ให้บริการก็ย่อมมีฐานะเป็น

ผู้ทอดตลาดเสมือนการขายทอดตลาดแบบทั่วไปได้ แม้ว่าจะมีการกำหนดหรือจำกัดความรับผิดชอบ
 ตนในขั้นตอนของการสมัครสมาชิกผ่านเว็บไซต์เป็นการล่วงหน้าแล้วก็ตาม³¹

2.5 การขายทอดตลาดในคดีแพ่งของกรมบังคับคดี

การขายทอดตลาดในคดีแพ่งของกรมบังคับคดี เป็นการดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง
 ของศาลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยในคดีแพ่งจะมีเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานในสังกัด
 กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินของลูกหนี้
 ตามคำพิพากษา ด้วยวิธีการขายทอดตลาดให้ได้ราคาสูงที่สุด เพื่อที่จะได้เป็นการลดช่องว่างระหว่าง
 ราคาทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดกับมูลค่าในตลาดที่แท้จริงของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้สอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ในการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะต้องนำเงินที่ได้จากการขาย
 ทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และจะต้องไม่ทำให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือ
 บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเสียหายจากการขายทอดตลาดนั้น

โดยปกติ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้ดำเนินการขายทอดตลาดด้วยตนเอง แต่ในความเป็น
 เป็นจริงกฎหมายก็ได้บัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเอาไว้ว่าสามารถมอบหมายให้
 บุคคลภายนอกหรือภาคเอกชนสามารถดำเนินการบังคับคดีแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือขาย
 ทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแทนเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ตามกฎกระทรวงว่าด้วย
 คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนเจ้าพนักงาน
 บังคับคดี พ.ศ. 2563³² แต่ปัจจุบันยังไม่มีมีการดำเนินการแต่อย่างใด³³

ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งจะต้องดำเนินการตาม
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับ
 คดีไว้ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วหากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำ
 พิพากษาให้ถูกต้องครบถ้วน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสามารถร้องขอต่อศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อตั้ง
 เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ โดยยึดทรัพย์สินตามหมาย
 บังคับคดี ซึ่งถ้าไม่มีเหตุสมควรให้งดการบังคับคดีไว้ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการขายทอดตลาด
 ทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษานั้นเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่
 เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดของ

³¹ กรมบังคับคดี, รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วยวิธีการ
 ทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction) [Online], 2563. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/e-auction2020.pdf>.

³² ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2563, เล่ม 137 ตอนที่ 25ก หน้า 1.

³³ เรื่องเดียวกัน, 33.

กรมบังคับคดี ซึ่งได้มีการปรับใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และตามกฎหมายกระทรวงเกี่ยวกับการขายทอดตลาดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งกำหนด

โดยในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2559³⁴ ได้มีการระบุในหมวดที่ 5 ของการขายทอดตลาด ข้อ 22 ความว่า “เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจจัดให้มีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี” กรมบังคับคดีจึงได้มีการออกประกาศกำหนดเพื่อจัดให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยวิธีการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Offering Auction)³⁵ โดยเป็นระบบที่มีการเพิ่มช่องทางการเสนอคำสั่งซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดให้สามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อันมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชนในการเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังเขตอำนาจของสำนักงานบังคับคดีที่ทรัพย์สินนั้นได้ทำการขายทอดตลาด เพราะประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมสามารถเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ สถานที่ตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้ได้

โดยปัจจุบันกรมบังคับคดีมีขั้นตอนการซื้อทรัพย์สินขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์³⁶ ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 เริ่มต้นจากการค้นหาทรัพย์สินที่สนใจจะซื้อจากการขายทอดตลาด โดยการเข้าสู่เว็บไซต์ของกรมบังคับคดี คือ <http://www.led.go.th> หัวข้อ e-service แล้วเลือกไปที่หัวข้อการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเลือกรายการทรัพย์สินที่สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้สนใจซื้อทรัพย์สินจะต้องดำเนินการจองเครื่อง โดยเมื่อเลือกทรัพย์สินที่สนใจได้แล้ว ต้องไปติดต่อจองเครื่องคอมพิวเตอร์ ณ สำนักงานบังคับคดีที่ประสงค์จะไปเข้าร่วมการขายทอดตลาด

ขั้นตอนที่ 3 ผู้สนใจซื้อทรัพย์สินที่จองเครื่องไว้แล้วจะต้องมีการวางเงินประกัน โดยในวันขายทอดตลาดทรัพย์สิน ผู้จองเครื่องจะต้องเดินทางไปวางหลักประกัน ณ สำนักงานบังคับคดีที่ได้ทำการจองเครื่องไว้

ขั้นตอนที่ 4 ผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจะต้องได้รับรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านสำหรับการเข้าสู่ระบบการขายทอดตลาด โดยเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้มอบรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านให้ในวันที่ได้ทำการขายทอดตลาด พร้อมกับแจ้งรายละเอียดและข้อห้ามต่าง ๆ จากนั้นให้รอถึงลำดับทรัพย์สินที่จะทำการขายที่ได้จองไว้

³⁴ ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2559, เล่ม 137 ตอนที่ 4ก หน้า 6.

³⁵ ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2559, เล่ม 133 ตอนที่ 8ง หน้า 18.

³⁶ กรมบังคับคดี, ขั้นตอนการซื้อทรัพย์สินขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ [Online], 20 พฤษภาคม 2565. แหล่งที่มา <http://www.led.go.th/eservice/manual-eoff.asp>.

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอราคาและการเข้าสู่ราคาของผู้ที่เข้าร่วมการขายทอดตลาดนั้น จะต้องรอในระบบจนกว่าจะถึงลำดับทรัพย์สินที่ได้ทำการจองไว้ โดยจะมีเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบ จากนั้นผู้สนใจซื้อทรัพย์สินจึงจะต้องใส่รหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน และรอสัญญาณเริ่มต้นการขายทอดตลาด

โดยที่ผ่านมารกรมบังคับคดีได้มีการดำเนินงานผ่านระบบการขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยวิธีการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-offering Auction) เริ่มจากในระยะแรกเปิดนำร่องขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ในคดีแพ่ง เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเครือข่าย 4 จังหวัด ซึ่งได้เริ่มต้นดำเนินการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2559 และได้มีการดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยวิธีดังกล่าวอีกหลายครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2562 ก็มีการขยายจำนวนสำนักงานเครือข่ายเพิ่มเป็นอีก 9 จังหวัด ซึ่งได้แก่ สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนนทบุรี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดชลบุรี สำนักงานงานบังคับคดีจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น สำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบังคับคดีจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนครปฐม สำนักงานบังคับคดีจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานบังคับคดีจังหวัดสงขลา³⁷

แต่เมื่อศึกษาตามลักษณะของการขายทอดตลาดไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดของภาคเอกชนหรือภาครัฐ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี กล่าวคือ

- 1) การขายทอดตลาดโดยปกติธรรมดา ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง อันเป็นวิธีการขายทอดตลาดตามปกติที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สิน ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ถูกจัดเตรียมไว้สำหรับการขายทอดตลาด
- 2) การขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสด (Live Auction) อันเป็นวิธีการขายทอดตลาดตามปกติที่ใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์สื่อสารเข้ามาช่วยในการอำนวยความสะดวก โดยมีวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการขายทอดตลาดยังคงอยู่ในลักษณะที่มีการขายทอดตลาด ณ สถานที่จริงอยู่ด้วยพร้อมกัน กล่าวคือ มีการจัดการขายทอดตลาด ณ สถานที่จริงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประมูลทรัพย์สินสามารถตรวจดูทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดได้ โดยมีการดำเนินการผ่านผู้ทำการทอดตลาดโดยจะทำการเคาะไม้เมื่อมีผู้ให้ราคาสูงสุด ณ สถานที่จริงไปพร้อม ๆ กับการถ่ายทอดสดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้สามารถเข้าสู่ราคาแข่งขันผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ด้วย ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งสั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งการขายทอดตลาดในลักษณะนี้ถือเป็นเพียงการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สุ้ราคาให้สามารถเข้าร่วมการประมูลทรัพย์สินได้แม้จะมีได้อยู่ ณ สถานที่นั้นในเวลานั้นได้เท่านั้น ซึ่งจะเรียกการขายทอดตลาดในลักษณะนี้ว่า “Live Auction”

³⁷ กรมบังคับคดี, ข่าวกิจกรรม [Online], 20 พฤษภาคม 2565. แหล่งที่มา <http://www/led.go.th/Actnews/allnews.asp>.

3) การขายทอดตลาดออนไลน์ (E-Auction) อันเป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างหนึ่งที่มีการพัฒนาจากการขายทอดตลาด ซึ่งเกิดจากการที่ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับการขายทอดตลาดในลักษณะที่มุ่งขายทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดผ่านการเสนอราคาอย่างเปิดเผยบนหน้าเว็บไซต์ในระยะเวลาจำกัด ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์อาจดำเนินการในฐานะผู้ทอดตลาดหรือเป็นเพียงให้บริการเช่าพื้นที่บนหน้าเว็บไซต์ก็ได้ โดย Encyclopedia ได้มีการให้คำนิยาม “การขายทอดตลาดออนไลน์” ให้หมายถึง การขายทอดตลาดแบบดั้งเดิมที่ใช้วิธีการดำเนินการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยการขายทอดตลาดออนไลน์จะให้ลูกค้าที่สนใจและมีเจตนาซื้อสินค้าหรือบริการเข้าร่วมการสู้ราคาได้ ผู้สู้ราคาสูงสุดภายในระยะเวลาและมากกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำที่ผู้ขายกำหนดจะเป็นผู้ชนะการสู้ราคาและมีหน้าที่ตามกฎหมายในการชำระเงินแก่ผู้ขาย³⁸

ดังนั้น จากการพิจารณารูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี จะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ประสงค์จะเข้าซื้อทรัพย์สินยังคงต้องไปติดต่อที่สำนักงานบังคับคดีที่เข้าร่วมการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีข้อดี คือ ช่วยลดความแออัดของผู้คนไม่ให้เกิดกระจุกตัวอยู่ในสถานที่ที่เดียว โดยผู้สนใจซื้อทรัพย์สินสามารถเลือกซื้อทรัพย์สินนอกเขตบังคับคดีของสำนักงานนั้น ๆ ได้ แต่รายละเอียดขั้นตอนในการขายทอดตลาดทรัพย์สินทางอิเล็กทรอนิกส์ยังคงมีความยุ่งยากพอสมควร เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลภายนอกผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินยังคงต้องเดินทางไป ณ สำนักงานที่มีการขายทอดตลาด เพื่อจับจองเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการซื้อทรัพย์สิน อีกทั้งยังต้องมีการติดต่อวางเงินมัดจำและรับรหัสผู้ใช้งานจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งล้วนแต่เป็นการกระทำทางกายภาพที่ยังต้องให้ตัวบุคคลเดินทางไปยังสถานที่ที่มีการขายทอดตลาด จึงถือเป็นลักษณะการขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสด ที่มีลักษณะของการเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

³⁸ Encyclopedia, **Internet auction** [Online], 5 May 2022. Available from <http://www.encyclopedia.com/books/educational-magazines/online-auctions>.

บทที่ 3

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อทราบถึงแนวคิด ลักษณะ และความเป็นมาของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีแล้ว ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาของปัจจุบันว่าการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับแนวทางของต่างประเทศ เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ปัญหาในบทต่อไป

3.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามกฎหมายไทย

เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีมีกฎหมายให้อำนาจในการบังคับคดียึดทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้ จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยขอแยกพิจารณา ดังนี้

3.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยเอกเทศสัญญา ลักษณะ 1 ชื่อขาย หมวด 4 ว่าด้วยการซื้อขายเฉพาะอย่าง ส่วนที่ 3 ขายทอดตลาด ตั้งแต่มาตรา 509 ถึงมาตรา 517 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดไว้ และสามารถนำไปปรับใช้กับการขายทอดตลาดในทุกระบบทั้งการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน และภาครัฐ

โดยความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดจะบัญญัติอยู่ในมาตรา 509 ซึ่งได้บัญญัติว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์ เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบใด ท่านว่าผู้สุ้ราคาจะถอนคำสุ้ราคาของตนเสียก็ยังไม่ถอนได้”

ด้วยลักษณะของการขายทอดตลาดเป็นการขายให้แก่สาธารณชน (Public Sale) ซึ่งหากผู้ขายพอใจที่จะขายทรัพย์ให้แก่ผู้เสนออราคารายใดแล้ว ก็ชอบที่จะเคาะไม้ให้แก่ผู้สุ้ราคารายนั้น ซึ่งมักจะเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด และจะทำให้ผู้สุ้ราคาสูงสุดเปลี่ยนสถานะมาเป็นผู้ซื้อทอดตลาด ดังนั้นวิธีการตั้งและตกลงราคาในการขายทอดตลาดจะแตกต่างไปจากการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดทั่วไปซึ่งจะมีลักษณะเป็นการตกลงเจรจาระหว่างคู่สัญญาเฉพาะรายไป (Private Sale) และถึงแม้ว่าการขาย

ทอดตลาดจะมีผู้เสนอราคาเพียงแค່รายเดียว ก็ไม่ทำให้การขายทอดตลาดนั้นเป็นการขายทอดตลาดที่มีขอบหรือเปลี่ยนจากการแก่สาธารณะมาเป็นการขายเฉพาะรายแต่อย่างใด¹

โดยในบทบัญญัติของมาตรา 509 กำหนดความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดเอาไว้ ซึ่งคำว่า “บริบูรณ์” ในที่นี้ หมายถึงความมีผลใช้บังคับระหว่างคู่สัญญา ซึ่งมีได้หมายถึง “ความสมบูรณ์” อันแตกต่างออกไปในส่วนของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ตกลงซื้อขายกัน ดังนั้น แม้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะยังไม่โอนไปเป็นของผู้ซื้อทอดตลาด ไม่ว่าด้วยเหตุใด สัญญาการขายทอดตลาดนั้นก็เกิดขึ้นและมีผลบังคับใช้ระหว่างคู่สัญญาแล้ว² และเมื่อความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดเกิดขึ้นด้วยการเคาะไม้หรือวิธีการอย่างใดตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดอันมีลักษณะที่แตกต่างจากการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดทั่วไปที่สัญญาจะเกิดขึ้นทันทีเมื่อคำเสนอและคำสนองต้องตรงกัน ดังนั้น หากผู้ทอดตลาดยังมิได้ทำการเคาะไม้หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในทำนองเดียวกัน การขายทอดตลาดนั้นก็ย่อมยังไม่บริบูรณ์ และย่อมไม่เกิดภาระผูกพันหรือหน้าที่ระหว่างผู้สุ้ราคาและผู้ขายทอดตลาด ผู้สุ้ราคาจึงอาจขอถอนคำสุ้ราคาของตนได้ทุกเมื่อ แต่หากการขายทอดตลาดนั้นบริบูรณ์แล้ว สถานะของผู้สุ้ราคาจะเปลี่ยนเป็นผู้ซื้อ ซึ่งสิทธิ หน้าที่ ระหว่างผู้ขายทอดตลาดและผู้ซื้อทอดตลาดย่อมเกิดขึ้นทันทีและจะมีการถอนการสุ้ราคาไม่ได้อีก³

คำว่า “จารีตประเพณีในการขายทอดตลาด” ในบทบัญญัติของมาตรา 509 นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการปฏิบัติต่อเนื่องกันมานาน สม่าเสมอ และประชาชนต่างเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง โดยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามเหมือนอย่างกฎหมายจารีตประเพณี⁴ เพียงแต่เป็นข้อเท็จจริงในลักษณะที่เป็นแบบแผน (Normal) กล่าวคือ เป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปยอมรับและปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกันก็เพียงพอแล้ว ซึ่งหากเป็นการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มักใช้การตั้งเวลานับถอยหลังเป็นวินาที จนถึง 0 วินาที และเมื่อครบกำหนดระบบจะทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ชนะการขายทอดตลาดอย่างรวดเร็วและผู้ให้บริการขายทอดตลาดจะส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งให้ผู้ชนะได้

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2162/2514.

² รวยรื่น พรวัฒนวิชัย, การขายทอดตลาดออนไลน์ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), 64.

³ เรื่องเดียวกัน, 65.

⁴ Wordpress, กฎหมายประเพณี [Online], 8 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา <http://www.teerayout.wordpress.com/2010/01/31/กฎหมายประเพณี>.

ทราบ โดยการขายทอดตลาดออนไลน์จะบริบูรณ์ต่อเมื่อจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งการรับเอาราคานั้นเป็นราคาขายได้เข้าสู่ระบบของผู้ชนะการขายทอดตลาด⁵

และในบทบัญญัติของมาตรา 510 ได้กำหนดถึงความผูกพันในการขายทอดตลาดเอาไว้ โดยบัญญัติว่า “ผู้ซื้อในการขายทอดตลาดจะต้องทำตามคำโฆษณาบอกขายและตามความข้ออื่น ๆ ซึ่งผู้ทอดตลาดได้แถลงก่อนปะเดิมการสุ้ราคาทรัพย์สินเฉพาะรายไป” อันแสดงให้เห็นถึงสิทธิฝ่ายเดียวโดยแท้ของผู้ขายทอดตลาดหรือผู้ทอดตลาดในการกำหนดรายละเอียดและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดในแต่ละครั้ง และยังให้สิทธิของผู้ทอดตลาดในการถอนทรัพย์สินออกจากการขายทอดตลาดได้ ในกรณีที่ผู้ทอดตลาดเห็นว่าราคาซึ่งมีผู้ให้ราคาสูงสุดนั้นยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ตามบทบัญญัติในมาตรา 513

แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป็นไปตามหลักทั่วไปและเจตนารมณ์ของการขายทอดตลาดที่ป้องกัน มิให้มีการปั่นราคาเกิดขึ้นหรือเอาเปรียบผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด จึงได้มีบทบัญญัติมาตรา 511 ที่ห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าสู่ราคาหรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าสู่ราคาในการทอดตลาดที่ตนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และในมาตรา 512 ที่ห้ามมิให้ผู้ขายเข้าสู่ราคาเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นใดเข้าสู่ราคา เว้นแต่จะได้แถลงไว้โดยเฉพาะในคำโฆษณาบอกการทอดตลาดนั้นว่าผู้ขายถือสิทธิที่จะเข้าสู่ราคาด้วย

โดยความผูกพันของผู้เสนอราคานั้นจะไปตามบทบัญญัติในมาตรา 514 ซึ่งได้บัญญัติว่า “ผู้สุ้ราคาย่อมพันความผูกพันในราคาซึ่งตนสู้แต่ขณะเมื่อมีผู้อื่นสุ้ราคาสูงขึ้นไป ไม่ว่าจะการที่ผู้อื่นสู้นั้นจะสมบูรณ์หรือมิสมบูรณ์ประการใดอีกประการหนึ่งเมื่อใดถอนทรัพย์สินรายนั้นจากการทอดตลาดผู้สุ้ราคาก็พันความผูกพันแต่ขณะที่ถอนนั้นดจกัน”

ทั้งนี้ เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์แล้ว ผู้ให้ราคาสูงสุดจะมีหน้าที่ต้องชำระราคา โดยในบทบัญญัติของมาตรา 515 ได้บัญญัติว่า “ผู้สุ้ราคาสูงสุดต้องใช้ราคาเป็นเงินสด เมื่อการซื้อขายบริบูรณ์หรือตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย” ซึ่งหากไม่ชำระราคาตามเวลาที่กำหนดไว้ ผลจะเป็นไปตามมาตรา 516 ที่ได้บัญญัติเอาไว้ว่า “ถ้าผู้สุ้ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาไซ้ร ทำนให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ผู้สุ้ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด” โดยในมาตราสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาดเอาไว้ กล่าวคือ มาตรา 517 ซึ่งได้บัญญัติว่า “ถ้าเงินรายได้ในการทอดตลาดส่วนหนึ่งส่วนใดค้างชำระอยู่เพราะเหตุผู้ทอดตลาดละเลยไม่บังคับตามบทในมาตรา 515 หรือมาตรา 516 ไซ้ร ทำนว่าผู้ทอดตลาดจะต้องรับผิดชอบ”

⁵ พิชลักษณ์ คำทองสุก, การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2554), 114.

อย่างไรก็ตาม ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดผลของการซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตจากการขายทอดตลาดไว้เป็นการเฉพาะด้วย โดยจะแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 การซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล ซึ่งสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตจะไม่เสียไป หากภายหลังทราบว่าทรัพย์สินที่ซื้อนั้นมีไขข้องจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือแม้ยังมีได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ตามแบบในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 456⁶ แต่ผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นก็ยังคงรับภาระผูกพันที่มีต่อตัวทรัพย์สินนั้นไปด้วย^{7 8 9} อย่างไรก็ตาม การให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลที่แม้จะยังมีได้ทำตามแบบนั้น น่าจะเพียงมุ่งหมายให้เป็นความคุ้มครองเฉพาะในช่วงเวลาตั้งแต่การขายทอดตลาดบริบูรณ์จนถึงเวลาก่อนการจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่เท่านั้น ซึ่งหากคู่สัญญาไม่มีเจตนาหรือไม่ดำเนินการตามแบบ ผู้ซื้อทรัพย์สินก็ย่อมไม่อาจอ้างมาตรา 1330 ยันต่อบุคคลอื่นได้ และสัญญาซื้อขายย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา 150 เพราะถือว่าไม่ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้

กรณีที่ 2 การซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดตามท้องตลาดหรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้นโดยสุจริต ท่านว่าผู้ซื้อทอดตลาดไม่จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงเว้นแต่เจ้าของจะได้ขีดใช้ราคาซื้อขายมา อันถือเป็นการกำหนดให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดในเบื้องต้น ซึ่งแม้จะไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ทำการขายทอดตลาดนั้นจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจหรือไม่ แต่ตามบริบทของกฎหมายจะเห็นว่า เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินเนื่องจากได้เชื่อหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินที่ตนได้มานั้นจะเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือได้มาโดยวิธีที่มีชอบด้วยกฎหมายเพราะผู้ขายหรือสถานที่ที่ตนได้ทรัพย์สินมานั้นเป็นแหล่งที่จำหน่ายสินค้านั้น ๆ หรือด้วยวิธีการนั้น ๆ อยู่แล้วเป็นปกติ ดังนั้น หากผู้ขายทอดตลาดมิได้เป็นผู้ประกอบการซื้อขายทอดตลาดในทางวิชาชีพ แต่ผู้ซื้อยังตัดสินใจที่จะเข้ารับความเสี่ยงที่จะได้ทรัพย์สินนั้นมา ก็ย่อมไม่มีเหตุอันควรให้ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1332 เพราะฉะนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1332 ย่อมต้องผู้ซื้อทรัพย์สินจากผู้ประกอบการซื้อขายทอดตลาดด้วย โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้ประกอบการนั้นจะได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจแล้วหรือไม่ เพราะความรับผิดจากการประกอบธุรกิจไม่ถูกต้องเป็นอิสระเรื่องกับการให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด แต่การให้ความคุ้มครองตามมาตรา 1332 ไม่ได้เป็นการให้ความคุ้มครองโดยเด็ดขาด กล่าวคือ หากผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงได้ขีดใช้ราคาทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อก็ต้องคืนทรัพย์สินนั้นแก่เจ้าของทุกกรณี ไม่อาจ

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2444/2537.

⁷ ไผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552), 329-330.

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 428/2487.

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 132/2535.

ใช้สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่จะปฏิเสธไม่คืนทรัพย์สินหรือยึดหน่วงทรัพย์สินนั้นไว้ได้ คงมีทางเลือกเดียวคือหากผู้ซื้อได้รับความเสียหาย ก็ต้องบังคับตามมาตรา 475 กล่าวคือ ผู้ซื้อยอมที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายทอดตลาดต้องรับผิดเพื่อการรอนสิทธิที่เกิดขึ้นแก่ตนได้¹⁰ และแม้ผู้ขายจะกำหนดไว้ในข้อสัญญาให้ตนไม่ต้องรับผิดเพื่อการรอนสิทธิก็ดี แต่ข้อตกลงนี้ก็มีได้ทำให้ผู้ขายต้องปราศจากหน้าที่ในการส่งเงินคืนตามราคาของทรัพย์สินนั้นแต่อย่างใด ตามมาตรา 484

และเมื่อการขายทอดตลาดเป็นสัญญาซื้อขายประเภทหนึ่งจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องของสัญญาด้วย กล่าวคือ คู่สัญญาจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำนิติกรรมได้ตามกฎหมาย โดยจะต้องมิใช่บุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ เสมือนไร้ความสามารถ บุคคลล้มละลาย หรือผู้เยาว์ ซึ่งแม้บางกรณีกฎหมายจะอนุญาตให้ทำได้แต่ต้องปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขบางประการ

3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนของการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่ง เนื่องจากความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และยังเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดีอีกด้วย¹¹

โดยในส่วนของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษา จะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดีในการดำเนินการ ซึ่งประเทศไทยจะมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ คือ กรมบังคับคดี โดยเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับขั้นตอนการบังคับคดีทางแพ่ง ซึ่งจะมีการปฏิบัติงานนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาในคดีและออกคำสั่งบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามคำพิพากษาแล้วปรากฏว่าลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ขอให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะได้รับสิทธิตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

จุดเริ่มต้นของการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นจะเริ่มจากการเกิดข้อพิพาทขึ้นในคดีแพ่ง ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และออกคำสั่งบังคับแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

¹⁰ มาตรา 475 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “หากว่ามีบุคคลผู้ใดมาก่อนการรบกวนขัดสิทธิของผู้ซื้อในอันจะครองทรัพย์สินโดยปกติสุข เพราะบุคคลผู้นั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ได้ซื้อขายกันนั้นอยู่ในเวลาซื้อขายก็ดี เพราะความผิดของผู้ขายก็ดี ท่านว่าผู้ขายจะต้องรับผิดในผลอันนั้น”.

¹¹ หมายเหตุในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560.

โดยจะต้องออกคำสั่งบังคับทันทีที่ได้มีการอ่านคำพิพากษาหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น (มาตรา 272-273) ซึ่งหากครบระยะเวลาที่กำหนดตามคำสั่งแล้ว หากลูกหนี้ตามคำพิพากษา ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ก็ย่อมไม่มีการบังคับคดีเกิดขึ้น แต่หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้ ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมสามารถยื่นคำขอให้ศาลออกหมาย บังคับคดีและตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา 274-276) โดยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษสามารถยื่นคำ ร้องขอให้ศาลไต่สวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ หากเป็นกรณีนี้ที่ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นมีทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับ คดีมากกว่าที่ตนทราบ หรือมีทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับคดีแต่ไม่ทราบว่าทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่หรือเก็บ รักษาไว้ที่ใด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินใดเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่ (มาตรา 277)

หากการบังคับคดีนั้น เป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ ชำระเงินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจบังคับคดีโดยวิธีดังต่อไปนี้ (มาตรา 296 วรรคหนึ่ง)

- (1) ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
- (2) आयัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระ เงินหรือส่งมอบหรือโอนทรัพย์สิน
- (3) आयัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระ หนี้เป็นอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วใน (2)
- (4) ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดหรือการ आयัดหรือซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ได้ आयัดไว้

แต่ในกรณีมีเหตุขัดข้องทำให้ไม่อาจยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่ง ห้ามการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินนั้นเป็นการชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็น (มาตรา 296 วรรคสอง) โดยหาก เป็นการบังคับคดีกับทรัพย์สินที่มีชื่อของบุคคลอื่นเป็นเจ้าของ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งห้าม จำหน่ายจ่ายโอน (มาตรา 298)

ทั้งนี้การดำเนินการของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องไปดำเนินการขอตั้งสำนวน วางค่าใช้จ่าย และส่งเอกสารประกอบการยึดทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยจะต้องเข้าไปติดต่อกับสำนักงาน บังคับคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ฟ้องคดี และเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้พิจารณาคำขอยึด ทรัพย์สินและดำเนินการตามหมายบังคับคดี

ประเภทของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถดำเนินการบังคับคดียึดทรัพย์สินได้นั้น สามารถแยกพิจารณาออกได้เป็น

1) การยึดอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 312) โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องนำหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นมาเก็บรักษาไว้หรือฝากไว้แก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นยังไม่มีหนังสือสำคัญหรือนำหนังสือสำคัญมาไม่ได้ และจะต้องแสดงให้เห็นประจักษ์แจ้งโดยการปิดประกาศไว้ที่ทรัพย์สินนั้นว่าได้มีการยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว พร้อมกับแจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา บุคคลอื่นซึ่งมีชื่อในทะเบียนว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น และเจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ถ้าทรัพย์สินนั้นมีทะเบียนให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการยึดไว้ในทะเบียนด้วย

2) การยึดอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 303) หากเป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่าง เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องนำทรัพย์สินนั้นมาเก็บรักษาไว้หรือฝากทรัพย์สินนั้นไว้ ณ สถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควรหรือมอบให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รักษาทรัพย์สินนั้นโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และจะต้องแจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลทรัพย์สินนั้นทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้อีกก็ให้ปิดประกาศแจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดไว้ ณ สถานที่ที่กระทำการยึดหรือแจ้งโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์แจ้งโดยการประทับตราหรือโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว

3) การยึดอสังหาริมทรัพย์พิเศษ (มาตรา 304) ไม่ว่าจะเป็นการยึดเรือ แพ สัตว์พาหนะ หรืออสังหาริมทรัพย์ที่มีรูปร่างอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งจะต้องจดทะเบียนกรรมสิทธิ์หรือได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ไว้แล้วตามกฎหมาย เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องดำเนินการเช่นเดียวกับการยึดอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 303 แต่จะต้องมีการแจ้งให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบด้วย ซึ่งหากมีการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ไว้แล้ว นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกการยึดไว้ในทะเบียนด้วย

4) การยึดทรัพย์สินอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น (มาตรา 305 – มาตรา 311) ซึ่งได้แก่ การยึดหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (มาตรา 305) การยึดตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือ (มาตรา 306) การยึดหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด (มาตรา 307) การยึดสิทธิในสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนไว้แล้ว (มาตรา 308) การยึดสิทธิเครื่องหมายการค้าที่ยังมิได้จดทะเบียน ลิขสิทธิ์ สิทธิขอรับสิทธิบัตร สิทธิในชื่อทางการค้า หรือยี่ห้อ (มาตรา 309) การยึดสิทธิการเช่าทรัพย์สินหรือสิทธิที่จะได้ใช้บริการต่าง ๆ ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ (มาตรา 310) การยึดสิทธิตามใบอนุญาต ประทานบัตร อาชญาบัตร สัมปทาน (มาตรา 311)

แต่หากเป็นการขายทรัพย์สินเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (มาตรา 316) ให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำได้โดยมีคำสั่งอายัด และแจ้งคำสั่งนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกทราบ

และเมื่อมีการบังคับคดียึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์สินเรียกร้องนั้นแล้ว หากไม่มีเหตุงดการบังคับคดีไว้ก่อน เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงสามารถดำเนินการนำทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นออกขายทอดตลาดได้ โดยจะต้องแจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ซึ่งจะทำการขายให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเสียก่อน โดยการกำหนดวันขายทอดตลาดครั้งแรกนั้นจะต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันยึด อายัด หรือส่งมอบทรัพย์สินนั้น (มาตรา 331)

โดยก่อนเริ่มทำการขายทอดตลาดนั้น จะต้องมีการลงทะเบียนสำหรับผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินพร้อมกับวางมัดจำและรับป้ายเพื่อใช้สำหรับการเสนอราคา โดยในระหว่างการขายทอดตลาดนั้นให้ผู้สนใจเสนอราคาด้วยวาจาหรือด้วยการยกป้าย หรือโดยวิธีอื่น และเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว ห้ามมิให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทั้งหลายหยิบยกเรื่องราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำกว่าสมควรมาเป็นเหตุขอให้มีการเพิกถอนการขายทอดตลาดนั้นอีก ทั้งนี้ตามมาตรา 331 วรรคท้าย

ทั้งนี้ ผู้ซื้อทรัพย์สินและเจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำสัญญาซื้อขายระหว่างกัน โดยผู้ซื้อทรัพย์สินอาจวางเงินส่วนที่เหลือภายในวันที่มีการขายทอดตลาดเพื่อขอรับหนังสือโอนกรรมสิทธิ์ไปเลย และยังคงมีระยะเวลาในการนำเงินค่าซื้อทรัพย์สินส่วนที่เหลือมาวางแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย ซึ่งผู้ซื้อทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินส่วนที่เหลือออกไปได้อีก แต่หากผู้เสนอราคาสูงสุดชำระเงินไม่ครบถ้วน เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องสั่งรับมัดจำและนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่หากผู้เสนอราคาสูงสุดมีการชำระราคากันครบถ้วนแล้ว โดยในกรณีที่เป็นสังหาริมทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด แต่หากเป็นกรณีสังหาริมทรัพย์ สังหาริมทรัพย์มีทะเบียน หุ่น หรือสิทธิการเช่า ให้ผู้ซื้อทำสัญญาซื้อขายและเมื่อชำระราคาครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนจดทะเบียนโอนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดต่อไป

โดยการกำหนดวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น (มาตรา 333) หากเป็นการขายทรัพย์สินที่มีหลายสิ่งด้วยกัน ให้แยกขายทีละสิ่งต่อเนื่องกันไป แต่เจ้าพนักงานบังคับคดียังคงมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเล็กน้อยรวมขายเป็นกอง ๆ ได้เสมอ และยังมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์สองสิ่งหรือกว่านั้นขึ้นไปรวมขายไปด้วยกันได้ ในเมื่อเป็นที่ยกคาคงหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนั้น แต่หากเป็นการขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งอาจแบ่งแยกออกได้เป็นส่วน ๆ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายทรัพย์สินนั้นเป็นส่วน ๆ ได้ในเมื่อ

เป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายทรัพย์สินบางส่วนจะเพียงพอแก่การบังคับคดีหรือว่าเงินรายได้ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนี้ ทั้งนี้ในการขายทรัพย์สินหลายสิ่งด้วยกัน เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดลำดับที่จะขายทรัพย์สินนั้น

ทั้งนี้ประเภทของทรัพย์สินที่ยึดนั้นถือเป็นสาระสำคัญของการขายทอดตลาด เพราะสามารถสะท้อนถึงรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดได้ ว่าเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่

โดยปัจจุบันหลักเกณฑ์การขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560¹² ได้มีการเพิ่มเติมช่องทางในการขายทอดตลาดโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตไว้ในมาตรา 331 ซึ่งกำหนดว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 332 และมาตรา 336 เมื่อได้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องทั้งหมดหรือบางส่วนของลูกค้าหนึ่งตามคำพิพากษา หรือได้มีการส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ถ้าไม่มีเหตุสมควรงดการบังคับคดีไว้ก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้นหรือตามที่ศาลมีคำสั่งกำหนดหรือขายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ”

3.1.3 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ.

2563

เป็นกฎกระทรวงที่อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยมีขึ้นเพื่อเป็นการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาดให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และมีสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560 ทั้งนี้สาระสำคัญ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการกำหนดราคาทรัพย์สินเพื่อกำหนดราคาเริ่มต้นและราคาที่เหมาะสมขายในการขายทอดตลาด

ทั้งนี้ หลักการยังคงมีสาระสำคัญตามเดิม โดยยังคงมีหลักการกำหนดเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดเอาไว้ด้วย กล่าวคือ เริ่มต้นจากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องแจ้งให้ผู้เข้าเสนอราคาทราบถึงวาระการขายทอดตลาดและรายละเอียดของทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาด ตำแหน่งที่ตั้ง ที่อยู่ และภาระติดพันของทรัพย์สินนั้น แล้วจึงให้ผู้สนใจซื้อทรัพย์สินเสนอราคาด้วยวาจา หรือ

¹² ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2560, เล่ม 134 ตอนที่ 69ก หน้า 1.

ด้วยการยกป้าย หรือโดยวิธีอื่น¹³ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องเริ่มทำการขายทอดตลาดจากราคาเริ่มต้นที่ได้แจ้งไว้ในประกาศขายทอดตลาด¹⁴

หากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้เคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว ให้ดำเนินการโดยหากเป็นกรณีสังหาริมทรัพย์ เมื่อผู้เสนอราคาสูงสุดชำระราคาครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด แต่หากทรัพย์สินนั้นมีราคาสูงมากหรือมีเหตุผลพิเศษประการอื่น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจอนุญาตให้เลื่อนการชำระราคาส่วนที่เหลือภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันขายก็ได้¹⁵

แต่หากเป็นกรณีของอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์มีทะเบียน หุ่น หรือสิทธิการเช่า ให้ผู้ซื้อทำสัญญาซื้อขาย และเมื่อชำระราคาครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนจดทะเบียนโอนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด ทั้งนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจอนุญาตให้เลื่อนการชำระราคาส่วนที่เหลือได้เช่นเดียวกับการขายอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด แต่ไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่ต้องชำระราคาส่วนที่เหลือ¹⁶

แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560 ประกาศใช้บทบัญญัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาด ในมาตรา 331 ได้ถูก

¹³ ข้อ 17 แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563 บัญญัติว่า “ในการขายทอดตลาด เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องแจ้งให้ผู้เข้าเสนอราคาทราบถึง วาระการขายทอดตลาด และรายละเอียดของทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาด ตำแหน่งที่ตั้งหรือที่อยู่ และภาระติดพันของทรัพย์สินนั้น รวมถึงชื่อศาล หมายเลขคดีแดง ชื่อคู่ความ และรายชื่อผู้มีส่วนได้เสีย ในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่ขายทอดตลาด แล้วจึงให้ผู้เข้าเสนอราคาเสนอราคาด้วยวาจา หรือด้วยการยกป้าย หรือโดยวิธีอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด”.

¹⁴ ข้อ 18 แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563 บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเริ่มทำการขายทอดตลาดจากราคาเริ่มต้นที่แจ้งในประกาศขายทอดตลาด ทั้งนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจกำหนดอัตราการเพิ่มของการเสนอราคาแต่ละครั้งด้วยก็ได้”.

¹⁵ ข้อ 19 แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563 บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) กรณีสังหาริมทรัพย์ เมื่อชำระราคาครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์สิน ที่ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด แต่หากทรัพย์สินที่ขายมีราคาสูงมากหรือมีเหตุผลพิเศษประการอื่น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจอนุญาตให้เลื่อนการชำระราคาส่วนที่เหลือภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่ วันขายก็ได้

(๒) กรณีอสังหาริมทรัพย์ สังหาริมทรัพย์มีทะเบียน หุ่น หรือสิทธิการเช่า ให้ผู้ซื้อทำสัญญา ซื้อขายตามแบบพิมพ์ของกรมบังคับคดี และเมื่อชำระราคาครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนจดทะเบียนโอนทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด ทั้งนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดี อาจอนุญาตให้เลื่อนการชำระราคาส่วนที่เหลือได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด แต่ไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่ต้องชำระราคาส่วนที่เหลือ”.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

โดยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประชาสัมพันธ์หรือแจ้งให้ผู้สนใจเข้าเสนอราคาทราบโดยทั่วกัน ว่าเครื่องอุปกรณ์ในการเสนอราคานั้นมีจำนวนจำกัด ผู้สนใจจะเสนอราคาจะต้องตรวจสอบจำนวน เครื่องอุปกรณ์ที่พร้อมให้บริการในแต่ละสำนักงานเครือข่าย (Node) จากเว็บไซต์ของกรมบังคับคดี (www.led.go.th) ก่อนในเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงดำเนินการจองเครื่องอุปกรณ์ที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ประสงค์จะเข้าเสนอราคาตามระยะเวลาที่กรมบังคับคดีกำหนดพร้อมลงนามในใบจอง เครื่องอุปกรณ์และสัญญารับทราบเงื่อนไขในการเสนอราคา²¹

ในวันขายทอดตลาด ผู้ที่ลงทะเบียนจองเครื่องอุปกรณ์สำหรับการเสนอราคาไว้จะต้องแสดงตัว ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนเริ่มต้นการขายทอดตลาดไม่น้อยกว่า 30 นาที มิเช่นนั้น เจ้าพนักงานบังคับ คดีจะถือว่าบุคคลนั้นยินยอมให้ผู้ประสงค์จะเข้าเสนอราคารายอื่น (หากมี) ใช้เครื่องอุปกรณ์นั้นแทน²²

เจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) จะต้องมีการส่งมอบรหัสเข้าใช้อุปกรณ์ ให้แก่ผู้ประสงค์จะเข้าเสนอราคา ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้มีการวางหลักประกันก่อนการเข้าเสนอราคาโดย ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์เสียก่อน²³

ผู้เสนอราคาที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) จะแสดงเจตนาด้วยการยกป้าย ส่วนผู้เสนอ ราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) จะแสดงเจตนาด้วยการกดปุ่ม โดยถือว่าการเสนอราคาครั้งแรกมี ผลเป็นการเสนอราคาเท่ากับราคาเริ่มต้นในการขายทอดตลาด ส่วนการเสนอราคาในครั้งต่อไปมีผล

²¹ ข้อ 3 แห่ง ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประชาสัมพันธ์หรือแจ้งให้ผู้สนใจเข้าเสนอราคาทราบโดยทั่ว กันว่า เครื่องอุปกรณ์ในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนจำกัด ผู้สนใจที่จะเสนอราคาผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์พึงตรวจสอบจำนวนเครื่องอุปกรณ์ที่พร้อมให้บริการในแต่ละสำนักงานเครือข่าย (Node) จากเว็บไซต์ ของกรมบังคับคดี (www.led.go.th) ก่อนในเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงดำเนินการจองเครื่องอุปกรณ์ที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนประสงค์จะเข้าเสนอราคาตามระยะเวลาที่กรมบังคับคดีกำหนดพร้อมลงนามในใบจองเครื่องอุปกรณ์และ สัญญารับทราบเงื่อนไขในการเสนอราคาโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามแบบแนบท้ายประกาศฉบับนี้”.

²² ข้อ 4 แห่ง ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ในวันขายทอดตลาด ผู้จองเครื่องอุปกรณ์จะต้องมาแสดงตัวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ก่อนการขายทอดตลาดไม่น้อยกว่า 30 นาที มิเช่นนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถือว่าบุคคลนั้นยินยอมให้ผู้ประสงค์จะ เข้าเสนอราคารายอื่น (ถ้าหากมี) ใช้เครื่องอุปกรณ์ในการเสนอราคาที่ดินได้ลงทะเบียนจองไว้”.

²³ ข้อ 5 แห่ง ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ส่งมอบรหัสเข้าใช้เครื่อง อุปกรณ์ให้แก่ผู้ประสงค์จะเข้าเสนอราคาเมื่อบุคคลนั้นได้วางหลักประกันก่อนเข้าเสนอราคาโดยถูกต้องครบถ้วนตาม หลักเกณฑ์ของกรมบังคับคดีแล้ว”.

การเสนอราคาเพิ่มขึ้นตามจำนวนเงินที่กรมบังคับคดีกำหนด แต่จะไม่สามารถเสนอราคาโดยการระบุเป็นจำนวนเฉพาะเจาะจงลงในระบบนี้ได้²⁴

ทั้งนี้ ผู้เสนอราคาสามารถขอลงราคาได้ โดยการกดปุ่มขอลงราคา โดยระบบจะทำการหยุดการขายทอดตลาดไว้ชั่วคราวโดยอัตโนมัติ หลังจากนั้นให้ผู้เสนอราคาดำเนินการตามให้ผู้ทอดตลาดที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) ให้คำแนะนำ²⁵

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) เป็นผู้ซื้อทรัพย์ได้ บุคคลนั้นจะต้องลงนามทำสัญญากับเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนได้เข้าเสนอราคา แต่หากซื้อไม่ได้ บุคคลนั้นสามารถขอรับเงินหลักประกันก่อนเข้าเสนอราคาคืนจากเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ตนได้วางไว้เช่นกัน²⁶ โดยผู้ซื้อทรัพย์ที่สำนักงานเครือข่าย (Node) สามารถยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาในการชำระราคาส่วนที่เหลือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนได้เสนอราคาไว้ได้โดยตรง และเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องแล้วให้เร่งดำเนินการประสานงานกับ

²⁴ ข้อ 6 แห่ง ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ผู้เสนอราคาที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) จะแสดงเจตนาด้วยการยกป้าย ส่วนผู้เสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) จะแสดงเจตนาด้วยการกดปุ่ม

การเสนอราคาครั้งแรก ไม่ว่าจะด้วยการยกป้ายหรือการกดปุ่ม มีผลเป็นการเสนอราคาเท่ากับราคาเริ่มต้นในการขายทอดตลาด ส่วนการเสนอราคาในครั้งต่อไป มีผลเป็นการเสนอราคาเพิ่มขึ้นตามจำนวนเงินที่กรมบังคับคดีกำหนด

ผู้เสนอราคาที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) และผู้เสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ไม่สามารถเสนอราคาโดยการระบุเป็นจำนวนเฉพาะเจาะจงลงในระบบนี้ได้”.

²⁵ ข้อ 7 แห่ง แห่งประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้เสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) มีความประสงค์ขอลงราคา บุคคลนั้นสามารถกดปุ่มขอลงราคา โดยระบบจะหยุดการขายทอดตลาดไว้ชั่วคราวโดยอัตโนมัติ หลังจากนั้นให้ผู้เสนอราคาดำเนินการตามให้ผู้ทอดตลาดที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) ได้ให้คำแนะนำ”.

²⁶ ข้อ 8 แห่งประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้เสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) เป็นผู้ผูกพันราคาตามมาตรา 309 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือเป็นผู้ซื้อได้ บุคคลนั้นจะต้องลงนามทำสัญญากับเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนได้เข้าเสนอราคา แต่หากซื้อไม่ได้ บุคคลนั้นสามารถขอรับเงินหลักประกันก่อนเข้าเสนอราคาคืนจากเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนได้วางไว้

ผู้ผูกพันราคาที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) หากประสงค์จะเสนอราคาเพิ่มเติมในการขายทอดตลาดนัดถัดไป บุคคลนั้นต้องไปใช้สิทธิที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) เท่านั้น ส่วนผู้ผูกพันราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) หากประสงค์จะเสนอราคาเพิ่มเติมในการขายทอดตลาดนัดถัดไป บุคคลนั้นสามารถไปใช้สิทธิที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) หรือสำนักงานบังคับคดีแห่งเดิมซึ่งตนได้เคยเสนอราคาผูกพันไว้ก็ได้”.

เจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) เพื่อพิจารณามีคำสั่งแล้วประสานกลับมายังสำนักงานเครือข่าย (Node) เพื่อแจ้งให้ผู้ซื้อทรัพย์สินทราบคำสั่งในวันที่ยื่นคำร้องนั้น²⁷

อนึ่ง หากผู้เข้าเสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) กระทำการสมยอมหรือกระทำการใดที่ทำให้เสียความยุติธรรมในกระบวนการขายทอดตลาด หรือรบกวนการขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ทอดตลาดที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ปฏิเสธการเสนอราคาและสั่งให้บุคคลนั้นออกจากเครื่องอุปกรณได้²⁸

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเสนอราคาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน ยังคงรองรับเพียงให้สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1 2 3 4 5 6 ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ เป็นสำนักงานศูนย์กลาง (Center) และให้สำนักงานบังคับคดีที่อยู่ต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสงขลาเป็นสำนักงานเครือข่าย (Node)²⁹

²⁷ ข้อ 9 แห่งประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ผู้ซื้อทรัพย์สินได้ที่สำนักงานเครือข่าย (Node) อาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาในการชำระราคาส่วนที่เหลือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ที่ตนได้เข้าเสนอราคาไว้ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องขอเช่นนั้น ให้เร่งดำเนินการประสานกับเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) เพื่อพิจารณามีคำสั่งแล้วประสานกลับมายังสำนักงานเครือข่าย (Node) เพื่อแจ้งให้ผู้ซื้อทรัพย์สินทราบคำสั่งในวันที่ยื่นคำร้องขอขึ้น”.

²⁸ ข้อ 10 แห่งประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้เข้าเสนอราคาที่สำนักงานเครือข่าย (Node) กระทำการสมยอมหรือกระทำการใดที่ทำให้เสียความยุติธรรมในกระบวนการขายทอดตลาด หรือรบกวนการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ทอดตลาดที่สำนักงานศูนย์กลาง (Center) หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สำนักงานเครือข่าย (Node) ปฏิเสธการเสนอราคาและสั่งให้บุคคลนั้นออกจากเครื่องอุปกรณ”.

²⁹ ข้อ 11 แห่งประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “การดำเนินการตามประกาศนี้ให้สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1 2 3 4 5 6 เป็นสำนักงานศูนย์กลาง (Center) และให้สำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบังคับคดีจังหวัดขอนแก่น สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานบังคับคดีจังหวัดสงขลาเป็นสำนักงานเครือข่าย (Node)”.

3.1.4 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการขายตรงและตลาดแบบตรง³⁰ กล่าวคือ เป็นการมุ่งคุ้มครองผู้บริโภคในการเข้าทำสัญญาซื้อขายกับผู้ประกอบธุรกิจ ที่มีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง ซึ่งมีได้จำกัดเฉพาะกรณีคู่สัญญาอยู่ใกล้กันหรือมีได้อยู่ด้วยกัน ณ เวลาที่มีการสื่อสารระหว่างกัน แต่หมายรวมถึงการสื่อสารที่ไม่อาจโต้ตอบกันได้เข้าใจในทันทีด้วย ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าหรือบริการผ่านวิธีการขายตรงหรือตลาดแบบตรงอาจก่อให้เกิดการหลงผิด ถูกหลอก หรือถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจได้ เพราะอาจอยู่ในสถานะที่ไม่อาจตัดสินใจตกลงหรือปฏิเสธการซื้อสินค้าหรือบริการได้อย่างอิสระและรอบคอบ

โดยลักษณะของการขายตรงจะมีลักษณะเป็นการใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยในการเสนอขายสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้บริการเว็บไซต์ หรือเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ และผู้ประกอบการจะต้องมุ่งหวังให้มีการตอบกลับจากผู้บริโภคเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ด้วย

ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ด้วย แต่เมื่อกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คำนิยามของการแสดงเจตนาที่อยู่ห่างโดยระยะทางเอาไว้ แต่ก็อาจเข้าใจได้ว่าเป็นกรณีที่คู่สัญญาจะทำการติดต่อสื่อสารกันในแต่ละครั้งจะต้องใช้เวลาหนึ่ง โดยไม่อาจติดต่อทำความเข้าใจกันได้โดยทันที³¹ และจะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้ หากการขายทอดตลาดออนไลน์ที่มีใช้การขายแบบถ่ายทอดสด (Live Auction) ที่มีลักษณะของการขายทอดตลาด ณ สถานที่ทางกายภาพรวมอยู่ด้วย ณ ขณะนั้น หรือคู่สัญญาต่างรู้อยู่แล้วว่าอีกฝ่ายได้ออนไลน์อยู่ในระบบ (Live Chat) ย่อมเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทางทั้งสิ้น จึงทำให้การแสดงเจตนาในการขายทอดตลาดออนไลน์ที่ใช้สื่อต่าง ๆ ในการช่วยอำนวยความสะดวกจะมีผลต่อเมื่อ “ไปถึง” ผู้รับการแสดงเจตนา

โดยการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงนั้น กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจจดทะเบียนการประกอบธุรกิจแก่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคก่อนเข้าทำสัญญาตามมาตรา 28 เนื่องจากผู้บริโภคอาจจะมีโอกาสพิจารณาเพียงแค่ข้อมูลหรือรูปภาพที่ผู้ประกอบการอยากนำเสนอเท่านั้น อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลหลังทำสัญญาแก่

³⁰ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “ตลาดแบบตรง” หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภคซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทางและมุ่งหวังให้ผู้บริโภคแต่ละรายตอบกลับเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงนั้น ส่วนการซื้อสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง.

³¹ ไชยยศ เหมะรัชตะ, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2536), 311.

ผู้บริโภค ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 30 และมาตรา 31 ซึ่งเป็นเพียงหน้าที่และข้อมูลพื้นฐานขั้นต่ำสำหรับผู้ประกอบธุรกิจในการแจ้งแก่ผู้บริโภค ซึ่งจะระบุข้อมูลให้มากกว่าที่กฎหมายกำหนดก็ได้ แต่หากไม่ให้ข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนดอย่างครบถ้วน สัญญาซื้อขายหรือบริการที่ได้ทำระหว่างกันนั้นก็ไม่มีผลผูกพันผู้บริโภค

ในมาตรา 36 ยังได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามสัญญาและคืนเงินแก่ผู้บริโภคเมื่อมีการบอกเลิกสัญญาด้วย เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้รับรองสิทธิของผู้บริโภคที่สำคัญประการหนึ่งคือสิทธิในการเลิกสัญญา³² ทั้งนี้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด ๆ ผู้บริโภคในธุรกรรมตลาดแบบตรงสามารถบอกเลิกสัญญาได้โดยต้องแจ้งไปยังผู้ประกอบธุรกิจภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับสินค้าหรือบริการ ซึ่งไม่จำเป็นต้องแจ้งถึงเหตุในการบอกเลิกสัญญาด้วย อันถือเป็นสิทธิฝ่ายเดียวและสิทธิเด็ดขาดของผู้บริโภคที่ไม่อาจตกลงยกเว้นหรือกำหนดให้เป็นอย่างอื่นได้ แต่ยังมีข้อจำกัดคือต้องอยู่ในระยะเวลาการใช้สิทธิด้วย โดยผลของการเลิกสัญญาจะทำให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายกลับคืนสู่ฐานะเดิม ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค และผู้บริโภคต้องคืนสินค้าแก่ผู้ประกอบธุรกิจโดยสินค้านั้นจะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย มิเช่นนั้น ผู้บริโภคอาจต้องชดเชยค่าเสียหายเพื่อการนั้น³³ แต่อย่างไรก็ตาม สิทธิในการบอกเลิกสัญญานี้จะนำไปใช้กับสินค้าประเภทซอฟต์แวร์และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ได้กำหนดในพระราชกฤษฎีกาไม่ได้

โดยมาตรา 37 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องมีหน้าที่ในการรับประกันสินค้าหรือบริการด้วย โดยไม่จำกัดถึงขนาดทำประกันในสินค้าหรือบริการ เพียงแต่ให้การรับรองหรือรับประกันสินค้าหรือบริการของตนเองก็เพียงพอแล้ว

3.1.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

เป็นบทบัญญัติที่มีขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นการที่รัฐเข้าแทรกแซงหลักเสรีภาพในการทำสัญญาของคู่สัญญาในทางแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งรัฐได้มีความตระหนักถึง “ความไม่เท่าเทียมกัน” ระหว่างคู่สัญญา ซึ่งฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บริโภคที่ไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจเทียบเท่ากับผู้ประกอบธุรกิจคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง การทำสัญญาระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายซึ่งฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บริโภคจึงต้องพิจารณาถึงกฎหมายฉบับนี้อยู่เสมอ เพราะในบางสถานการณ์อาจเป็นกรณี que ผู้บริโภคถูกคุกคามจากผู้ประกอบธุรกิจเพราะตกอยู่ในสถานการณ์และปัจจัยที่เสียเปรียบทางด้านกฎหมายได้ ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ มีขึ้นเพื่อคุ้มครองความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนา และรองรับสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งรวมถึงการ

³² มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 36.

³³ ทิพย์รัตน์ มุขยวงศา, ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง: ศึกษาเฉพาะกรณีตลาดแบบตรง (สารนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), 72.

ซื้อสินค้าที่ได้จากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยจะนำไปใช้ควบคู่กับกฎหมายฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540³⁴

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกฎหมายบังคับ (Jus Cogen) ซึ่งคู่สัญญาไม่อาจตกลงกันเป็นอย่างอื่นได้ จึงถือเป็นกฎหมายบังคับเด็ดขาดในด้านเศรษฐกิจ และมีขึ้นเพื่อประกันความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนาที่แท้จริง แต่บทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายฉบับนี้จะมีลักษณะคุ้มครองเป็นการทั่วไป มิได้จำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น หากมีกฎหมายกำหนดให้ความคุ้มครองเรื่องใดเป็นการเฉพาะไว้อยู่แล้ว ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคจะมีผลใช้บังคับเท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าวทั้งนี้ตามมาตรา 21

โดยกฎหมายฉบับนี้จะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ 3 ส่วน คือ การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ การกำหนดหน้าที่แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการค้า ผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา และการกำหนดให้มืองค์กรของรัฐทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและประสานกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค³⁵

การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้มีทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ สิทธิที่ 1 สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิดการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม รวมถึงสิทธิที่ได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค³⁶

สิทธิที่ 2 คือ สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ด้วยความสมัครใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงอันไม่เป็นธรรม โดยไม่เป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่มีความเกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการจัดทำคำโฆษณาและฉลากสินค้า เพราะเมื่อมีการโฆษณาเกินจริงหรือผิดไปจากความจริง การกระทำนั้นย่อมเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคหลงผิดและเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

สิทธิที่ 3 คือ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ โดยมีคุณภาพและที่ได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้งาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน จากการใช้สินค้าหรือบริการ โดยระดับของความปลอดภัยนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าและบริการนั้น ๆ

สิทธิที่ 4 คือ สิทธิที่จะทำสัญญาด้วยความเป็นธรรม กล่าวคือ สิทธิที่จะได้ทำข้อสัญญาระหว่างกันโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งนอกจากห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมแล้ว ยังต้องมีการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคอย่างเพียงพอในการประกอบการตัดสินใจด้วย รวมถึงการ

³⁴ ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2540, เล่ม 114 ตอนที่ 72ก หน้า 32.

³⁵ นนทวัชร นวตระกูลพิสุทธิ์, กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), 11.

³⁶ รวยรื่น พรวัฒนวิชัย, การขายทอดตลาดออนไลน์, 78.

ประกันสินค้าหรือบริการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา กำหนด

สิทธิที่ 5 คือ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในการดำเนินคดีต่อผู้ประกอบการธุรกิจแทนผู้บริโภคแล้ว ปัจจุบันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งยังได้รับรองสิทธิผู้เสียหายให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มได้³⁷

3.1.6 พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช 2474

เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อควบคุมและกำหนดให้ผู้ทอดตลาดต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจแก่หน่วยงานทางปกครองด้วย เนื่องจากธุรกิจการขายทอดตลาดเป็นธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก เพราะเป็นการขายโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน และเป็นช่องทางที่ง่ายต่อการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายสินค้าที่ผิดกฎหมาย รวมถึงการฉ้อโกงประชาชน ผู้ประกอบธุรกิจการขายทอดตลาดจึงต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ได้จำกัดการบังคับใช้เฉพาะกับผู้ประกอบธุรกิจการขายทอดตลาดแบบเดิม กล่าวคือ จะต้องเป็นการขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าและจำเป็นต้องมีการดำเนินการ ณ สถานที่ทางกายภาพแห่งใดแห่งหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น การขายทอดตลาดที่ดำเนินการบนเว็บไซต์โดยแท้จึงไม่อาจตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎหมายฉบับนี้ได้

3.1.7 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อให้นิยามความหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และรับรองข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลทางกฎหมายและสามารถใช้ได้เสมอเอกสารที่เป็นหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ รวมไปถึงการรับรองสถานะของกฎหมายในความมีผลของการส่งและรับข้อมูล เพื่อส่งเสริมให้การทำธุรกรรมทางแพ่งและพาณิชย์ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลเช่นเดียวกับวิธีการทั่วไป เว้นแต่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

โดยกฎหมายฉบับนี้จะมิบทบาทสำคัญในการรับรองความมีผลของการแสดงเจตนาที่ได้กระทำผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ตามมาตรา 13 ที่ได้รับรองสถานะทางกฎหมายของการแสดงเจตนาข้อเสนอหรือคำสนองในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องจะปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายเพียงเพราะการแสดงเจตนาที่ทำด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้

การแสดงเจตนาทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการแสดงเจตนาที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยสามารถแยกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

³⁷ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สิทธิผู้บริโภค 5 ประการ [Online], 8 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา https://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=35.

แบบที่หนึ่ง การแสดงเจตนาแบบ Real Time คือ การแสดงเจตนาที่ผู้รับการแสดงเจตนาสามารถรับการแสดงเจตนาได้ในเวลาจริง โดยอาจจะใช้โปรแกรมต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารและดำเนินธุรกรรมการขายทอดตลาดได้ เช่น การติดต่อผ่านโปรแกรม Facebook Live, Chat Room เป็นต้น ซึ่งผลของการดำเนินการแบบ Real Time จะถือเป็นการขายทอดตลาดในลักษณะของ Live Auction ซึ่งหากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือว่าการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า³⁸ ที่กำหนดให้การแสดงเจตนาจะมีผลต่อเมื่อผู้รับการแสดงเจตนา “ได้ทราบ” การแสดงเจตนา นั้น แม้ว่าการแสดงเจตนา นั้นคู่สัญญาจะมีได้เห็นหน้ากันก็ตาม แต่หากว่าสามารถติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันได้ทันทีโดยไม่มีระยะเวลาที่คั่นกลางระหว่างกันแล้ว การแสดงเจตนา นั้นย่อมเป็นการแสดงเจตนาแบบ Real Time

แบบที่สอง การแสดงเจตนาแบบ Non Real Time คือการแสดงเจตนาที่ผู้รับการแสดงเจตนาไม่ได้รับหรือไม่สามารถรับการแสดงเจตนาได้โดยทันที แต่จะต้องมีการเปิดอีเมลหรือโปรแกรมที่ใช้เป็นช่วยในการติดต่อสื่อสารขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง จึงจะสามารถรับการแสดงเจตนาได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีระยะเวลาที่คั่นกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การแสดงเจตนาในลักษณะนี้จึงถือว่าการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทางตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์³⁹ ที่ได้กำหนดให้การแสดงเจตนาจะมีผลต่อเมื่อ “ไปถึง” ผู้รับการแสดงเจตนา ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้แสดงเจตนาได้อยู่ห่างกับผู้รับการแสดงเจตนาจริงหรือไม่ เพียงแต่พิจารณาว่า ผู้แสดงเจตนาและผู้รับการแสดงเจตนาไม่สามารถทำความเข้าใจเจตนา นั้นได้ทันทีที่เพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม คำว่า “ไปถึง” ที่จะทำให้การแสดงเจตนา นั้นมีผลทันที ย่อมต้องทำให้การแสดงเจตนา นั้นอยู่ในอำนาจของผู้รับการแสดงเจตนาแล้ว โดยไม่ได้คำนึงว่า ผู้รับการแสดงเจตนาจะได้อ่าน ดู หรือรู้เห็นการแสดงเจตนาแล้วในความเป็นจริงหรือไม่

การที่กฎหมายกำหนดให้การแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า เป็นไปตามหลัก “ได้ทราบ” (Doctrine of Perception) และการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า เป็นไปตามหลัก “ได้รับ” (Doctrine of Receipt) เป็นไปเพื่อให้เกิดความชัดเจนและแน่นอนในการวินิจฉัยผลแห่งการแสดงเจตนา ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้เป็นเรื่องดุลพินิจของผู้รับการแสดงเจตนาในแต่ละครั้ง แต่ละรายแตกต่างกันไป เพราะอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากและไม่เป็นธรรมได้⁴⁰

³⁸ มาตรา 168 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

³⁹ มาตรา 169 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

⁴⁰ ศูนย์กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักกฎหมาย, **สัญญาต้องเป็นสัญญา**, (กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557), 39-48.

โดยตามมาตรา 15(2) ก็ได้รับรองให้การถือว่ามีข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล จึงนำไปใช้กับการแสดงเจตนาล่วงหน้าโดยกำหนดให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติด้วย

ทั้งนี้ เนื่องจากการมีผลของการแสดงเจตนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพียงอย่างเดียวไม่อาจแก้ไขหรืออุดช่องว่างของการแสดงเจตนาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จึงได้กำหนดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยถือว่าการส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้ถือว่าได้มีการส่งแล้วเมื่อข้อมูลอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล และในมาตรา 23 รับรองให้การรับข้อมูลมีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลเข้าสู่ระบบของผู้รับข้อมูล โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นสามารถอ่านออกหรือเข้าใจได้หรือไม่

นอกจากการรับรองความมีผลของการแสดงเจตนาแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังรับรองความมีผลของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และข้อพิจารณาประการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย เช่น การออกใบรับรองลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจอันเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ต้องแจ้งให้ทราบขึ้นทะเบียนหรือได้รับอนุญาตการประกอบธุรกิจจากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายก่อนดำเนินการประกอบธุรกิจเสมอ⁴¹ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้คือ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์⁴² โดยมีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการติดตามดูแล เสนอแนะและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ โดยกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาญา⁴³ ซึ่งหากผู้ประกอบธุรกิจรายใดไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ย่อมมีความรับผิดชอบทางอาญาตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 44 และมาตรา 45 ด้วย

ต่อมาประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนมากขึ้น จนมีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ขึ้นมา ซึ่งสาระสำคัญคือเพื่อกำกับและดูแลการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลให้มีความน่าเชื่อถือและปลอดภัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศและคุ้มครองผู้บริโภค⁴⁴

โดยมีการให้คำนิยามของ “การพิสูจน์และยืนยันตัวตน” ให้หมายความว่า กระบวนการพิสูจน์และยืนยันความถูกต้องของตัวบุคคล และ “ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล”

⁴¹ มาตรา 33 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544.

⁴² มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544.

⁴³ มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544.

⁴⁴ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.

หมายความว่า เครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบุคคลใด ๆ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตน และการทำธุรกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการพิสูจน์และยืนยันตัวตน”⁴⁵ ซึ่งระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนอาจกระทำผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนผ่านทางระบบดิจิทัลได้⁴⁶

อย่างไรก็ตาม แม้ธุรกิจการขายทอดตลาดจะมีความเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อาจเข้าข่ายต้องถูกควบคุมหรือดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้ แต่เมื่อพิจารณาถึงหลักการและเหตุผลในการขายทอดตลาดแล้ว พบว่า มิได้เป็นธุรกรรมที่จำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ อีกทั้งปัจจุบันยังไม่พบว่ามีกำหนดให้กิจการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกภายใต้มาตรา 33 และมาตรา 34 แต่อย่างใด การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์จึงไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือขออนุญาต ตามกฎหมายฉบับนี้

แต่สุดท้ายแล้วกฎหมายฉบับนี้ มีขึ้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับรองสถานะของการแสดงเจตนาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น มิได้เป็นการรองรับในลักษณะเนื้อหาแห่งสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคให้มากขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงบทกฎหมายอื่นในส่วนของสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์แต่อย่างใด ดังนั้น การพิจารณาถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบจึงยังต้องพิจารณากฎหมายฉบับนี้ควบคู่ไปกับกฎหมายฉบับอื่นประกอบกันด้วย

⁴⁵ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.

⁴⁶ มาตรา 34/3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 “การพิสูจน์และยืนยันตัวตนของบุคคลอาจกระทำผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลได้

ผู้ใดประสงค์จะอาศัยการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของบุคคลอื่นผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลอาจแจ้งเงื่อนไขเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องใช้ให้บุคคลอื่นนั้นทราบเป็นการล่วงหน้า และเมื่อได้มีการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ให้สันนิษฐานว่าบุคคลที่ได้รับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนเป็นบุคคลนั้นจริง

เงื่อนไขเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลตามวรรคสองต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการตามมาตรา ๓๓/๔ วรรคสอง แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนด โดยมีหลักประกันการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ของประชาชนโดยสะดวกและไม่เลือกปฏิบัติ.

3.1.8 ร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ....หรือ พ.ร.บ.

ดิจิทัลไอดี

เป็นร่างกฎหมายที่ได้มีการให้คำนิยาม

“ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล” หมายความว่า ระบบและเครือข่ายกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสมาชิก หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพัฒนาและบริหารจัดการโดยผู้ให้บริการระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

“ระบบทำการแทน (Proxy Server)” หมายความว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อข้อมูลเข้ากับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงระบบทำการแทนเพื่อให้บริการของภาครัฐด้วย

“พิสูจน์และยืนยันตัวตน” หมายความว่า การระบุตัวตน การแสดงตน การพิสูจน์ตัวตน การแสดงหลักฐานใด ๆ และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ขอใช้บริการ และการยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการ⁴⁷

กำหนดกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตนอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติ⁴⁸

กล่าวคือ ก่อนการให้บริการ IdP ต้องพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ขอใช้บริการตามระดับความน่าเชื่อถือที่บัญญัติกฎหมายหรือที่คณะกรรมการกำหนด แล้วแต่กรณี โดยให้ IdP รับลงทะเบียนผู้ขอใช้บริการที่ผ่านการพิสูจน์และยืนยันตัวตนแล้ว และให้ IdP ออกชุดข้อมูลลงทะเบียนให้แก่ผู้ขอใช้บริการรายนั้น หรือรับลงทะเบียนชุดข้อมูลลงทะเบียนของผู้ขอใช้บริการรายนั้นในระบบแล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการใช้ชุดข้อมูลลงทะเบียนดังกล่าวในกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการต่อไป โดยผู้บริการอาจนำชุดข้อมูลลงทะเบียนที่ได้ลงไว้ ไปใช้ในกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตนกับ RP รายอื่นที่ต้องการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการได้ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ใช้บริการได้ทำความตกลงไว้กับ IdP ให้ IdP สามารถสร้าง จัดเก็บและนำไปใช้ซึ่งข้อมูลที่ใช้สำหรับสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการรายนั้นได้ภายใต้วัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการและของพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์⁴⁹

อนึ่ง ผู้ใช้บริการก็มีสิทธิในข้อมูลของตนด้วยเช่นกัน⁵⁰

⁴⁷ มาตรา 3 แห่งร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ....

⁴⁸ มาตรา 23 แห่งร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ....

⁴⁹ มาตรา 46 แห่งร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ....

⁵⁰ มาตรา 48 แห่งร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. ....

สาระสำคัญคือ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการและหน่วยงานกำกับดูแลระบบโครงข่ายของการพิสูจน์และยืนยันตัวตน โดยให้ความคุ้มครองผู้ใช้บริการ และให้ข้อมูลที่สามารถยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการมีผลทางกฎหมาย

3.1.9 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564

เป็นระเบียบที่ออกมาขึ้นเพื่อกำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับส่งเอกสาร รวมถึงการจัดเก็บเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยมุ่งหมายให้มีการติดต่อราชการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ยกตัวอย่างเช่น อีเมล เป็นหลัก ซึ่งสาระสำคัญคือ หน่วยงานของรัฐจะต้องมีที่อยู่อีเมลกลางสำหรับการรับส่งหนังสือราชการ และจะต้องประกาศแจ้งที่อยู่ของอีเมลกลางทางเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย เพื่อให้ประชาชนสามารถค้นหาได้ง่าย รวมทั้งต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ DGA ทราบด้วย เพื่อที่จะได้ทำการเผยแพร่และให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายสารบรรณที่มีหน้าที่รับและส่งหนังสือทางอิเล็กทรอนิกส์

โดยในระเบียบฯ ได้มีการกำหนดให้มีการเก็บรักษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยให้มีการสำรองข้อมูล (backup) เป็นไฟล์ PDF เสมอ และจะต้องไม่อายุการเก็บ กล่าวคือต้องเก็บไว้ตลอดไป เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นโดยให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งให้ทำลาย

ทั้งนี้ ในส่วนของภาครัฐยังได้มีการผลักดันให้มีร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ซึ่งสาระสำคัญคือการกำหนดให้มีการยื่นคำขอหรือติดต่อใด ๆ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันสามารถทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยชอบด้วยกฎหมายอีกด้วย

3.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดตามกฎหมายต่างประเทศ

ผู้วิจัยจะขอแยกศึกษาประเทศที่ให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งออกได้ ดังต่อไปนี้

3.2.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedure Law of the People's Republic of China) โดยขั้นตอนของการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อศาลสูง (Supreme People's Court; SPC) ได้มีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือมีคำสั่งให้ส่งมอบทรัพย์สินโดยวิธีเรียกทรัพย์ที่ลูกหนี้ยึดไว้กับเจ้าหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลสูงแล้ว ย่อมทำให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้หน่วยงานบังคับคดี (Enforcement Bureau of SPC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้อำนาจศาล ให้มีอำนาจในการดำเนินการบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำเงินที่ได้จากการขาย

ทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้⁵¹ รวมถึงการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย⁵² ซึ่งเริ่มต้นนำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยมีการนำแพลตฟอร์มเอกชนมาใช้ในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เช่น www.taobao.com⁵³

3.2.2 สาธารณรัฐเกาหลี

ในสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายพาณิชย์ (Commercial Act) ที่เป็นกฎหมายในเรื่องของสัญญาว่าด้วยการกำหนดนิติสัมพันธ์ทางพาณิชย์ โดยมีการกำหนดหลักการพื้นฐานเอาไว้เกี่ยวกับธุรกรรมการซื้อขายที่เกิดจากการขายทอดตลาดให้มีผลผูกพันทางกฎหมายในระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งถือว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการซื้อขายที่มีกฎหมายรองรับ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทั้งการขายทอดตลาดของเอกชนและการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลซึ่งได้ดำเนินการผ่านเว็บไซต์ www.courtauction.co.kr ให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย โดยรายละเอียดสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับการขายทอดตลาด ได้แก่ การที่ผู้ขายต้องแจ้งให้ผู้ซื้อทราบถึงกำหนดเวลาในการขายทอดตลาด เพื่อให้ผู้ซื้อจะได้มีเวลาเตรียมตัวในการเข้าร่วมเสนอราคาได้⁵⁴ และหลังจากการขายทอดตลาดเสร็จสิ้น คู่สัญญาต้องมีความผูกพันตามกฎหมายในส่วนของตน โดยผู้ขายย่อมมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สิน และผู้ซื้อย่อมมีหน้าที่ชำระราคา

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedural Act) ที่มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดี (Execution Officer) มีอำนาจในการบังคับคดีภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว โดยการดำเนินการทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของศาล ซึ่งรวมถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วย โดยขั้นตอนการขายทอดตลาดจะเกิดขึ้นในกรณีที่ศาลมีคำ

⁵¹ กรมบังคับคดี, รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction) [Online], 2563. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/e-auction2020.pdf>.

⁵² Shaojun, W., *Civil enforcement system in China and Its latest development* [Online], 2015. Available from https://www.led.go.th/inter/pdf/1_China.pdf.

⁵³ Xinhua, *Across China: When judicial auctions meet livestream shopping* [Online], 2019. Available from http://www.xinhuanet.com/english/2019-12/c_138640194.htm.

⁵⁴ Commercial Act, Article 67: If, in cases of a sale between merchants, the buyer refuses or is unable to receive the subject matter of such sale, the seller may deposit it or may sell it by auction after giving peremptory notice within a reasonable period fixed by him or her. In such cases, he or she shall send notice thereof to the buyer without delay.

พิพากษาถึงที่สุดแล้ว (Final and Conclusive)⁵⁵ กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว ต่อมาไม่มี คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอุทธรณ์ คำพิพากษานั้นย่อมเป็นที่สุด และเจ้าพนักงานศาลจะส่งสำเนาคำพิพากษาที่เป็นที่สุดนั้นให้กับคู่ความทั้งสองฝ่ายภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อให้คู่ความที่ได้รับสำเนาคำพิพากษาแล้วปฏิบัติตามคำพิพากษา⁵⁶ ซึ่งหากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตาม ศาลจะเริ่มต้นกระบวนการบังคับคดี โดยแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีทำหน้าที่ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

สำหรับกฎหมายบังคับคดีแพ่ง (Civil Execution Act) เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ของการบังคับคดีและวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยขั้นตอนจะเริ่มต้นภายหลังจากที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา เจ้าหนี้สามารถร้องขอให้ศาลบังคับคดีโดยการยึดทรัพย์สิน หรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ได้โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยในคำร้องจะต้องบรรยายให้ศาลทราบถึงข้อมูลทั้งสองฝ่ายได้แก่ เจ้าหนี้และลูกหนี้ รายละเอียดของทรัพย์สินที่ขอให้ขายทอดตลาด และชื่อเรียกร้องของเจ้าหนี้ในการขอให้ศาลประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้⁵⁷ ซึ่งเมื่อศาลรับคำร้องให้มีการขายทอดตลาดได้ ศาลจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ เพื่อป้องกันมิให้ลูกหนี้นำทรัพย์สินของตนไปจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินให้กับบุคคลอื่นหรือดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นการขัดขวางการขายทอดตลาดได้⁵⁸ และเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจตามกฎหมายที่จะเข้าไปยังสถานที่ของลูกหนี้เพื่อดำเนินการสืบทรัพย์สินและสืบสวนลูกหนี้ รวมถึงบริวารที่อาศัยอยู่ในทรัพย์สิน

⁵⁵ Civil Procedure Act, Article 498: A judgment shall not become final and conclusive during the period in which an appeal may be filled or when a lawful appeal is filled within such period.

⁵⁶ Civil Procedure Act, Article 210: (1) The junior administrative officer, etc. of a court shall serve a written judgment on the parties within two weeks from the date of receiving it. (2) The service of a written judgment shall be effected with its authentic copy.

⁵⁷ Civil Execution Act, Article 80: The following matters shall be entered in a written application for a compulsory auction-indication of the creditor, the debtor, and the court; Indication of the immovables; A specific claim causing the auction, and a specific executive title which may be effected.

⁵⁸ Civil Execution Act, Article 83: In rendering a ruling to commence an auction procedure, the seizure of the immovables shall be simultaneously ordered ... take measures necessary for preventing any act of infringing on the immovables.

พิพาท และมีอำนาจขอให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการขายทอดตลาดด้วย⁵⁹ โดยหลังจากที่ได้ยึดทรัพย์สินอย่างสมบูรณ์แล้ว ศาลจะกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการขายทอดตลาด โดยศาลจะต้องมีคำสั่งให้ประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อกำหนดราคาขั้นต่ำในการขายทอดตลาด (Minimum Sale Price) โดยผู้ประเมินก่อน และผู้ประเมินก็สามารถทำคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีช่วยเหลือในการประเมินราคาทรัพย์สินก็ได้⁶⁰ ซึ่งเมื่อได้ราคาประเมินทรัพย์สินที่เหมาะสมแก่การขายทอดตลาดแล้ว ศาลจะกำหนดวิธีการขายทอดตลาด⁶¹ กำหนดวันขายทอดตลาด (Date of Bidding) วันที่ออกคำสั่งเสร็จสิ้นการขายทอดตลาด (Date of Decision on Successful Bidding)⁶² และรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการขายทอดตลาด ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของทรัพย์สิน ผู้ครอบครองทรัพย์สินในขณะที่ทรัพย์ขายทอดตลาดและระยะเวลาที่การครอบครองนั้นสิ้นสุดลง วันและสถานที่ของการขายทอดตลาด ราคาเริ่มต้นการขาย วันและเวลาของวันที่ออกคำสั่งเสร็จสิ้นการขายทอดตลาด ซึ่งในระหว่างนี้ เจ้าหนี้รายอื่นหรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำร้องคัดค้านการขายทอดตลาดและร้องขัดทรัพย์ต่อศาลได้⁶³

โดยลักษณะสำคัญของการบังคับคดีแพ่งในสาธารณรัฐเกาหลี จะเป็นเรื่องของการที่ศาลสามารถเริ่มขั้นตอนในการขายทอดตลาดได้เอง รวมถึงวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งศาลของสาธารณรัฐเกาหลีได้มีเว็บไซต์สำหรับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะ

⁵⁹ Civil Execution Act, Article 82: An execution officer may gain access to a building for an investigation ... and interrogate the debtor or the third party occupying the building, or request him/her to submit the documents; An execution officer may, if deemed necessary for gaining access to the building under paragraph (1), take an adequate measure, such as opening a locked door.

⁶⁰ Civil Execution Act, Article 97: A court shall have an appraiser appraise immovables, and determine the minimum sale price by taking account of such appraised price, When an appraiser requests an execution officer to render an assistance under Article 7, he/she shall obtain permission from the competent court.

⁶¹ Civil Execution Act, Article 103: Method of Sale for Compulsory Auction.

⁶² Civil Execution Act, Article 104: Fixing Date of Bidding and Date of Decision on Successful Bidding, etc.

⁶³ Civil Execution Act, Article 86: Any interested parties may put in a demurrer against a ruling to commence an auction to the court, by not later than the time the price of sale is paid in full.

มีชื่อว่า Courtauction.go.kr⁶⁴ ซึ่งในเว็บไซต์จะประกอบไปด้วยรายการทรัพย์สินในกระบวนการบังคับคดีที่พร้อมจะนำมาเสนอขายให้แก่ผู้ที่สนใจซื้อทรัพย์สิน โดยสามารถเข้ามาดูรายละเอียดและข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ เช่น รูปภาพของทรัพย์สิน คำบรรยายถึงลักษณะของทรัพย์สิน ที่ตั้งทรัพย์สิน โดยแสดงในลักษณะแผนที่ และตารางเวลาในการขายทอดตลาด โดยผู้ที่สนใจซื้อทรัพย์สินสามารถพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่บนเว็บไซต์และเข้าระบบเพื่อที่จะเสนอราคาซื้อทรัพย์สินในเว็บไซต์ได้ แต่จะต้องมีการวางเงินประกันเป็นจำนวนเงินร้อยละ 10 ของราคาทรัพย์สินที่ประกาศขายก่อนเข้าร่วมการขายทอดตลาด

กระบวนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของสาธารณรัฐเกาหลีถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการคดีของศาลของสาธารณรัฐเกาหลี (Case Management System) โดยจะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยทั้งกระบวนการ เริ่มต้นตั้งแต่การยื่นคำร้องหรือคำฟ้อง การพิจารณาคดีในชั้นศาล สุดท้ายไปจนถึงกระบวนการบังคับคดีและการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ซึ่งการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์จะเกิดขึ้นในกระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล (Judicial Compulsory Auction) โดยจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาเป็นหนี้เงิน กล่าวคือ เป็นการพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ แต่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษานั้น ทำให้เจ้าหนี้ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาขายทอดตลาด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ระยะเวลา ได้แก่

1) ระยะเวลาก่อนการขายทอดตลาด (Pre-Bidding Stage)

เริ่มต้นด้วยการที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้เสียค่าธรรมเนียมสำหรับการขายทอดตลาดนั้นก่อน และศาลจะพิจารณาคำร้องว่ามีความเหมาะสมที่จะขายทอดตลาดหรือไม่ ซึ่งหากศาลเห็นว่ามีความเหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการขายทอดตลาดได้ ซึ่งเจ้าหนี้ที่ศาลจะเป็นผู้ส่งเอกสารให้ลูกหนี้ทราบทรัพย์สินของตนจะถูกทำการขายทอดตลาด เพื่อที่ลูกหนี้จะได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง อันเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะหากลูกหนี้ไม่ได้รับเอกสาร ขั้นตอนของการขายทอดตลาดก็ไม่สามารถเริ่มต้นขึ้นได้

ต่อมาศาลจะประกาศวัตถุประสงค์ในการขายทอดตลาดต่อสาธารณชน โดยช่วงเวลานี้เจ้าหนี้อื่นสามารถยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินได้ หลังจากนั้นศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ประเมินราคาทำรายงานประเมินราคาทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อศาลได้รับรายงานการประเมินราคาแล้ว ศาลจะกำหนดราคาเริ่มต้นของทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาด พร้อมทั้งมีคำสั่งให้เตรียมข้อมูลเพื่อที่จะได้บรรยายถึงลักษณะและรายละเอียดของทรัพย์สิน ซึ่งหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลายื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์สินแล้ว

⁶⁴ Supreme Court of Korea, **Court auction website** [Online], 2022. Available from <https://www.courtauction.go.kr>.

ศาลจะประกาศวันขายทอดตลาดพร้อมกำหนดวิธีการขายและราคาเริ่มต้นของทรัพย์สิน ซึ่งการร่างประกาศขายทอดตลาดนี้จะใช้เวลาประมาณ 5-6 เดือน

2) ระยะเวลาในระหว่างการขายทอดตลาด (Bidding Stage)

เป็นการเริ่มต้นตั้งแต่การลงทะเบียนและวางหลักประกันของผู้ที่สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาด โดยจะต้องมีการวางประกันเป็นจำนวนเงินร้อยละ 10 ของราคาเริ่มต้นการขายทรัพย์สินรายการนั้น ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางของศาล การวางเงินประกันสามารถดำเนินการผ่านช่องทางออนไลน์ได้ โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://www.ekt.scourt.go.kr> หลังจากนั้นผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจะมีสิทธิที่จะเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดได้

หากในการขายทอดตลาดไม่มีผู้สนใจเข้าสู่ราคา ศาลจะเลื่อนวันขายทอดตลาดออกไปและจะทำการลดราคาเริ่มต้นการขายของทรัพย์สินนั้น แต่หากมีผู้ซื้อทรัพย์สินได้แล้ว ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งขายทอดตลาด เจ้าหน้าที่รายอื่นมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องคัดค้านการขายทอดตลาดได้ เช่น การยื่นคำร้องขอขัดทรัพย์สิน การยื่นคำร้องของดการบังคับคดี เป็นต้น ซึ่งหากศาลมีคำสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นแล้วก็จะมีการกำหนดวันชำระราคาต่อไป ซึ่งระยะเวลาของการขายทอดตลาดจะใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน

3) ระยะเวลาภายหลังการขายทอดตลาด (Post-Bidding Stage)

โดยกระบวนการนี้จะเกี่ยวข้องกับการชำระเงินในการซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาด ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งขายทอดตลาดและกำหนดวันชำระราคาทรัพย์สินแล้วซึ่งมักจะกำหนดไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งเดือนหลังจากที่ศาลมีคำสั่งขายทอดตลาด อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังคงมีสิทธิที่จะขอชำระหนี้เพื่อซื้อทรัพย์สินคืนได้ในเวลาใด ๆ ก่อนวันชำระราคาทรัพย์สินที่ศาลกำหนด ซึ่งระยะเวลาภายหลังการขายทอดตลาดจะใช้เวลาประมาณ 2-3 เดือน

นอกจากกฎหมายพาณิชย์และกฎหมายการบังคับคดีที่กล่าวมาแล้ว สาธารณรัฐเกาหลียังมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce) ที่มีบทบัญญัติกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการที่ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับผู้บริโภค เพื่อที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้รับบริการซึ่งอยู่ในฐานะผู้บริโภค ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโอนกรรมสิทธิ์สำหรับอสังหาริมทรัพย์ และการทำสัญญาซื้อขายที่สามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น โดยสาระสำคัญ คือ ผู้ให้บริการจะต้องเก็บรักษาบันทึกข้อมูลรายการธุรกรรมไว้เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบภายหลังได้⁶⁵ และจะต้องมีมาตรการรักษา

⁶⁵ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce. Article 6: A business operator shall preserve the records on transactions.

ความปลอดภัยเพื่อไม่ให้ข้อมูลเกิดการรั่วไหล ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลการจ่ายเงิน และข้อมูลการเงินของผู้บริโภค⁶⁶ ซึ่งหากมีความเสียหายเกิดขึ้นกับผู้รับบริการจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการจะต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายนั้น เช่น การยืนยันตัวตนเพื่อตรวจสอบผู้กระทำความผิดและส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่อไป หรือดำเนินการลดหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น⁶⁷ โดยผู้รับบริการมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการประนีประนอมระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการได้⁶⁸

อีกทั้งยังมีกฎหมายธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Transaction Act) ที่ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคจากการซื้อขายโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ได้รับความคุ้มครองจากการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น โดยจะต้องมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความปลอดภัย เช่น การยืนยันรายละเอียดของธุรกรรม ความรับผิดชอบของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ การมีผลของสัญญาธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ระยะเวลาเมื่อการชำระเงินมีผล การให้ยกเลิกการชำระเงิน การใช้และแลกเปลี่ยนสกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ หน้าที่ในการสร้างความปลอดภัย การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของระบบ การกระทำอันเป็นการละเมิดทางอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างและบันทึกธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น ซึ่งมาตรการคุ้มครองการชำระเงินตามกฎหมายฉบับนี้จะทำให้ระบบการวางเงินประกันเพื่อเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความคุ้มครองและเมื่อมีผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดแล้วก็ย่อมสามารถเลือกชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งย่อมส่งผลให้ประชาชนทั่วไปมีความมั่นใจในระบบของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

⁶⁶ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce. Article 8: A business operator shall take measures necessary for maintaining security of the relevant information.

⁶⁷ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce. Article 11: Where a customer suffers or is likely to suffer damage to his or her property as a result of the illegal use of his or her information in the transaction of goods, etc., the business operator shall take necessary measures prescribed by Presidential Decree, such as verification of identity or recovery from damage.

⁶⁸ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce. Article 33: Where a request for relief for violation of the Act in an electronic commerce transaction or a mail order is filed by a customer, the Fair Trade Commission shall request a mediation organization dedicated to resolution of disputes over consumer damage before issuing a recommendation.

3.2.3 สหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง (Civil Enforcement Proceedings) ซึ่งในแต่ละมลรัฐจะมีกระบวนการที่แตกต่างกันไป แต่จะมีสิ่งที่เหมือนกันคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ลูกหนี้จะต้องปฏิบัติตามชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หากไม่ปฏิบัติตาม ศาลย่อมมีอำนาจสั่งยึดทรัพย์ของลูกหนี้เพื่อนำทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้ ซึ่งจะวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้⁶⁹ โดยทรัพย์สินที่จะนำมาขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์จะมีการประกาศขายผ่านเว็บไซต์ เช่น www.auction.com

การขายทอดตลาดที่เกิดขึ้นในกระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลจะดำเนินการโดย Sheriff ซึ่งจะมีสถานะเป็นเจ้าของที่หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี มีอำนาจตามกฎหมายในการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือหมายบังคับคดี การยึดหรืออายัดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตลอดจนมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์ที่ยึดมา และมีหน้าที่ขายทอดตลาดทรัพย์เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดย Sheriff จะเป็นผู้กำหนดราคาเริ่มต้นการขาย ซึ่งก่อนจะทำการขายทอดตลาด Sheriff จะมีหน้าที่ในการร่างประกาศขายทอดตลาดและโฆษณาประกาศขายทอดตลาดทรัพย์ต่อสาธารณชน โดยรายละเอียดในประกาศขายทอดตลาดจะต้องระบุวัน เวลา สถานที่ขายให้แก่สาธารณชนและลูกหนี้รับทราบโดยทั่วกัน และในวันขายทอดตลาดจะต้องระบุรายละเอียดของทรัพย์นั้นอย่างชัดเจนให้แก่ผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาด ตลอดจนแจ้งราคาเริ่มต้นของทรัพย์นั้นด้วย ทั้งนี้ การขายทอดตลาดของ Sheriff ไม่ถือว่าเป็นตัวแทนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ขายทอดตลาดที่ได้รับใบอนุญาต จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการขายที่ดิน ค.ศ. 1962 (The Sale of Land Act 1962) เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดของ Sheriff จะไม่สามารถนำทรัพย์ที่จะออกขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลไปมอบหมายให้บุคคลอื่นหรือผู้ทอดตลาดภาคเอกชนดำเนินการขายทอดตลาดแทนได้ เพราะระบบการขายทอดตลาดของสหรัฐอเมริกาเป็นการขายสองระบบซึ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน แต่ผลของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายให้ถือว่าเทียบเท่ากับวิธีการขายทอดตลาดโดยปกติ อันเป็นไปตาม Uniform Electronic Transaction Act หรือ UETA ซึ่งมีการปรับปรุงให้มีประเด็นที่รองรับธุรกรรมการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้ด้วย โดยได้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์

⁶⁹ พิษณุลักษณ์ คำทองสุก, การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2554), 93.

เรื่องการขายทอดตลาดใน Article 2-Sales: Section 2-328⁷⁰ ในส่วนของกระบวนการที่จะทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์โดยระบุให้การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาด ซึ่งผู้ทอดตลาดจะทำการประกาศผลการขายทอดตลาดโดยวิธีใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการเคาะไม้โดยผู้ทอดตลาดดังเช่นกฎหมายเดิม

อย่างไรก็ตาม ศาลของสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญและเคารพหลักเสรีภาพในการทำสัญญาของคู่สัญญาอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นการให้อิสระของคู่สัญญาในการเลือกวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง เช่น การที่เจ้าหนี้ประกาศขายทรัพย์สินออนไลน์เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่ตน และได้มีการรองรับการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้ให้สิทธิแก่คู่สัญญาที่ทำการขายทอดตลาดระหว่างกันในการโต้แย้งราคาทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการขายทอดตลาดเป็นการทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ หรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาล ซึ่งในการพิจารณาของศาล มักจะพิจารณาจากเหตุผลอันสมควรว่า การขายทอดตลาดได้ดำเนินการอย่างมีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด (Commercially Reasonable) เช่น ในปี พ.ศ. 2549 มีคดีความที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ฟ้องต่อศาลล้มละลายว่า เจ้าหนี้ได้นำทรัพย์สินไปขายทอดตลาดที่เว็บไซต์ www.ironplanet.com ซึ่งเป็น

---

⁷⁰ U.C.C. Section 2-328. Sale by Auction

(1) In a sale by auction if goods are put up in lot is the subject of a separate sale.

(2) A sale by auction is complete when the auctioneer so announces by the fall of the hammer or in other customary manner. Where a bid is made while the hammer is falling in acceptance of a prior bid the auctioneer may in his discretion reopen the bidding or declare the goods sold under the bid on which the hammer was falling.

(3) Such a sale is with reserve unless the goods are in explicit terms put up without reserve. In an auction with reserve the auctioneer may withdraw the goods at any time until he announces completion of the sale. In an auction without reserve, after the auctioneer calls for bids on an article or lot, that article or lot cannot be withdrawn unless no bid is made within a reasonable time. In either case a bidder may retract his bid until the auctioneer's announcement of completion of the sale, but a bidder's retraction does not revive any previous bid.

(4) If the auctioneer knowingly receives a bid on the seller's behalf or the seller makes or procures such a bid, and notice has not been given that liberty for such bidding is reserved, the buyer may at his option avoid the sale or take the goods at the price of the last good faith bid prior to the completion of the sale. This subsection shall not apply to any bid at a forced sale.

เว็บไซต์ที่ดูแล้วไม่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการขายทรัพย์สิน โดยลูกหนี้เห็นว่าควรจะนำไปขายที่เว็บไซต์ www.sawmillexchange.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์การขายของเฉพาะทางและตรงกับทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่า แต่เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า กิจกรรมการขายทอดตลาดที่เกิดขึ้นบนเว็บไซต์ www.ironplanet.com ได้มีจำนวนผู้ผู้ราคาที่เพียงพอและทำให้การขายทอดตลาดมีความสมเหตุสมผลเพียงพอแล้ว จึงตัดสินให้การขายทอดตลาดในครั้งนี้สามารถทำได้⁷¹

3.2.4 เครือรัฐออสเตรเลีย

ในเครือรัฐออสเตรเลียมีกฎหมายการบังคับคดีและบริการด้านคดี (Service and Execution of Process Act) ที่มีสาระสำคัญคือ เมื่อลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลจะมีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานที่เรียกว่า Sheriff ดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ขั้นตอนต่อไป Sheriff ก็จะนำทรัพย์สินที่ยึดไว้นั้นเข้าสู่กระบวนการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อที่จะนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยการขายทอดตลาดสามารถทำได้ทั้งช่องทางปกติและช่องทางออนไลน์ และสามารถเลือกใช้แพลตฟอร์มหรือเว็บไซต์ของผู้ประกอบการเอกชนในการดำเนินการได้ ยกตัวอย่างเช่น www.ebay.com.au และ <http://134.tow.com.au/towing-services/auctions-sales>⁷²

โดยการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในการบังคับคดีแพ่งของเครือรัฐออสเตรเลียจะต้องดำเนินการผ่าน Sheriff เท่านั้น ซึ่งจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานบังคับคดี (Sheriff Office) หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีความประสงค์บังคับคดีเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องนำหมายบังคับคดีไปแสดงต่อ Sheriff โดยระยะเวลาในการบังคับคดีจะมี 12 ปีนับแต่วันที่ได้มีการออกหมายบังคับคดี ซึ่ง Sheriff จะมีอำนาจในการยึดทรัพย์สินได้เฉพาะกรณีที่หนี้เงินตามคำพิพากษานั้นมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 เหรียญออสเตรเลียเท่านั้น โดยภายหลังจากที่ Sheriff ได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ก่อนวันขายทอดตลาดจะต้องประกาศขายทอดตลาดแจ้งให้สาธารณชนทราบเป็นการทั่วไป พร้อมระบุวัน เวลา สถานที่ขายทอดตลาด รวมไปถึงรายละเอียดของทรัพย์สินให้มีความชัดเจน ซึ่งหากเป็นอสังหาริมทรัพย์จะต้องประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันหรืออินเทอร์เน็ตด้วย

นอกจากนี้ เครือรัฐออสเตรเลียยังมีกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1999 (Electronic Transactions ACT Cth 1999: ETA) ซึ่งถูกตราขึ้นโดยรัฐบาลกลางของเครือรัฐ

⁷¹ Winn, J. K., & Wright, B., *Law of electronic commerce*, 4th ed. (New York: Wolters Kluwer, 2020), 9-29.

⁷² Victoria State Government, *Justice and community safety: Auctions* [Online], 2020. Available from <https://www.justice.vic.gov.au/Sheriffauctions/>.

ออสเตรเลีย มีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองผลทางกฎหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีสภาพเหมือนธุรกรรมที่ทำในรูปแบบของกระดาษ โดยมีหลักการทั่วไปคือ ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เนื่องจาก ธุรกรรมที่ได้ทำเป็นกระดาษและธุรกรรมที่ได้ทำเป็นรูปอิเล็กทรอนิกส์จะต้องได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย⁷³ อีกทั้งยังมีการรับรองผลทางกฎหมายของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เอาไว้ด้วย โดยมีจุดประสงค์ที่จะอนุญาตให้บุคคลใดสามารถใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ระบุได้ถึงตัวบุคคลนั้นได้ โดยจะต้องได้รับการอนุญาตของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งกระบวนการจะต้องมีความน่าเชื่อถือและมีความเหมาะสมสำหรับใช้งานหรือสื่อสาร และจะต้องมีการให้ความยินยอมในการใช้งาน จึงจะสามารถใช้แทนการลงลายมือชื่อแบบปกติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ตั้งอยู่กฎหมายแม่แบบ United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL)

เมื่อได้ศึกษาถึงบทกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในการวิจัยแล้ว จึงขอสรุปเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบลักษณะของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละประเทศตามตารางดังนี้

---

⁷³ Patric Fair, **E-com legal guide Australia** [Online], n.d. Available from <http://www.bakerinfo.com/apec/ausapaecmain.htm>.

ตารางที่ 3.1: เปรียบเทียบรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
และลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดของแต่ละประเทศ

ประเทศที่ผู้วิจัยทำการศึกษา	รูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาด
ประเทศไทย	<p>เป็นการเพิ่มช่องทางให้มีการเสนอราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-offering) โดยผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดจะต้องลงทะเบียนเพื่อจองอุปกรณ์ และต้องเดินทางไปเข้าร่วมการขายทอดตลาด ณ สำนักงานเครือข่ายที่ได้ลงทะเบียนไว้ โดยผู้มีอำนาจทำการขายทอดตลาดในคดีแพ่งคือเจ้าพนักงานบังคับคดี สังกัดกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3. กฎกระทรวงที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาด พ.ศ. 2563 <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่องการขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางในการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559 4. พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 5. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 6. พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 7. พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช 2474 8. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 	<p>ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดจะต้องลงทะเบียนล่วงหน้า และต้องวางหลักประกันก่อนเข้าเสนอราคา สำนักงานบังคับคดีเครือข่ายเพื่อรับรหัสสำหรับการเข้าใช้อุปกรณ์ ซึ่งไม่สามารถนำรหัสเดียวกันไปใช้ในการเสนอราคาเพื่อทรัพย์สินรายการอื่นที่ไม่สามารถลงทะเบียนเอาไว้ได้</p>

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ): เปรียบเทียบรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
และลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดของแต่ละประเทศ

ประเทศที่ ผู้วิจัย ทำการศึกษา	รูปแบบการขายทอดตลาด ทางอิเล็กทรอนิกส์	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะการดำเนินการ เกี่ยวกับการขายทอดตลาด
สาธารณรัฐ ประชาชน จีน	ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการสั่ง ให้มีวิธีการขายทอดตลาดได้ ทั้งในรูปแบบปกติธรรมดา และผ่านช่องทางออนไลน์ ด้วยแพลตฟอร์มของเอกชน ได้	1. กฎหมายแพ่ง (Civil Code of the People's Republic of China) 2. กฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง (Civil Procedure Law of the People's Republic of China) 3. กฎหมายพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce Law of the People's Republic of China) 4. กฎหมายการขายทอดตลาด (Auction Law of the people's Republic of China)	มีการประกาศประชาสัมพันธ์ ให้บุคคลทั่วไปทราบเกี่ยวกับ การทำธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ที่มีความ ปลอดภัย รวมถึงการป้องกัน รหัสผ่าน และอีเมลหลอกลวง โดยมีวิธีการนำเสนอการใช้ งานที่เข้าใจได้ง่าย
สาธารณรัฐ เกาหลี	ศาลเป็นผู้ดำเนินการขาย ทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเว็บไซต์ courtauction.go.kr ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของศาลเอง	1. กฎหมายพาณิชย์ (Commercial Act) 2. กฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง (Civil Procedural Act) 3. กฎหมายการบังคับคดีแพ่ง (Civil Execution Act) 4. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce, etc)	การขายทอดตลาดทาง อิเล็กทรอนิกส์ของเว็บไซต์ ศาลมีการใช้ระบบความ ปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน โดยมี การกำหนดสิทธิในการเข้าถึง ข้อมูลของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมีการเข้ารหัสไฟล์ อิเล็กทรอนิกส์ในระบบด้วย ซึ่งถือเป็นการลดความเสี่ยง ของการโจรกรรมทางข้อมูล

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ): เปรียบเทียบรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
และลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดของแต่ละประเทศ

ประเทศที่ ผู้วิจัย ทำการศึกษา	รูปแบบการขาย ทอดตลาดทาง อิเล็กทรอนิกส์	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะการดำเนินการ เกี่ยวกับการขาย ทอดตลาด
		5. กฎหมายธุรกรรมทางการเงิน อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Transaction Act)	และการรั่วไหลของข้อมูลที่ อาจเกิดขึ้นได้
สหรัฐอเมริกา	ศาลเป็นผู้มีอำนาจใน การสั่งให้มีวิธีการขาย ทอดตลาดทั้งในรูปแบบ ปกติธรรมดา โดย ดำเนินการผ่าน Sheriff และผ่านช่องทาง ออนไลน์ ด้วย แพลตฟอร์มของเอกชน ได้	1. กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการ บังคับคดีแพ่ง (Civil Enforcement Proceedings) 2. กฎหมายพาณิชย์ (The Uniform Commercial Code: UCC) 3. กฎหมายธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (Uniform Electronic Transaction Act หรือ UETA) 4. กฎหมายวิชาชีพการขายทอดตลาด	ลูกหนี้ตามคำพิพากษา สามารถยื่นคำร้องขอต่อ ศาลได้ในกรณีที่ แพลตฟอร์มที่ใช้สำหรับ การขายทอดตลาดนั้น ไม่ใช่แพลตฟอร์มที่ เหมาะสมกับทรัพย์สินที่จะ ทำการขายทอดตลาดของ ลูกหนี้ ซึ่งอาจทำให้ทรัพย์สิน นั้นถูกขายไปในราคาที่ต่ำ เกินไป
เครือรัฐ ออสเตรเลีย	ศาลเป็นผู้มีอำนาจใน การสั่งให้มีวิธีการขาย ทอดตลาดได้ ทั้งใน รูปแบบปกติธรรมดา โดยดำเนินการผ่าน Sheriff และผ่าน ช่องทางออนไลน์ ด้วย แพลตฟอร์มของเอกชน ได้ เช่น www.ebay.com.au	1. กฎหมายการบังคับคดีและบริการ ด้านคดี (Service and Execution of Process Act) 2. กฎหมายธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1999 3. กฎหมายการขายทอดตลาดของรัฐ ออสเตรเลียตะวันตก (Auction Sale, 1973)	หากการขายทอดตลาด ด้วยวิธีปกติธรรมดาที่ ดำเนินการโดย Sheriff นั้น ทำให้ทรัพย์สินนั้นถูกขายใน ราคาต่ำหรือไม่เป็นธรรม ลูกหนี้ตามคำพิพากษามี สิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อ ศาลให้มีการขายทอดตลาด ผ่านแพลตฟอร์มของ เอกชนได้

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี

เมื่อได้ศึกษาถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งใน ส่วนของประเทศไทยและต่างประเทศแล้ว ในบทนี้จะทำการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ และกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงพอที่จะรองรับผลของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วหรือไม่ เพื่อผู้วิจัยจะได้ข้อสรุปในบทต่อไป

โดยผู้วิจัยจะได้ทำการแบ่งลักษณะของปัญหา ดังนี้

4.1 ปัญหาที่เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ และรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี

จุดเริ่มต้นของการวิเคราะห์ปัญหานี้ จะต้องทำการวิเคราะห์ในเรื่องของสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์และรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นอันดับแรกก่อนว่า ในปัจจุบันรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นมีลักษณะอย่างไร เพราะจะทำให้ทราบถึงแนวทางการปรับใช้ และผลของกฎหมายต่อไป

โดยความแตกต่างระหว่างการขายทอดตลาดปกติธรรมดา และการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ เห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ หากเป็นการกระทำด้วยระบบออนไลน์ จะทำให้ขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว และผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินไม่มีความจำเป็นต้องเดินทางมารวมกันในสถานที่หนึ่ง ๆ แต่สามารถเข้าร่วมการขายทอดตลาดและประมูลซื้อทรัพย์สินผ่านระบบออนไลน์ได้ในทันที โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ซื้อทรัพย์สินอยู่ ณ ที่ใด สถานที่ทางกายภาพที่จะดำเนินการขายทอดตลาดจึงไม่มีความจำเป็น ซึ่งย่อมเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวกับการขายทอดตลาดแบบปกติธรรมดา

รูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีที่ผ่านมา มีลักษณะเป็นการเพิ่มช่องทางการเสนอราคาผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยอุปกรณ์ของกรมบังคับคดีเท่านั้น โดยแบ่งเป็นสำนักงานเครือข่ายต่าง ๆ ตามภูมิภาค ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดต่างภูมิภาคได้มากขึ้น แต่ยังคงมีข้อจำกัดเพราะการให้บริการของสำนักงานเครือข่ายยังไม่ได้ครอบคลุมและกระจายโอกาสไปยังทุกพื้นที่ อีกทั้งการขายทรัพย์สินในแต่ละครั้งจะต้องรอความพร้อมของระบบด้วย ทำให้อาจใช้เวลามากกว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินแบบวิธี

ปกติธรรมดา และเพราะรูปแบบการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดียังคงมีการขายทอดตลาด ณ สถานที่ทางกายภาพรวมอยู่ด้วยในขณะนั้น จึงมีลักษณะเป็นการขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสด เท่านั้น ไม่ใช่ใช้วิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือ ผู้สนใจซื้อทรัพย์สินยังคงต้องเดินทางไปสำนักงานบังคับคดีเพื่อจับจองอุปกรณ์และเข้าร่วมการขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานบังคับคดีจัดเตรียมไว้ให้ และจะต้องวางหลักประกันก่อนเข้าเสนอราคาเพื่อรับรหัสสำหรับการเข้าใช้งานอุปกรณ์ แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องมีข้อจำกัดอยู่ กล่าวคือ ผู้เสนอราคาไม่สามารถนำรหัสเดียวกันไปใช้ในการเสนอราคาเพื่อซื้อทรัพย์สินรายการอื่นนอกจากที่ตนได้ลงทะเบียนไว้ได้อีก จึงถือไม่ได้ว่าการจัดให้มีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีมีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง เพราะด้วยข้อจำกัดที่มากมายและเป็นเรื่องที่มีสถานที่ทางกายภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพราะรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี ยังไม่มีกฎหมายรองรับให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบได้ ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับรูปแบบการดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ไม่มีประเทศใดนำวิธีการขายทอดตลาดแบบถ่ายทอดสด (Live Auction) ไปใช้กับการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี กล่าวคือ

รูปแบบการขายทอดตลาดของสาธารณรัฐประชาชนจีน จะเกิดขึ้นโดยศาลจะมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ ซึ่งในทางปฏิบัติพบว่าศาลของจีนมากกว่า 500 แห่ง¹ จะใช้วิธีดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแพลตฟอร์มของเอกชน เช่น เต้าเป่า (Taobao) และจากบริษัทเอกชนอีกมากกว่า 200 แห่ง² ซึ่งกลายเป็นว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการขายทอดตลาดผ่านทางแพลตฟอร์มของเอกชนนั้นสามารถขายทอดตลาดสำเร็จได้เกือบร้อยละ 94 ซึ่งมากกว่าการขายทอดตลาดด้วยวิธีปกติธรรมดาถึงร้อยละ 15 อันเป็นผลลัพธ์ที่ดีกว่าการขายทอดตลาดด้วยวิธีแบบปกติธรรมดา³

รูปแบบการขายทอดตลาดของเครือรัฐออสเตรเลีย เจ้าพนักงานหรือ Sheriff จะดำเนินการขายทอดตลาดด้วยวิธีการขายทอดตลาดด้วยวิธีปกติธรรมดา หรือช่องทางออนไลน์ก็ได้ ซึ่งอาจใช้แพลตฟอร์มของเอกชนในการดำเนินการได้ด้วย เช่น www.ebay.com.au และ

¹ Alizila, *It's hammer time on taobao's online auction site* [Online], 2014. Available from <https://www.alizila.com/its-hammer-time-on-taobaos-online-auction-site/>.

² กรมบังคับคดี, *รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction)* [Online], 2563. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/e-auction2020.pdf>.

³ เรื่องเดียวกัน.

<http://134tow.com.au.towing-services-auctions=sales>⁴ อีกทั้งยังมีการรับรองสิทธิของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและลูกหนี้ตามพิพากษาว่า หากทรัพย์ที่จะทำการขายทอดตลาดนั้นมีราคาต่ำเกินสมควรมาก คู่ความมีสิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ขายทอดตลาดโดยภาคเอกชนได้ด้วย ซึ่งเป็นกรณีเดียวที่ทำให้ผู้ทอดตลาดภาคเอกชนมีสิทธิขายทอดตลาดทรัพย์ตามคำสั่งศาลได้⁵

4.2 ปัญหาการยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์จากการขายทอดตลาด รวมถึงวิธีการดำเนินการก่อนขายทอดตลาดทรัพย์

อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเริ่มต้นก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการขายทอดตลาด เพราะแม้จุดเริ่มต้นของการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีจะมีระบบให้ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดสามารถลงทะเบียนล่วงหน้าผ่านเว็บไซต์ของกรมบังคับคดีได้ แต่ในท้ายที่สุดแล้วบุคคลที่ได้ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ก็จะต้องเข้ามาติดต่อเพื่อกรอกและรับเอกสารจากเจ้าพนักงานบังคับคดี ณ สำนักงานที่ทำการขายทอดตลาดอยู่เช่นเดิม เนื่องจากการดำเนินงานของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะอยู่ในรูปแบบของเอกสารเป็นหลัก ทั้ง ๆ ที่การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันสามารถรองรับการลงทะเบียนหรือยืนยันตัวตนของบุคคลได้อย่างน่าเชื่อถือผ่านรูปแบบของบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งมีลักษณะเป็น Smart Card อยู่แล้ว อีกทั้งระบบที่เชื่อมต่อข้อมูลกับทะเบียนราษฎรก็มีการพัฒนาไปอย่างมาก ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานบังคับคดียังคงจัดให้มีขั้นตอนของการลงทะเบียน การตรวจล้มละลาย และการวางมัดจำ จึงเป็นขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและเสียเวลา อีกทั้งยังไม่นำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เหมาะสม เพราะประเทศไทยมีกฎหมายที่รองรับผลของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์หรืออิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว แต่ทางกรมบังคับคดีไม่ได้นำมาประยุกต์ใช้กับขั้นตอนการลงทะเบียนเพื่อยืนยันตัวตนของบุคคลที่สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดเพื่อช่วยลดขั้นตอนการลงทะเบียนก่อนเริ่มต้นการขายทอดตลาดทรัพย์แต่อย่างใด ซึ่งอาจเกิดจากการไม่มีกฎหมายที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้วจะเห็นว่า ในขั้นตอนของการลงทะเบียนและยืนยันตัวตนจะมีการใช้ระบบความปลอดภัยที่ได้มาตรฐานและมีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ซึ่งจะกำหนดสิทธิใน

⁴ Victoria State Government, **Justice and community safety: Auctions** [Online], 2020. Available from <https://www.justice.vic.gov.au/Sheriffauctions/>.

⁵ กรมบังคับคดี, รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction), 105.

การเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ และมีการเข้ารหัส (Encryption) ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบ ซึ่งจะทำให้เป็นการลดความเสี่ยงของการรั่วไหลของข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นได้⁶

และหากเปรียบเทียบกับกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี จะเห็นได้ว่า ศาลของสาธารณรัฐเกาหลีสามารถขายทอดตลาดผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ของศาลโดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการคดีของศาล (Case Management System) โดยเป็นการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการทั้งกระบวนการ เริ่มต้นตั้งแต่การยื่นคำร้องหรือคำฟ้อง กระบวนการพิจารณาคดี ตลอดไปจนถึงกระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาและการขายทอดตลาด ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามาแล้ว ดังนี้ หากสามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยย่อมเป็นผลดีต่อกระบวนการขายทอดตลาดอย่างยิ่ง เพราะทุกกระบวนการจะอยู่ในรูปแบบของวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นส่วนขั้นตอนของการลงทะเบียนเพื่อยืนยันตัวตน การวางเงินประกันเข้าสู่ราคาหรือการชำระเงินค่าซื้อทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อทุกกระบวนการได้ทำอยู่ในแพลตฟอร์มเดียวกันหมด การเรียกดูข้อมูลย้อนหลัง⁷ หรือการดำเนินการใด ๆ ย่อมเป็นการสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีกฎหมายที่คุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ได้รับความคุ้มครองจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการซื้อขายผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย และยังมีข้อกำหนดมาตรการคุ้มครองการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความปลอดภัย โดยผู้ให้บริการจะต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อมิให้ข้อมูลเกิดการรั่วไหล ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลการจ่ายเงิน หรือข้อมูลการเงินของผู้บริโภค⁸ ซึ่งอยู่ในฐานะผู้ซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาด อีกทั้งยังมีกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อทำให้ระบบการวางหลักประกันในการเข้าสู่ราคาและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เมื่อมีผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายด้วย⁹

⁶ เรื่องเดียวกัน, 58.

⁷ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce, etc., article 6: A business operator shall preserve the records on transactions.

⁸ Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce, etc., article 8: business operator shall take measures necessary for maintaining security of the relevant information.

⁹ Article 12 (Validity of Electronic Payment Transaction Contracts) for electronic funds transfers: When the information on the amount transferred on a transaction request is completely recorded on the ledger of the account of a financial company or an electronic financial business entity with which the payee's account is opened; For payments made by an electronic prepayment means or electronic currency: When the information on the amount requested on a transaction request gets to the electronic apparatus designated by the payee; For payments made by other electronic payment means: When the information on the amount

และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งมีกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1999 (ETA) ซึ่งได้บัญญัติว่า ธุรกรรมที่สร้างขึ้นเป็นกระดาษและธุรกรรมที่ได้ทำในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์จะต้องได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย¹⁰ และมีการรองรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยอนุญาตให้บุคคลสามารถใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกระบวนการที่สามารถระบุได้ถึงตัวบุคคลและการอนุญาตของบุคคลนั้น ๆ โดยกระบวนการดังกล่าวจะต้องมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมกับการใช้งานหรือสื่อสาร ซึ่งจะต้องมีการให้ความยินยอมในการใช้งานด้วย จึงจะสามารถใช้แทนการลงลายมือชื่อแบบปกติได้

ซึ่งเมื่อประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) ซึ่งเกี่ยวกับการยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตนบังคับใช้ในปัจจุบันอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์และการยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. .... ซึ่งสาระสำคัญคือ การให้ความคุ้มครองข้อมูลของผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดว่าข้อมูลของตนที่ได้ปรากฏอยู่ในระบบของกรมบังคับคดีจะมีความปลอดภัยและไม่เกิดการรั่วไหลของข้อมูลได้โดยง่าย ซึ่งก็ควรจะนำมาใช้กับกระบวนการขายทอดตลาดด้วยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงเจตนาในกระบวนการขายทอดตลาด ความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดและข้อจำกัดในการเสนอราคาของผู้เข้าร่วมการประมูล

อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นช่วงเวลาในขณะที่เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการขายทอดตลาดซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไปแล้วว่า รูปแบบของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นแบบ Live Auction ซึ่งไม่ใช่การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบเพราะหากเป็นการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์โดยสมบูรณ์จะต้องมีลักษณะที่ผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดไม่ได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน โดยรูปแบบของการแสดงเจตนาจะเหมือนกันจะมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง โดยไม่ได้พิจารณาว่าจะต้องอยู่ไกลหรือมีได้อยู่ด้วยกัน ณ เวลาที่มีการสื่อสารระหว่างกัน แต่เป็นการสื่อสารที่ไม่สามารถโต้ตอบกันได้เข้าใจในทันที ซึ่งการขายทอดตลาดในลักษณะนี้ย่อมเป็นการขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการจำกัดข้อจำกัดทางกายภาพ ทำให้ความ

---

requested on a transaction request is completely input in the electronic apparatus of a financial company or an electronic financial business entity with which the payee's account is opened.

¹⁰ Patric Fair, **E-com legal guide Australia** [Online], n.d. Available from <http://www.bakerinfo.com/apec/ausapaecmain.htm>.

บริบูรณ์ของการขายทอดตลาดไม่อาจมีขึ้นได้ด้วยการเคาะไม้ แต่อาจจะต้องใช้วิธีในการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือใช้วิธีการอื่นใดแทนการเคาะไม้

แต่วิธีการทำให้สัญญาการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ที่ได้กำหนดให้การขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ต่อเมื่อผู้ทอดตลาดทำการเคาะไม้หรือกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีการขายทอดตลาดนั้น หากเป็นการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบออนไลน์ซึ่งเป็นการจัดซื้อจำกัดทางกายภาพ ความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดจึงไม่อาจใช้วิธีการเคาะไม้เหมือนเช่นวิธีปกติธรรมดาได้ เพราะเป็นไปไม่ได้โดยสภาพ อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้เปิดโอกาสให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ด้วยวิธีอื่นได้ด้วยการกำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ได้โดยวิธีอื่นตามจารีตประเพณีการขายทอดตลาด ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากฎหมายมิได้จำกัดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ด้วยการเคาะไม้แต่เพียงเท่านั้น แต่ยังอาจรวมถึงวิธีการอื่นใดในทำนองเดียวกันได้ ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลล์ อันถือว่าเป็นจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดแล้วได้หรือไม่

โดยหากพิจารณาคำว่า “จารีตประเพณี” ตามมาตรา 509 หมายความว่า สิ่งที่ปฏิบัติกันเรื่อยมา นานจนกลายเป็นที่ยอมรับในสังคมว่าถูกต้อง โดยไม่จำกัดถึงขนาดให้มีผลเป็นกฎหมายจารีตประเพณีแต่อย่างใด เพียงแต่ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทุกคนต่างเข้าใจได้ตรงกันว่า หากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบออนไลน์จะกระทำโดยการตั้งเวลาและนับถอยหลังจากเวลาที่ผู้ขายได้กำหนดไว้ให้ถึงศูนย์วินาที ซึ่งหากครบกำหนดเวลาแล้วผู้ทำการขายทอดตลาดได้ส่งอีเมลล์แจ้งให้ทราบถึงผู้ที่ชนะการขายทอดตลาด ก็เพียงพอที่จะถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นจารีตประเพณีอย่างอื่นในการขายทอดตลาดในทำนองเดียวกับการเคาะไม้แล้ว

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 361 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้สัญญาซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทางเกิดขึ้นเมื่อคำสนองไปถึงผู้เสนอ และเมื่อเป็นกระทำทางอิเล็กทรอนิกส์ย่อมอยู่ภายใต้การบังคับของพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ด้วย ซึ่งได้มีการบัญญัติรับรองถึงการแสดงเจตนาที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถมีผลและใช้ได้ดังเช่นการแสดงเจตนาและเอกสารทั่วไป โดยกฎหมายได้กำหนดให้การแสดงเจตนาอันมีผลเมื่อข้อมูลนั้นอยู่นอกเหนือระบบการควบคุมของผู้แสดงเจตนาแล้ว¹¹ กล่าวคือ หากการแสดงเจตนาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบของเครื่องแม่ข่าย (Server) ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตแล้ว แม้จะยังไม่มีผู้รับการแสดงเจตนาก็ตาม ก็ถือได้ว่าการส่งเจตนาออกไปแล้วตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นี้แล้ว และในมาตรา 23 ได้กำหนดให้การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่

¹¹ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 “การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล”.

ข้อมูลได้เข้าสู่ระบบของผู้รับข้อมูล ดังนั้น สัญญาการขายทอดตลาดย่อมเกิดขึ้นเมื่อผู้ทอดตลาดส่งอีเมลล์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้ไปอยู่ในระบบของผู้ชนะการขายทอดตลาดแล้ว ไม่ว่าผู้ชนะการขายทอดตลาดนั้นจะได้เปิดอ่านหรือเห็นอีเมลล์ฉบับนั้นแล้วหรือไม่

อนึ่ง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ทอดตลาดจำต้องส่งจดหมายทางอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลเพื่อแจ้งผลการขายทอดตลาดไปอยู่ในระบบของผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดทุกคนหรือไม่นั้น หากเทียบเคียงตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 489/2544 ได้อธิบายว่า “แม้แห่งไม้ที่ใช้เคาะเป็นไม้เล็ก ๆ มิได้เกิดเสียงดังมากให้ได้ยินกันทั่วห้องที่ทำการขายทอดตลาดเช่นที่จำเลยฎีกาก็ตาม ก็ถือได้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีในฐานะผู้ทอดตลาดได้ปฏิบัติชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509” ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้การส่งจดหมายทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแจ้งผลการขายทอดตลาดจะส่งให้ผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดทราบไม่ครบทุกราย ก็ไม่ทำให้การขายทอดตลาดนั้นไม่บริบูรณ์แต่อย่างใด

โดยในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 ได้กำหนดให้ที่ทำการงานของผู้ส่งหรือที่ทำการงานของผู้รับเป็นสถานที่ส่งหรือรับข้อมูล ซึ่งตามบทบัญญัตินี้ หมายความว่าถึงสถานที่ทางกายภาพ เช่น บ้าน ที่ทำการงานหรือสำนักงานใหญ่ของผู้ชนะการขายทอดตลาด มิได้หมายถึงสำนักงานใหญ่ของผู้ให้บริการ Server หรือบริการอีเมลล์ ซึ่งการกำหนดสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญเพราะจะทำให้ทราบถึงสถานที่ที่มูลคดีเกิดเพื่อแก้ปัญหาความยุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นภายหลังในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพิสูจน์หลักฐาน หรืออำนาจในการฟ้องร้องคดี ทั้งนี้เห็นควรจะนำบทบัญญัติในเรื่องของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 37 ถึงมาตรา 47 มาช่วยพิจารณาเป็นข้อสันนิษฐานด้วย

และเมื่อการขายทอดตลาดเป็นการจำหน่ายทรัพย์สินอย่างหนึ่งซึ่งต้องพิจารณาตามบทบัญญัติในเรื่องของสัญญาซื้อขายด้วย และหากเป็นการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ก็ต้องพิจารณาในเรื่องของสัญญาจะซื้อจะขาย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดว่า หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสือพร้อมลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดเป็นสำคัญ วางประจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว คู่สัญญาก็ไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่เมื่อการขายทอดตลาดที่มีความเกี่ยวข้องกัธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว การพิจารณาถึงผลของพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ย่อมต้องพิจารณาตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ด้วย ซึ่งได้วางหลักให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงเป็นข้อความที่ได้ทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว ประกอบกับมาตรา 26(1) ได้กำหนดให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังเจ้าของลายมือชื่อถือว่าเป็นลายมือชื่อที่เชื่อถือได้ ดังนั้น การตอบรับทางจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลล์ของผู้ทอดตลาดที่ส่งให้แก่ผู้ซื้อโดยมีข้อความที่ได้อ้างถึงชื่อผู้ใช้ (Username) ของผู้ซื้อและผู้ขาย ก็เพียงพอที่จะถือว่าได้มีการทำหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบแล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากการแบ่งแยกลักษณะการขายทอดตลาดมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในแต่ละรูปแบบจะมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการที่ทำให้สัญญาการขายทอดตลาดนั้นบริบูรณ์ รูปแบบการแสดงเจตนา และสถานที่ในการขายทอดตลาด

เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้มีการกำหนดให้สัญญาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีคำเสนอ คำสนอง ต้องตรงกัน โดยคำเสนอนั้นจะต้องมีความชัดเจน แน่นนอนเพียงพอที่เมื่อคู่สัญญาอีกฝ่ายตอบรับแล้วจะทำให้สัญญาเกิดขึ้นได้ทันที ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนทั้งรายละเอียดของทรัพย์สินที่จะขาย ราคา ปริมาณ ชนิด ประเภท ซึ่งในโฆษณาหรือประกาศขายทอดตลาดถือเป็นเพียงคำเชิญชวนให้ทำคำเสนอเท่านั้น เพราะยังไม่มีมีความชัดเจนแน่นนอนเกี่ยวกับราคาที่จะซื้อขายและบุคคลที่จะเข้ามาอยู่ในฐานะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สิน แต่เมื่อมีการเข้าสู่ราคากันเกิดขึ้นย่อมมีความแน่นนอนในราคาของทรัพย์สินนั้นแล้ว การสู้ราคาของผู้เสนอราคาสูงสุดจึงอยู่ในสถานะเป็นคำเสนอตามกฎหมาย ที่หากผู้ทอดตลาดได้แสดงวิธีการเคาะไม้หรือกระทำการอื่นใดตามจารีตประเพณีการขายทอดตลาดให้แก่ผู้เสนอราคา รายใดแล้ว การขายทอดตลาดนั้นก็ย่อมมีผลบริบูรณ์ตามกฎหมายทันที

และเมื่อถือว่าคำเสนอของผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าและยังเป็นคำเสนอที่มีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนอง ซึ่งผลจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 355 ที่ผู้เสนอราคาจะถอนคำเสนอของตนภายในระยะเวลาอันควรคาดหมายได้ว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองไม่ได้ ดังนี้ การจะพิจารณาถึงคำเสนอว่าจะสิ้นความผูกพันเมื่อใดนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาเอาไว้อย่างชัดเจนว่าผู้เสนอราคาจะผูกพันราคาของตนไปจนถึงระยะเวลาใดหากผู้ทำการทอดตลาดยังไม่ได้ดำเนินการตอบรับ การจัดการระบบนับเวลาถอยหลังให้กับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบจึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งนอกจากกรมบังคับคดีจะต้องเร่งพัฒนาระบบให้มีความเสถียรภาพ สามารถรองรับการแสดงเจตนาของผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดได้ทั้งหมดแล้ว ยังต้องมีกฎหมายกำหนดให้ชัดเจนอีกชั้นหนึ่งด้วย เพราะการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งเมื่อไม่มีกฎหมายรองรับ เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมไม่อาจดำเนินการได้ เพราะจะเป็นการส่งผลกระทบต่อคู่ความทุกฝ่าย

และหากพิจารณาถึงการออกกฎกระทรวงเพื่อเพิ่มช่องทางการเสนอราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีในปัจจุบัน แม้กรมบังคับคดีจะมีวัตถุประสงค์ในการออกกฎกระทรวงมาเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและประหยัดเวลาให้แก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมการขาย

ทอดตลาด แต่ตามความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การเสนอราคาผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่ได้เป็นการอำนวยความสะดวกโดยแท้จริง เพราะโดยปกติการเสนอราคาในการซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีนั้นจะเป็นไปตามระเบียบของกรมบังคับคดี ซึ่งผู้เสนอราคาสามารถเข้าสู่ราคาได้โดยการเพิ่มจำนวนไม้ หรือจะเสนอราคาตามที่ตนเองต้องการก็ได้ แต่การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีในปัจจุบัน การเสนอราคาจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งผู้เข้าสู่ราคาไม่อาจเสนอราคาได้ อันเป็นข้อจำกัดของระบบการทำงาน ที่จะต้องมีการเสนอราคาอย่างขยับขึ้นบันได จึงทำให้ผู้ซื้อทรัพย์สินไม่สามารถเสนอราคาของตนเองที่ต้องการได้ แต่ต้องเป็นไปตามกลไกของระบบที่จำกัดการเสนอราคาเอาไว้

อีกทั้งหากพิจารณาถึงระบบการนับระยะเวลาสิ้นสุดของการขายทอดตลาดในปัจจุบันจะมีเจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ทำหน้าที่ขายทอดตลาด จะมีการแจ้งราคาที่สูงกว่าราคาสูงสุด ณ เวลานั้นรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง หากไม่มีใครให้ราคาที่สูงกว่าก็จะเคาะไม้ เพื่อขายทอดตลาดให้กับผู้ที่เสนอราคา ณ ตรงนั้น และจะถือว่าเป็นการสิ้นสุดราคา

ซึ่งหากเปรียบเทียบการขายทอดตลาดของสหรัฐอเมริกาโดยใช้ระบบทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว การเคาะราคาจะเกิดขึ้นอย่างไร ในเรื่องนี้ Uniform Commercial Code (UCC) Section 2-328 ประกอบ Uniform Electronic Transaction Act ของสหรัฐอเมริกา ให้เปลี่ยนจากวิธีเคาะไม้เป็นการประกาศโดยผู้ขายทอดตลาดว่าเป็นขั้นท้ายสุดของการขายทอดตลาด แทนการเคาะไม้ได้เพราะโดยวิธีการเคาะไม้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยสภาพ ซึ่งเมื่อกฎหมายไทยเองก็ได้มีการรองรับอยู่แล้ว เพียงแต่อาจต้องอาศัยความชัดเจนจากการออกเป็นกฎกระทรวงที่มากขึ้นเท่านั้น

4.4 ปัญหาของการจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขายภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นแล้ว

อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาภายหลังการขายทอดตลาดสิ้นสุดลง เพราะแม้การจัดทำเอกสารในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินการได้แต่ยังคงมีข้อจำกัดอยู่ เนื่องจากในการทำธุรกรรมหลังการขายทอดตลาดซึ่งหากเป็นอสังหาริมทรัพย์ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน จึงมีความจำเป็นต้องมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ณ สำนักงานที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐเช่นเดียวกับกรมบังคับคดี หากพิจารณาขอบเขตของกฎหมายแล้ว การดำเนินการระหว่างหน่วยงานรัฐในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพียงพออยู่แล้ว กล่าวคือ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ซึ่งสาระสำคัญคือ การกำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับส่งเอกสาร รวมถึงการจัดเก็บเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งจะต้องมีการสำรองข้อมูล (Backup) เป็นไฟล์ PDF เสมอ และจะต้องไม่อายุการเก็บ กล่าวคือต้องเก็บไว้ตลอดไป เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นโดยให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งให้ทำลาย

อีกทั้งในส่วนของภาครัฐยังได้มีการผลักดันให้มีร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .. ซึ่งสาระสำคัญคือการกำหนดให้มีการยื่นคำขอหรือติดต่อใดๆ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันสามารถทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยชอบด้วยกฎหมายอีกด้วย ดังนี้ การติดต่อระหว่างหน่วยงานของรัฐ ทั้งกรมบังคับคดีหรือสำนักงานที่ดิน ย่อมกระทำผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องด้วยมีกฎหมายรองรับ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดได้เป็นอย่างดี เพราะไม่ต้องเสียเวลาที่จะต้องเดินทางไปติดต่อทำสัญญาซื้อขายที่สำนักงานบังคับคดี และเดินทางไปหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น สำนักงานที่ดินเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ หรือการตรวจสอบภาษีค้ำชำระ ซึ่งอาจเป็นเหตุขัดข้องในการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ การตรวจสอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ย่อมเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งหากเปรียบเทียบกับขั้นตอนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของต่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นของสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา รวมไปถึงเครือรัฐออสเตรเลียก็ได้มีการนำ Application มาใช้ในการจัดการเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์สำหรับอสังหาริมทรัพย์ การชำระเงิน และการทำสัญญาซื้อขาย ที่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยเช่นกัน โดยจะเป็นการเชื่อมโยงระบบกับหลายหน่วยงานเพื่อให้สามารถทำการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอสรุปตารางเปรียบเทียบวิธีการของประเทศและต่างประเทศตามตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1: เปรียบเทียบวิธีการและขั้นตอนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละประเทศ

	สถานะทางกฎหมาย และรูปแบบของวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	การยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด	การแสดงเจตนาในกระบวนการขายทอดตลาด ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด	การจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขายภายหลังการขายทอดตลาด
ประเทศไทย	- ยังไม่มีกฎหมายรองรับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ	- ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ล่วงหน้าได้แต่ต้องไปยืนยันตัวตน ณ สำนักงานบังคับคดี พร้อมเอกสารตัวจริง	- การแสดงเจตนายังคงมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคล ซึ่งอยู่เฉพาะหน้า	- ต้องจัดทำในรูปแบบของเอกสาร - ต้องเข้าไปติดต่อทำสัญญาซื้อขายที่สำนักงานบังคับคดี

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): เปรียบเทียบวิธีการและขั้นตอนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละประเทศ

	สถานะทางกฎหมาย และรูปแบบของ วิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	การยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด	การแสดงเจตนาใน กระบวนการขายทอดตลาด ความบริสุทธิ์ของการขายทอดตลาด	การจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขาย ภายหลังการขายทอดตลาด
ประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> - มีลักษณะเป็นการขายทอดตลาดแบบ ถ้ายทอดสด - ดำเนินการโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี เท่านั้น 		<ul style="list-style-type: none"> - ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทำได้ด้วยวิธีการเคาะไม้ หรือกิริยาอื่นใดตาม จารีตประเพณี ซึ่งเป็น ความหมายที่กว้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเดินทางไป โอนกรรมสิทธิ์ ณ สำนักงานที่ดิน
สาธารณ ประชาชนจีน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกฎหมายรองรับ การขายทอดตลาด ทางอิเล็กทรอนิกส์ - ใช้แพลตฟอร์มของ เอกชนได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทะเบียนและ ยืนยันตัวตนทาง เว็บไซต์ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงเจตนามี ลักษณะเป็นการแสดง เจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ ห่างกันโดยระยะทาง - รองรับความ สมบูรณ์ของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถ ดำเนินการทำสัญญา ซื้อขาย ชำระเงิน และโอนกรรมสิทธิ์ ผ่านทาง อิเล็กทรอนิกส์ได้
สาธารณรัฐ เกาหลี	<ul style="list-style-type: none"> - มีกฎหมายรองรับการ ขายทอดตลาดทาง อิเล็กทรอนิกส์ - ใช้แพลตฟอร์มของ ศาลเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทะเบียนและ ยืนยันตัวตนทาง เว็บไซต์ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงเจตนามี ลักษณะเป็นการแสดง เจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ ห่างกันโดยระยะทาง - รองรับความ สมบูรณ์ของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถดำเนินการ ทำสัญญาซื้อขาย ชำระเงิน และโอน กรรมสิทธิ์ผ่านทาง อิเล็กทรอนิกส์ได้

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): เปรียบเทียบวิธีการและขั้นตอนการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละประเทศ

	สถานะทางกฎหมาย และรูปแบบของ วิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์	การยืนยันตัวตนของผู้ที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด	การแสดงเจตนาใน กระบวนการขายทอดตลาด ความบริสุทธิ์ของการขายทอดตลาด	การจัดทำเอกสารสัญญาซื้อขายภายหลังการขายทอดตลาด
สหรัฐอเมริกา	มีกฎหมายรองรับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ - เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ดำเนินการโดยใช้แพลตฟอร์มของเอกชนได้	- ลงทะเบียนและยืนยันตัวตนทางเว็บไซต์ได้	- การแสดงเจตนามีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง - รองรับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์	- สามารถดำเนินการทำสัญญาซื้อขายชำระเงิน และโอนกรรมสิทธิ์ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
เครือรัฐออสเตรเลีย	มีกฎหมายรองรับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ - เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ดำเนินการโดยใช้แพลตฟอร์มของเอกชนได้	- ลงทะเบียนและยืนยันตัวตนทางเว็บไซต์ได้	- การแสดงเจตนามีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง - รองรับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์	- สามารถดำเนินการทำสัญญาซื้อขายชำระเงิน และโอนกรรมสิทธิ์ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีแล้ว ในบทสุดท้าย ผู้วิจัยจะได้สรุปถึงภาพรวมของปัญหาและเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย เพื่อที่จะได้เสนอแนะถึงแนวทางในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

5.1 บทสรุป

การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดีไม่ว่าจะเป็นการขายในรูปแบบของการถ่ายทอดสด (Live Auction) หรือการขายทอดตลาดออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ ย่อมเป็นนิติกรรมที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการขายทอดตลาดและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากแบ่งแยกออกเป็น 2 เรื่องก็จะมีกฎหมายกำหนดเอาไว้ แต่กลับไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ดังนั้น การจะพิจารณาว่าการขายทอดตลาดในลักษณะใดอยู่ภายใต้บทกฎหมายได้บ้าง จึงต้องพิจารณาถึงความหมายและลักษณะการดำเนินการของการขายทอดตลาดในลักษณะต่างๆ เปรียบเทียบกันด้วย

การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งของเจ้าพนักงานบังคับจึงยังไม่ใช่การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ เพราะยังไม่มีกฎหมายรองรับให้มีวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ อีกทั้งขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นการซื้อขาย โดยประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับวิธีการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปได้บัญญัติให้อำนาจในการออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างเอาไว้ได้ ทางกรมบังคับคดีจึงได้มีการออกประกาศ คือ ประกาศอธิบดีกรมบังคับคดี เรื่อง การขายทอดตลาดโดยเพิ่มช่องทางการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559 หรือที่กรมบังคับคดีเรียกว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Offering Auction) แต่การเพิ่มช่องทางการเสนอราคาถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขายทอดตลาดเท่านั้น และมีข้อจำกัดในการดำเนินการมากมาย อีกทั้งการขายทอดตลาดยังต้องมีสถานที่ทางกายภาพรองรับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องอื่น ๆ ที่ระบุกฎเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่แน่ชัดเกี่ยวกับวิธีการขายทอดตลาดทาง

อิเล็กทรอนิกส์เอาไว้ ทั้ง ๆ ที่กฎหมายของประเทศไทยมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติให้อำนาจเอาไว้อยู่แล้ว

โดยประเทศอื่น ๆ ที่ได้ทำการศึกษานั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายเฉพาะในเรื่องของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง แต่มีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นสมบูรณ์ได้ แยกได้เป็น

1) สาธารณรัฐเกาหลี มีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะประกอบไปด้วยกฎหมายการบังคับคดีแพ่งซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Act on the Consumer Protection in Electronic Commerce) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกรรมที่เกิดขึ้นจากการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และกฎหมายธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Transaction Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองธุรกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นบนแพลตฟอร์มการขายทอดตลาด โดยศาลเกาหลีจะมีระบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ courtauction.go.kr ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ดำเนินการโดยศาลเอง อีกทั้งในเว็บไซต์ที่จะทำการขายทอดตลาดจะมีการทำวิดีโอแนะนำ (Introduction VDO) เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดให้เข้าใจระบบและการใช้งานก่อนที่จะมีการใช้งานจริง ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินการของ Korea Asset Management Corporation: KAMCO ผ่านช่องทางที่ชื่อ Onbid¹

โดยลักษณะของเว็บไซต์จะมีลักษณะเป็น One-stop-Service กล่าวคือ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการขายทอดตลาด จะมีระบบที่เปิดให้ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดลงทะเบียน มีการเข้ารับชมภาพของทรัพย์ที่จะทำการขายทอดตลาด การวางหลักประกัน การเลือกผู้ให้เสนอราคาสูงสุด การเข้าทำสัญญาการชำระเงินค่าซื้อทรัพย์ การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะเป็นการดำเนินการด้วยระบบออนไลน์ทั้งหมด

เมื่อผู้สุ้ราคาได้มีการเลือกทรัพย์ที่สนใจแล้ว เว็บไซต์จะส่งข้อมูลโดยระบุวันและเวลาที่จะทำการขายทอดตลาดไปที่อีเมลล์ของผู้สุ้ราคาที่ได้ลงทะเบียนไว้เพื่อให้ผู้สุ้ราคาสามารถกดเข้าไปในลิงค์นั้นเพื่อเข้าร่วมการขายทอดตลาดตามวันเวลาที่กำหนดเอาไว้ได้

ทั้งนี้ ยังมีการกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคในระบบที่ทำการซื้อขายในช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ได้รับความคุ้มครองจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการซื้อขายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

¹ กรมบังคับคดี, รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction) [Online], 2563. แหล่งที่มา <https://www.led.go.th/articles/pdf/e-auction2020.pdf>.

และกำหนดมาตรการคุ้มครองการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความปลอดภัย ทำให้ระบบการวางหลักประกันเพื่อเข้าสู่ราคาในการเข้าร่วมการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่อยู่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายด้วย

2) สาธารณรัฐประชาชนจีน มีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce Law) โดยศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้มีการขายทอดตลาดทั้งในรูปแบบปกติธรรมดาและผ่านช่องทางออนไลน์ โดยสามารถใช้บริการแพลตฟอร์มของเอกชนได้ เช่น เก้าเป่า (Taobao) โดยในแพลตฟอร์มจะมีการให้ข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ปลอดภัย การป้องกันบัญชีของผู้ใช้งาน อีเมลล์หลอกลวง และได้มีการนำเสนอถึงวิธีการใช้งานแพลตฟอร์มอีกด้วย ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและส่งผลลัพธ์ให้ราคาทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์มีอัตราที่สูงกว่าการขายทอดตลาดตามวิธีปกติอีกด้วย²

3) สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายกระบวนการบังคับคดีแพ่ง (Civil Enforcement Proceedings) และกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Uniform Electronic Transaction Act) โดยศาลมีอำนาจสั่งให้มีการขายทอดตลาดทั้งในรูปแบบปกติธรรมดาและผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) สามารถดำเนินการขายทอดตลาดผ่านแพลตฟอร์มของเอกชนได้ โดยกฎหมายเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถร้องเรียนต่อศาลได้ในกรณีที่แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้ในการขายทอดตลาดนั้นไม่ใช่แพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เนื่องจากอาจทำให้ทรัพย์สินนั้นถูกขายได้ในราคาที่ต่ำเกินไป³

4) เครือรัฐออสเตรเลีย มีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กฎหมายการบังคับคดีและบริการด้านคดี (Service and Execution of Process Act) และกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยศาลมีอำนาจสั่งให้มีการขายทอดตลาดทั้งในรูปแบบปกติธรรมดาและผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) สามารถดำเนินการขายทอดตลาดผ่านแพลตฟอร์มของเอกชนได้อีกด้วย เช่น www.ebay.com.au ทั้งนี้ เนื่องจากหากเป็นการขายทอดตลาดด้วยวิธีปกติธรรมดาอาจทำให้ทรัพย์สินที่จะทำการขายได้ในราคาต่ำซึ่งจะไม่เป็นธรรมทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ขายทอดตลาดโดยผู้ทอดตลาดภาคเอกชนผ่านแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ได้⁴

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน, 154.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 155.

ซึ่งจากศึกษาพบว่า ในทุกประเทศได้ให้อำนาจศาลในการดำเนินการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และอาจจะมอบหมายให้เอกชนเป็นคนดำเนินการหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การขายทอดตลาดผ่านแพลตฟอร์มของเอกชนนั้นย่อมทำให้ผู้คนสนใจและเข้าถึงกันได้ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยจะเห็นได้ว่า การให้ความคุ้มครองจากการซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลและการซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดแบบปกติทั่วไปนั้นมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เพราะผู้ที่ซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลนั้นไม่มีความจำเป็นต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของที่แท้จริง แม้ว่าเจ้าของที่แท้จริงจะได้เสนอใช้เงินเท่ากับราคาทรัพย์สินก็ตาม แต่หากเป็นการซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดแบบปกติทั่วไป หากเจ้าของที่แท้จริงเสนอใช้เงินเท่ากับราคาทรัพย์สินแล้ว แม้ผู้ซื้อทรัพย์สินที่ได้จากการขายทอดตลาดจะสุจริตเพียงใด ก็ต้องคืนให้แก่เจ้าของที่แท้จริง และเมื่อกฎหมายไทยไม่ได้ให้อำนาจศาลในการแต่งตั้งเอกชนให้ดำเนินการขายทอดตลาดตามวิธีการบังคับคดี แพ่งได้ ดังนี้ ย่อมเป็นการจำกัดให้ทรัพย์สินที่จะถูกขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลนั้นต้องดำเนินการตามที่กรมบังคับคดีกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การให้ภาคเอกชนช่วยเข้ามาดำเนินการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่งจะทำให้ทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดนั้นมีผู้สนใจมากขึ้น และจะเป็นการผลักดันทรัพย์สินให้ออกไปสู่วงจรเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เร็วยิ่งขึ้น เปรียบเทียบกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศที่ใช้แพลตฟอร์มของเอกชนและได้รับการยอมรับจากกระบวนการของศาลให้สามารถดำเนินการได้ เช่น สหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย ก็ย่อมมีข้อได้เปรียบเพราะถือการดำเนินการบนแพลตฟอร์มที่มีการพัฒนาอยู่แล้ว และทำให้ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดสามารถดำเนินการเสนอราคาได้ในทุกที่ ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเดินทางมายังสถานที่ที่ทำการขายทอดตลาด

นอกจากจะใช้แพลตฟอร์มของเอกชนดำเนินการขายทอดตลาดแล้ว อาจจะเป็นการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของศาลเองอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่กระบวนการทางศาลถึงขั้นตอนการบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สิน อันเป็นวิธีที่จะทำให้ศาลเป็นผู้ดำเนินการเองโดยผ่านเว็บไซต์ของศาลเองทั้งหมด เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งจะมีหน่วยงานที่มีลักษณะคล้ายกับกรมบังคับคดี สังกัดกระทรวงยุติธรรม ของประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ แต่จะเป็นการดำเนินการภายใต้ศาลที่เรียกว่า Court Auction โดยการทำงานของหน่วยงานนั้นสามารถตรวจสอบได้ และมีการกำกับดูแลได้อย่างใกล้ชิด ทั้งระบบมัดจำ รวมถึงการดำเนินการภายใต้หน่วยงานที่ศาลจัดตั้งขึ้น และยังมีมาตรการคุ้มครองผู้เข้าสู่ราคาและผู้ซื้อทรัพย์สินอีกด้วย ดังนั้น ประเทศไทยควรศึกษาลักษณะรูปแบบการดำเนินการขายทอดตลาดเพื่อเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีให้อยู่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบเช่นเดียวกัน

และเมื่อประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บังคับใช้ อยู่แล้ว ก็ย่อมเป็นการรับรองสถานะทางกฎหมายของการแสดงเจตนาข้อเสนอหรือคำสนองในรูปของ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าฝ่ายใดย่อมปฏิเสธความมีผลผูกพันทางกฎหมายเพียง เพราะข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ ซึ่งนอกจากเป็นการรับรองการแสดงเจตนา แล้ว ยังเป็นการรับรองผลของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อการขายทอดตลาด ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นนิติกรรมอย่างหนึ่งที่จะต้องตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนด สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการขายทอดตลาดนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไปแล้วว่า มีผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งหมด 3 ฝ่ายด้วยกัน ซึ่งแต่ละฝ่ายย่อมมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อกันภายใต้การควบคุมของกฎหมายที่อาจเหมือน หรือแตกต่างกันก็ได้ และยังคงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ด้วย แต่สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ นั้น ไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่ กำหนด สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญา แต่อย่างใด โดยเป็นเพียงบทบัญญัติของกฎหมายที่ รับรองความมีผลของเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพยานหลักฐานที่อยู่ใน รูปแบบของเอกสารทั่วไป ซึ่งไม่ได้แก้ปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่ เกี่ยวข้องในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาตามปัญหาที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ เพียงพอและครอบคลุมต่อการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งผู้วิจัยขอให้ความเห็นแยกเป็น ประเด็นปัญหา ดังนี้

ในเรื่องของรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาด ผู้วิจัยเห็นว่า ควรให้ความสำคัญในการเพิ่มช่อง ทางการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะจะเป็นการช่วยลดต้นทุน ทางด้านการเดินทางและประหยัดเวลา อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในด้านเอกสาร เพราะการเก็บ เอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ย่อมเป็นการประหยัดพื้นที่ในการเก็บเอกสารให้อ่างค์กร เพื่อที่จะ สามารถนำพื้นที่ไปพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้อีก และยังทำให้กระบวนการขายทอดตลาดมีความโปร่งใส เพราะผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปสามารถเห็นข้อมูลเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินที่จะขายผ่านระบบ เว็บไซต์ได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนารูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถ เกิดขึ้นได้จริง ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำและเก็บเอกสารในรูปแบบของไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ให้เสมือนกัน การดำเนินการของศาลไทยที่ได้เริ่มนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับการยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้อง

การพิจารณาคดีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงการคัดถ่ายเอกสารต่าง ๆ ในสำนวน ซึ่งตามกฎหมายก็ได้รับรองไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ที่ศาลอนุญาตให้เทียบเท่ากับการรับรองเอกสารที่คู่ความทุกฝ่ายสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาคดีได้ หรือในส่วนของ การบังคับคดียึดทรัพย์ก็ได้มีการเริ่มต้นบังคับคดียึดทรัพย์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินการอัปโหลดเอกสารประกอบการยึดให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์อิเล็กทรอนิกส์และกรอกรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกรายงานการยึดผ่านระบบได้โดยไม่ต้องเสียเวลาไปติดต่อ ณ สำนักงาน

ดังนั้น เมื่อระบบการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของศาลไทยและกรมบังคับคดี ซึ่งอยู่ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรม ได้มีการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรศึกษารูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของสาธารณรัฐเกาหลีที่ให้ศาลเป็นผู้ดูแลเองทั้งระบบเพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยไม่จำเป็นต้องใช้แพลตฟอร์มของเอกชนแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะกฎหมายไทยไม่ได้เปิดช่องให้ศาลมอบหมายให้เอกชนดำเนินการได้ ซึ่งการมีกฎหมายรองรับวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานบังคับคดี จึงเห็นควรมีกฎหมายที่ออกเป็นกฎกระทรวง กำหนดถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาดโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 331 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560 ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ โดยสาระสำคัญที่ควรจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้อย่างชัดเจนลงไปโดยบทบัญญัติได้แก่

1) ควรกำหนดถึงระบบการขายทอดตลาดให้มีความชัดเจนว่าจะใช้เว็บไซต์ใดและของหน่วยงานใดเป็นสื่อกลางในการเชื่อมระบบให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่เริ่มต้นการขายทอดตลาด การลงทะเบียนเข้าร่วมการขายทอดตลาด การวางเงินประกันเข้าซื้อทรัพย์ และการชำระราคาทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นควรว่าเป็นหน่วยงานกรมบังคับคดี สังกัดกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้ควบคุมดูแลการขายทอดตลาดต่อไป เช่นเดียวกับวิธีการขายทอดตลาดแบบปกติธรรมดา

2) ควรกำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอธิบายถึงวิธีการใช้งานและขั้นตอนของการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ให้มีความละเอียด ครบคลุม และชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดศึกษาข้อมูลได้โดยง่าย

3) ควรกำหนดให้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยให้ประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดสามารถรายละเอียดเกี่ยวกับรายการทรัพย์ได้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือการแสดงผลเหมือน

จริง โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ในระบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการลดข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดในทรัพย์สินที่สนใจจะซื้อ

4) ควรกำหนดให้ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดต้องลงทะเบียนและยืนยันตัวตนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงความจำนงในการเข้าเสนอราคา และจะต้องยื่นหลักฐานเข้าไปในระบบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งหากเป็นบุคคลธรรมดาต้องใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาหนังสือเดินทาง หรือเอกสารอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งจะต้องมีรูปถ่ายที่สามารถยืนยันตัวตนได้ แต่หากเป็นนิติบุคคลจะต้องมีสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลและเอกสารของผู้แทนนิติบุคคลซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย และหากเป็นกรณีเสนอราคาแทนบุคคลอื่นจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจด้วย ซึ่งเอกสารสามารถยื่นเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าห้าวันก่อนวันขายทอดตลาด ซึ่งเป็นกำหนดระยะเวลาพอสมควรแล้ว

5) ควรกำหนดให้ผู้เสนอราคาจะต้องวางหลักประกันก่อนมีการเข้าเสนอราคา โดยพิจารณาจากราคาประเมินทรัพย์สินที่จะต้องนำไปกำหนดเป็นราคาเริ่มต้นในการขายทอดตลาดและราคาที่เหมาะสมควรขายทอดตลาด โดยการชำระเงินค่าหลักประกันนั้นสามารถดำเนินการบนช่องทางที่ปลอดภัยบนเว็บไซต์ได้ (Secured Portal) ซึ่งหากสิ้นสุดการขายทอดตลาดแล้วหากผู้เสนอราคามีผู้ใช้ชื่อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาด ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคืนหลักประกันแก่ผู้เสนอราคานั้นตามช่องทางที่รับชำระเงินค่าหลักประกัน แต่หากผู้เสนอราคาถือเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว ให้ถือว่าหลักประกันที่ได้ชำระไปนั้นเป็นมัดจำตามสัญญาและเป็นการชำระราคาบางส่วน

6) ควรกำหนดให้ต้องมีระบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานเพื่อป้องกันมิให้มีการรั่วไหลของข้อมูล ตลอดจนการกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ การกำหนดให้มีการเข้ารหัสไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบ เพื่อลดความเสี่ยงของการรั่วไหลของข้อมูล

7) ควรกำหนดให้ต้องมีการบินที่รายการกิจกรรมในช่วงระหว่างการขายทอดตลาด เพื่อที่จะได้บันทึกการใช้งานของผู้ร่วมการขายทอดตลาดอย่างชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ในภายหลังเพื่อใช้ยืนยันในการชนะราคาและลดข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

8) ควรกำหนดให้ผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อระยะเวลาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่านระบบทางอิเล็กทรอนิกส์สิ้นสุดลง ถือว่าเป็นผู้ชนะการขายทอดตลาด

ดังนั้น เมื่อการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสารเป็นหลักอาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของความปลอดภัยของระบบอินเทอร์เน็ตหรือความมั่นคงปลอดภัยในข้อมูล แต่หากมีกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับความปลอดภัยของ

ระบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อรองรับความน่าเชื่อถือของระบบแล้ว ย่อมน่าเชื่อว่าประชาชนจะให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น

ต่อมาปัญหาในเรื่องของการยืนยันตัวตนของผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาด เห็นว่า เมื่อกรมบังคับคดีมีระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้าร่วมการขายทอดตลาดลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ได้อยู่ก่อนแล้ว ก็ควรจะทำให้มีการลงทะเบียนให้เป็นกิจจะลักษณะไปในครั้งเดียว เพื่อที่การขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบสามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง เพราะมีฉะนั้น หากมีการลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์แล้วแต่ผู้เข้าร่วมการขายทอดตลาดยังคงต้องเดินทางไปสำนักงานบังคับคดีเพื่อลงทะเบียนอีกครั้งย่อมเป็นการเสียเวลา ดังนี้ เมื่อรัฐได้มีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตน พ.ศ. ... ซึ่งสาระสำคัญ ได้แก่การให้สิทธิหน่วยงานของรัฐที่จะใช้ประโยชน์จากระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลได้⁵ และได้รองรับความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนเอาไว้ให้ถือว่ามีความสมบูรณ์และใช้บังคับได้ตามกฎหมาย และยังถือว่าได้มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว⁶ อีกทั้ง ยังได้กำหนดให้ศาลหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องมีอำนาจในการนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้หากเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี⁷ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการให้สิทธิแก่หน่วยงานรัฐในการเลือกที่จะใช้ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนหรือไม่ก็ได้ แต่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรใส่บทบัญญัติเพิ่มเติมลงไปให้มีความชัดเจนและเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐว่า หากการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นไปด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว ก็ควรที่จะใช้ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล และเห็นควรใส่คำที่เป็นการเฉพาะเจาะจงเพิ่มเติมลงไปในบทบัญญัติเพื่อที่จะสร้างความชัดเจนให้แก่การดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีด้วย กล่าวคือ นอกจากที่กำหนดให้ศาลหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ให้เพิ่มเติมเป็นว่า ใช้ประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีและขั้นตอนของการบังคับคดีด้วย

และปัญหาในเรื่องของความสมบูรณ์ในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยเห็นควรแก้กฎหมายโดยเพิ่มบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในมาตรา 509 ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด โดยระบุให้ชัดเจนว่า “ด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด” นั้น เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการระบุ “กิริยาอื่นใดเช่นว่านั้น ให้รวมถึง กรณีที่ผู้ทำการขายทอดตลาดได้ส่งจดหมายทางอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลล์แจ้งให้ผู้เสนอราคาสูงสุดทราบด้วย” เพื่อที่จะมิให้ศาลตีความเป็นอย่างอื่น และช่วยลดข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ระบบการขาย

⁵ มาตรา 24 แห่งร่างพระราชบัญญัติยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตน พ.ศ. ....

⁶ มาตรา 28 แห่งร่างพระราชบัญญัติยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตน พ.ศ. ....

⁷ มาตรา 29 แห่งร่างพระราชบัญญัติยืนยันตัวตนและพิสูจน์ตัวตน พ.ศ. ....

ทอดตลาดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยผลของการส่งจดหมายทางอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลล์ ก็ย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีรองรับไว้อยู่แล้ว

และปัญหาในลำดับสุดท้าย คือ ปัญหาในเรื่องของการจัดทำเอกสารภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้น หากเป็นเรื่องระหว่างหน่วยงานของรัฐ เห็นว่า เมื่อกฎหมายในปัจจุบันมีระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์สำหรับหน่วยงานรัฐ (e-Saraban) อันเป็นระบบให้บริการรับส่งหนังสือระหว่างหน่วยงานอยู่แล้ว แต่โดยส่วนใหญ่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ดำเนินการตามระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แต่อย่างใด เพราะเป็นเรื่องของดุลพินิจและความสะดวกในการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เพราะด้วยตัวระเบียบไม่ได้มีลักษณะเป็นกฎหมายบังคับ ดังนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารและการติดต่อราชการภายหลังการขายทอดตลาดเสร็จสิ้นให้ชัดเจน โดยกำหนดเฉพาะวิธีการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น เพื่อที่จะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน และยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบในทุก ๆ การดำเนินการควรจะต้องอยู่ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

แต่หากเป็นเรื่องที่เอกชนจะต้องไปติดต่อกับหน่วยงานรัฐ ผู้วิจัยเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ที่ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะสำหรับทำให้บริการประชาชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อกับหน่วยงานรัฐ เนื่องจากเห็นว่าประชาชนมีภาระและต้นทุนในการติดต่อกับภาครัฐที่สูงเกินสมควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายกลางเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการทำงานและการให้บริการของภาครัฐที่จะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักได้ โดยมีบทบัญญัติที่รองรับผลทางกฎหมายของการยื่นคำขออนุญาตและนำส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้แล้ว ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิเสธที่จะไม่รับดำเนินการได้ แต่หากเป็นการจดทะเบียนที่ต้องอาศัยความเฉพาะตัวกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้รองรับให้สามารถดำเนินการผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเป็นการเฉพาะที่กำหนดให้สามารถดำเนินการได้⁸ ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับการที่จะผลักดันร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็วต่อไปในอนาคต แต่เพื่อตัดปัญหาความไม่ชัดเจนของถ้อยคำในบทบัญญัติ ผู้วิจัยจึงเห็นควรออกเป็นกฎกระทรวงโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 331 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วยเช่นกัน

⁸ มาตรา 7 แห่งร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ...

โดยระบุให้ชัดเจนว่า ในขั้นตอนและวิธีการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้มีส่วนได้เสียสามารถดำเนินการติดต่อหรือยื่นคำร้องผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมไปถึงให้ดำเนินการชำระเงินค่าคำขออนุญาต ค่าธรรมเนียม ภาษีอากร ค่าปรับ หรือเงินอื่นใดที่ให้แก่ทางราชการ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ... ด้วย อันจะทำให้ประชาชนผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดได้รับความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ ทั้งในส่วนของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานที่ดิน ซึ่งย่อมเป็นการประหยัดเวลาและต้นทุนในการเดินทางให้แก่ประชาชนด้วย

สุดท้ายนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบังคับคดี สรุปได้ว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับอย่างเพียงพอและครอบคลุมต่อรูปแบบการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบ เพราะคงมีกฎกระทรวงที่ให้อำนาจในการเพิ่มช่องทางเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งเมื่อเทคโนโลยีและสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสภาพแวดล้อมการทำงานในสังคมได้เปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ซึ่งทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐถูกจำกัด และต้องยอมรับนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ประกอบในการทำงานมากขึ้น ซึ่งหากนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบย่อมทำให้มีวิธีการที่แตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดแบบปกติธรรมดา แต่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของการขายทอดตลาดนั้นยังคงไม่แตกต่างไปจากเดิม เพราะยังถือว่าเป็นการขายทอดตลาดที่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นกัน ซึ่งในเรื่องของการแสดงเจตนาของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดการบังคับตามสัญญา รวมถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ยังคงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นหลัก แต่เมื่อเป็นเพียงกฎหมายที่วางหลักไว้เป็นการทั่วไป จึงไม่อาจนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้วิจัยดังกล่าวมาข้างต้น เพื่อที่จะได้มีการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรมบังคับคดี. (2560). รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Reports) โครงการศึกษาผลกระทบด้านการ
ผลิตภัณฑ์สินต่อระบบเศรษฐกิจไทยเพื่อพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาองค์ความรู้
ด้านการบังคับคดีในระดับอาเซียน โดย คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สืบค้นจาก <https://www.led.go.th/doc/asia08012560.pdf>.
- กรมบังคับคดี. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพในการขายทอดตลาดและข้อเสนอในการพัฒนาปรับปรุง โดย คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก <https://www.led.go.th/articles/pdf/factors-rep.pdf>.
- กรมบังคับคดี. (2563). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเรื่องการขายทอดตลาดด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Auction: E-Auction). สืบค้นจาก
<https://www.led.go.th/articles/pdf/e-auction2020.pdf>.
- กรมบังคับคดี. (2565). ขั้นตอนการซื้อทรัพย์สินขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นจาก
<http://www.led.go.th/eservice/manual-eoff.asp>.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2444/2537. (2537). สืบค้นจาก <http://deka.supremecourt.or.th/search>.
- ชยยศ เหมะรัชตะ. (2536). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ทิพย์รัตน์ มุขยวงศา. (2547). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง: ศึกษา
เฉพาะกรณีตลาดแบบตรง. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์. (2560). กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญศิริ คำแก้ว. (2548). ปัญหาราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2546). สรุปกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาด. สืบค้นจาก
www.lawreform.go.th.
- ประจวบ วงษา. (2547). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประมูลทางอินเทอร์เน็ต.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูริย์ เอกจริยกร. (2552). คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พิชญลักษณ์ คำทองสุก. (2554). การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ไพบูลย์ เมฆมานะ. (2548). *ปัญหาการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไพโรจน์ ชิงศิลป์. (2538). *หลักประเมินราคาทรัพย์สิน*. กรุงเทพฯ: ศีธาสิน.

รวัยรัตน์ พรวัฒนวิชัย. (2559). *การขายทอดตลาดออนไลน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. (2550). *การขายทอดตลาด*. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิกรม เมฆมานนท์. (2516-2517). *ทอดตลาด*. *สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, 13, 8453-8460.

ศันนทกรณ์ โสทธิพันธ์. (2552). *คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยนให้*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ศุทธิณี แซ่ตัน. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด โดยเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474. *วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์*, 4(2), 269-270.

ศูนย์กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักกฎหมาย. (2557). *สัญญาต้องเป็นสัญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

ศูนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชมรมนิติศาสตร์ ม.ธ.'12. (2532). *คู่มือปฏิบัติการทำสัญญาซื้อขาย*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานการสอบสวนและนิติการ. (2565). *รับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติขายทอดตลาด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติค่าของเก่า พ.ศ.* สืบค้นจาก <https://multi.dopa.go.th/ilab/news/cate1/view48>.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2468). *พระราชกฤษฎีกาใช้ให้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 และบรรพ 2 ที่ได้ตรวจชำระใหม่*. สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law4/%BB03/%BB03-20-9999-update.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2565). *สิทธิผู้บริโภค 5 ประการ*. สืบค้นจาก http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=35.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2561). *สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พ.ศ. .... หรือ พ.ร.บ. ดิจิทัลไอดี*. สืบค้นจาก <https://www.dga.or.th/document-sharing/infographic/36173/>.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นจาก <http://royin.go.th/dictionary/>.

อัมพร จันทรวิจิตร. (2517). *คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ให้ คำประกัน จำน่า จำนอง ตัวแทน นายหน้า ประกันภัย รับขน และเก็บของในคลังสินค้า*. กรุงเทพฯ: ศูรสภาลาดพร้าว.

Alizila. (2014). *It's hammer time on taobao's online auction site*. Retrieved from <https://www.alizila.com/its-hammer-time-on-taobaos-online-auction-site/>.

Encyclopedia. (2019). *Internet auction*. Retrieved from <http://www.encyclopedia.com/books/educational-magazines/online-auctions>.

Mould, G. (1908). *Bateman on auction with forms*. London: The Estates gazette.

Oxford Learner's Dictionary. (2010). *Auction*. Retrieved from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/auction_1.

Patric Fair. (n.d.). *E-com legal guide Australia*. Retrieved from <http://www.bakerinfo.com/apec/ausapaecmain.htm>.

Shaojun, W. (2015) *Civil enforcement system in China and Its latest development*. Retrieved from https://www.led.go.th/inter/pdf/1_China.pdf.

Supreme Court of Korea. (2022). *Court auction website*. Retrieved from <https://www.courtauction.go.kr>.

The Law Dictionary. (2019). *What is auction?* Retrieved from <http://thelawdictionary.org/auction/2019>.

Victoria State Government. (2020). *Justice and community safety: Auctions*. Retrieved from <https://www.justice.vic.gov.au/Sheriffauctions/>.

Winn, J. K., & Wright, B. (2020). *Law of electronic commerce* (4th ed.). New York: Wolters Kluwer.

Wordpress. (2553). *กฎหมายประเพณี*. สืบค้นจาก <http://www.teerayaut.wordpress.com/2010/01/31/กฎหมายประเพณี>.

Xinhua. (2019). *Across China: When judicial auctions meet livestream shopping*. Retrieved from http://www.xinhuanet.com/english/2019-12/c_138640194.htm.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล   กนกอร สุวรรณโรจน์

อีเมล   Suwanrot.kanokon@gmail.com

ประวัติการศึกษา

2565   สำเร็จการศึกษาเป็นเนติบัณฑิตไทย รุ่น 75 จากเนติบัณฑิตสภา
ในพระบรมราชูปถัมภ์

2555-2552   สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2552-2550   สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียน
เตรียมอุดมศึกษา

2550-2548   สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนมหา
วชิราวุธ จังหวัดสงขลา

ประสบการณ์ทำงาน

ปัจจุบัน-2561   หนายความฝ่ายกฎหมาย ส่วนงานบังคับคดี ของ ธนาคารกรุงเทพ
จำกัด (มหาชน)